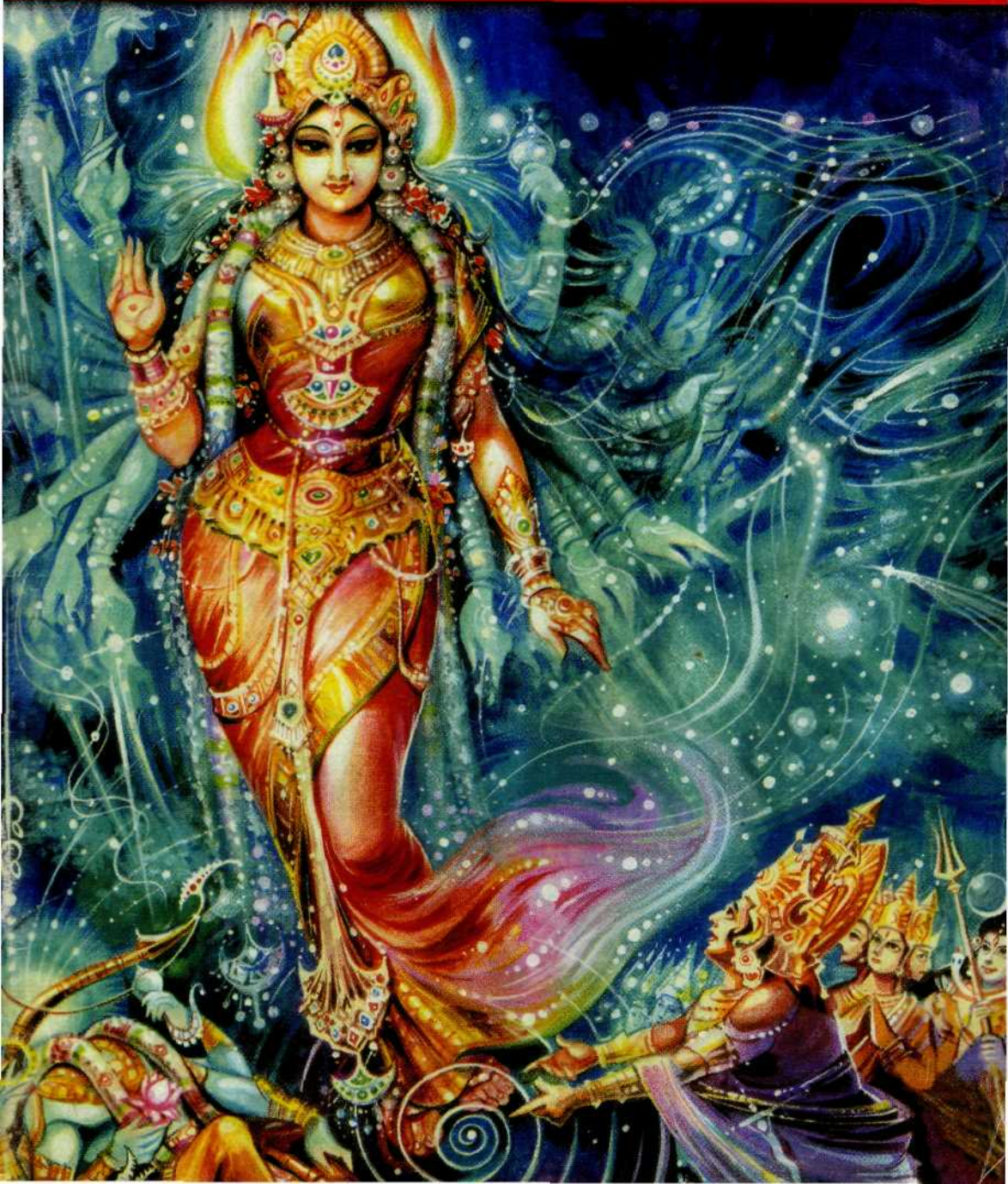

చందమామ

India is unique.

With its many cultures, its many faiths. With the many languages and dialects its many people speak. People of different castes, communities, creed. People with countless differences but a single pride.

Their pride in being an Indian.

We nurture this pride. For we believe that India is one great nation. A nation with a magnificent heritage that we all share.

CHANDAMAMA

In many languages, a common tradition

ఉచితం!

250 గ్రా. మరియు 100 గ్రా. పేకెట్లల్లో టీ వా గోల్డ్స్ సూట్ కార్డు!

రెండు వాళ్ళు, టీ, పేకెట్లల్లో టీ కలిపి పోలింగు.

రెండు పేకెట్లలో టీ పోలింగు కార్డు: టీ...

..మరియు టీ పోలింగు వాళ్ళు.

జనరల్ రెండు టీ పోలింగు వాళ్ళు పోలింగు పోలింగు.

అప్పుడు, పోలింగు సూట్లలో, సూట్లలో పోలింగు పోలింగు కలిపి అప్పుడు పోలింగు.

CHAKRA GOLD
BACK2SCHOOL Offer

టాటావారి
చక్ర గోల్డ్స్
బంగారు రుచి

*Offer valid till stock lasts. Conditions apply.

McGrawHill/VTLC/81/2001

భారత సంస్కృతి-చరిత్ర

29

వినాయకచవితి

24

పండితుడి గుర్తింపు
(బే.క)

19

వంతజోస్యం

38

*మనిషిబొమ్మలు...7 *యక్షపర్యతం-8...11 *మొహమాటపు
అల్లుడు 18 *పండితుడి గుర్తింపు (బే.క) .19 *వినాయకచవితి
...24 * సంతోషం .28 *భారత సంస్కృతి-చరిత్ర .29
*విలక్షణమైన ఒడిస్సీ...34 *హాస్యచతురులు...36
*వంతజోస్యం...38 *చందమామ కబుర్లు ...44 *రెల్లబోపే
అమ్మాయి....46 *మనదేశం గురించి తెలుసు కుందాం
...50 *దేవీభాగవత కథలు-1...51 *కృష్ణభూపతి
కథ...56 *అజేయుడు గరుడుడు-7 ...62 *ఫోటో
వ్యాఖ్యల పోటీ...66

SUBSCRIPTION

For USA and Canada
Single copy \$2

Annual subscription \$20
Remittances in favour of
Chandamama India Ltd.
to

Subscription Division
CHANDAMAMAINDIALIMITED
No. 82, Defence Officers Colony
Ekkatuthangal, Chennai - 600 097

E-mail : subscription@chandamama.org

చందా

ఎయిర్ మెయిల్ ద్వారా అన్నిదేశాలకు
పన్నెండు సంచికలు రూ: 900

ఇండియాలో బుక్‌పోస్ట్ ద్వారా రూ. 120లు

చందా డబ్బు డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా

గానీ, మనిఆర్డర్ ద్వారాగానీ

'చందమామ ఇండియా లిమిటెడ్

పేరిట పంపండి':

ఈ పత్రికలో ప్రకటనల
కోసం సంప్రదించండి:

చెన్నై

ఫోన్ : 044-234 7384,
234 7399

ఢిల్లీ

మోనా భాటియా
ఫోన్: 011-651 5111/
656 5513/656 5516

ముంబాయి

షకీర్ ముల్లా

మొబైల్ : 98203-02880

ఫోన్ : 022-266 1599/266

1946/265 3057

వ్యవస్థాపకులు

బి.నాగిరెడ్డి - చక్రపాణి

మరో ముందడుగు!

మనదేశానికి స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించనున్న శుభతరుణంలో చందమామ వ్యవస్థాపకులు విలక్షణమైన పద్ధతులద్వారా, తమ పరిధిలో, జాతి పునర్వికాసానికి కృషిచేయడానికి, జాతీయ సమ్మెకృతను పెంపొందించడానికి సంకల్పించారు!

అద్భుతమైన గతవైభవాన్ని, సంస్కృతిని పిల్లలకు తెలియజేయడం వాటిలో ఒక పద్ధతి. అంటే-మన పూర్వులు వారసత్వంగా మనకు అందించిన ఉత్తమ విలువలను కథలద్వారా పిల్లలవద్దకు తీసుకువెళ్ళడం అన్నమాట. ఉన్నతమైన మానవతా విలువలను ప్రతిబింబించే కథలను, మనోహరమైన చిత్రాలతో అందించినట్లయితే, అందులోని ఉదాత్తభావాలు పాఠకుల లేత హృదయాలకు హత్తుకుంటాయి. వాళ్ళు మునుముందు ఆదర్శపౌరులుగా రూపొందడానికి దోహదం చేస్తాయి.

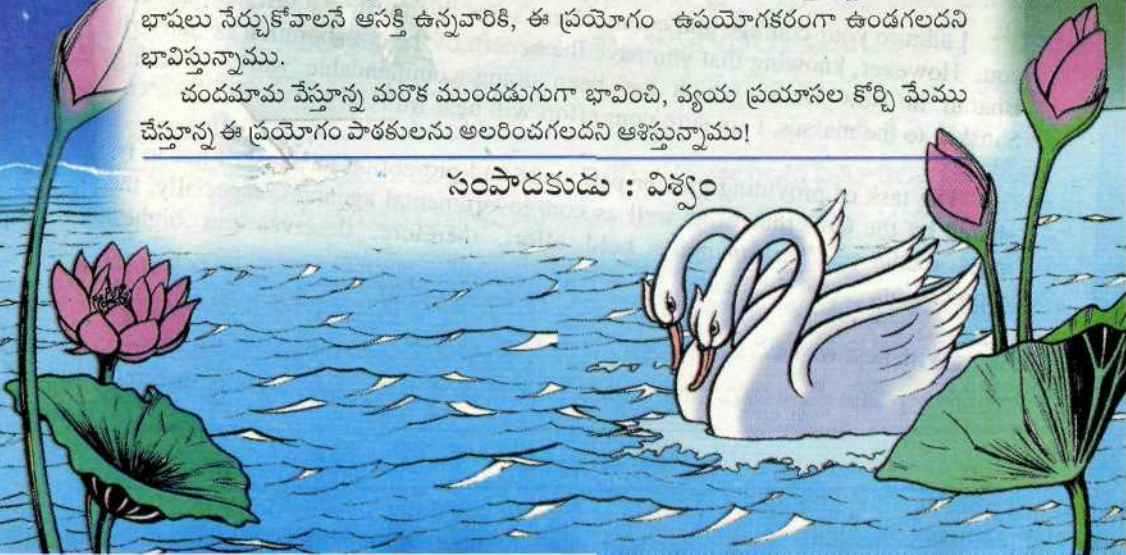
చక్కని కథలను వివిధ భాషలవారికి ఆయా భాషలలో అందించడం చందమామ ప్రత్యేకత. తాము మాట్లాడే భాషలోనే కథలను చదువుకోవడం మధురానుభూతిని కలిగిస్తుంది; వాటిలోని సున్నిత భావాలను సులభంగా గ్రహించడానికి సాయపడుతుంది. ఆ ఆశయంతోనే వివిధ భాషలలో చందమామ ప్రారంభించబడింది!

ఇలాంటి బృహత్కార్యానికి అవరోధాలూ, ముఖ్యంగా సమయపాలనకు సంబంధించిన నిర్బంధాలూ ఎదురుకావడం సహజం. అందువల్ల ఇంతవరకు, మొదట ఒక భాషలో వచ్చిన కథలను ఉత్తరోత్తరా ఇతర భాషలలో ప్రచురిస్తూ వచ్చాము!

అయితే ఇప్పుడు ఒకేరకమైన కథలతో, శీర్షికలతో అన్ని భాషాసంచికలనూ ఒకే సమయంలో తీసుకురావడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. ఈ లక్ష్య సాధనలో తొలిమెట్టుగా ఈ ఆగస్ట్ సంచిక నుంచి సగం పేజీలు అన్ని భాషలలోనూ ఒకేవిధంగా ఉండేలా తీసుకువస్తున్నాము. ఇతర భాషలు నేర్చుకోవాలనే ఆసక్తి ఉన్నవారికి, ఈ ప్రయోగం ఉపయోగకరంగా ఉండగలదని భావిస్తున్నాము.

చందమామ వేస్తూన్న మరొక ముందడుగుగా భావించి, వ్యయ ప్రయాసల కోర్చి మేము చేస్తూన్న ఈ ప్రయోగం పాఠకులను అలరించగలదని ఆశిస్తున్నాము!

సంపాదకుడు : విశ్వం

We had, on behalf of our readers who expressed anxiety, written to the Prime Minister, Shri Vajpayee, wishing him speedy recovery from his recent surgery. His response printed on this page is full of appreciation of and encouragement to the task undertaken by *Chandamama* to provide insights into India's heritage. As we express our gratitude to him, and share the message with our readers, we rededicate ourselves to the objectives of the founders to promote national integration through this multi-lingual magazine. -Editor

प्रधान मंत्री
Prime Minister

New Delhi
June 23, 2001

Dear Shri Reddi,

Thank you for your kind letter dated June 16, 2001 conveying the good wishes of the readers of *Chandamama* for my speedy recovery after the recent knee surgery. I appreciate their warm and affectionate sentiments and reciprocate the same.

I am delighted to know that *Chandamama*, which has mesmerized millions of students with stories drawn from India's rich cultural heritage has successfully re-launched itself in twelve language editions. What has especially gladdened me is that you have also started to publish a Sanskrit edition of the magazine to popularize this ancient but ever-living language, which is the basic source of our culture and philosophical heritage.

I admire your courage and commitment since this must be a difficult task for you. However, knowing that you have the benefit of the collaboration of Sanskrit Bharati in New Delhi, which has been doing commendable work in taking Sanskrit to the masses, I am sure your effort will bear fruits.

The task of providing greater patronage and promotion to Sanskrit has to be shared by the Government as well as non-governmental agencies, especially, the mass media. *Chandamama's* bold effort, therefore, deserves our highest appreciation.

With best wishes,

Yours sincerely,

(A.B. Vajpayee)

మనిషి బొమ్మలు

ఒకానొకప్పుడు శ్రీధరుడనే మహారాజు, ఆశ్రితపక్షపాతంతో తనకు ఇష్టులైన వారందరినీ గ్రామాధికారులుగా నియమించాడు. వారిలో ఎక్కువ మంది, రాజు అండ చూసుకుని దుష్టులుగా మారారు. ఆ గ్రామాధికారులు పెట్టే కష్టాలు భరించలేని ప్రజలు ప్రభాకరుడనే ప్రతినిధిని ఎన్నుకొని రాజు వద్దకు పంపారు. ప్రభాకరుడు రాజుకు గ్రామాధికారుల దౌష్ట్యాన్ని విన్నవించాడు.

శ్రీధరుడికిది నచ్చలేదు, “నేనంటే ఇష్టులేనివారు, నాకిష్టులైనవారిమీద దుష్ప్రచారం చేస్తున్నారు,” అంటూ ఆయన ప్రభాకరుణ్ణి తప్పుపట్టాడు.

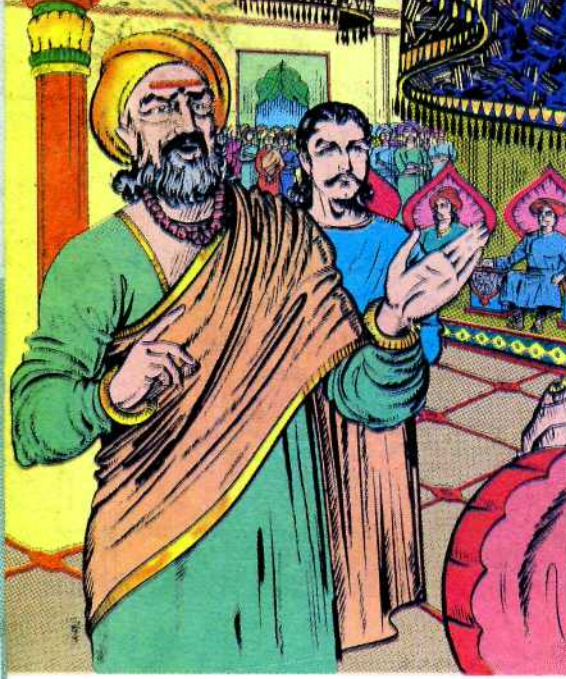
“ప్రభూ! మన దేశవాసులు భక్తితో కొలిచే శ్రీజనార్దనస్వామి విగ్రహంమీద ఒట్టుపెట్టి చెబుతున్నాను. నా మాటల్లో చిన్న అబద్ధం

కూడా లేదని తెలుసుకోగలరు. నేను చెప్పిన గ్రామాధికారులపై విచారణ జరిపించండి,” అన్నాడు ప్రభాకరుడు.

శ్రీధరుడు నవ్వి, “బొమ్మగా చెక్కినంత మాత్రాన రాతికి బొమ్మ గుణాలు రావు. విగ్రహాలు పామరుల కోసం. నేను మంచిని, నిజాన్ని నమ్ముతాను. అవే నాకు దైవాలు. గ్రామాధికారులు మంచివారనీ, వారిని గురించి నువ్వు చెబుతున్నవన్నీ అబద్ధాలనీ, నాకు తెలుసు. ఈసారికి క్షమిస్తున్నాను. ఇకమీదట ఇలాంటి పితూరీలు తెస్తే, నీకు కారాగారవాసం తప్పదు,” అన్నాడు.

“ప్రభూ! దయతో నా తప్పును క్షమించారు, కృతజ్ఞుణ్ణి. ఆయా గ్రామాధికారుల గురించి, నేను మళ్ళీ పితూరీ చేస్తున్నాను. నన్ను కారాగారంలో వుంచడమే మీకు

న్యాయమనిపిస్తే, అలాగే చేయండి,” అన్నాడు ప్రభాకరుడు.

ఇది విని శ్రీధరుడు తెల్లబోయాడు. ప్రభాకరుడిమీద ఆయనకు కోపంకూడా వచ్చింది. అయితే అతడి పట్టుదలను, కార్యదీక్షను మెచ్చుకోలేకుండా వుండలేక పోయాడు. ఆయన ప్రభాకరుణ్ణి వెళ్ళమని, అతడు చెప్పినదాన్ని గురించి మంత్రులతో మంతనాలు జరిపాడు.

ఆ రాజ్యంలో మహావేదుడనే గొప్ప వ్యక్తి వున్నాడు. ఆయన ఊరూరూ తిరుగుతూ, ప్రజలకు నీతిబోధలు చేస్తుంటాడు. ఆయన కారణంగా ఎందరో దుర్మార్గులు, మంచివారయ్యారని చెప్పుకుంటారు. నిజం తప్ప పలకని ఆయనలో దైవాంశ వున్నదని చాలా మంది నమ్ముతారు.

గ్రామాధికారుల విషయం విషయంగా తెలుసుకునేందుకు, మహావేదుణ్ణి నియమించమని

మంత్రులు, రాజుకు సలహా ఇచ్చారు. శ్రీధరుడు మహావేదుణ్ణి ఆహ్వానించి, సమస్యను విన్నవించుకుని, “నాకిష్టులైన వారిని గ్రామాధికారులుగా చేశానని ఓర్చలేక, కిట్టనివారు ఏమేమో కల్పనలు చేస్తున్నారని, నా అనుమానం. అందుకే, ఈ విషయంలో నిజానిజాలు తేల్చడానికి వేరెవ్వరినీ నమ్మలేక, తమవంటి సత్పురుషులను ఆశ్రయిస్తున్నాను,” అని చెప్పాడు.

మహావేదుడు గంభీరంగా ముఖంపెట్టి, “నీకిష్టులైనవారిగురించిన పొగడ్తలు వింటే అనుమానించు. దుష్ప్రచారం వింటే నమ్ము. అదీ రాజుగా నీ కర్తవ్యం. ప్రభాకరుడు చెప్పినదంతా నిజం. ఆయా గ్రామాలకు వెళ్ళి, నే నీ విషయాన్ని ఎప్పుడో తెలుసుకున్నాను. వారిని మార్చాలని ప్రయత్నించి విఫలుడ నయ్యాను. నీ అండ చూసుకునే వారు చెలరేగుతున్నారు. నువ్వు కఠినచర్య తీసుకుంటే తప్ప వారిలో మార్పురాదు,” అన్నాడు.

ఈ మాటలు శ్రీధరుడికి రుచించలేదు. అందువల్ల ఆయన, “మహాత్మా! ప్రతి మనిషిలోనూ దేవుడున్నాడని నమ్ముతాను. అలాంటి మనుషుల్లో దుష్టులుంటారంటే నమ్మలేను. ఇందులో ఏమైనా నా అజ్ఞానముంటే, సర్వం తెలిసిన మీరే చెప్పగలరు,” అన్నాడు నర్మగర్భంగా.

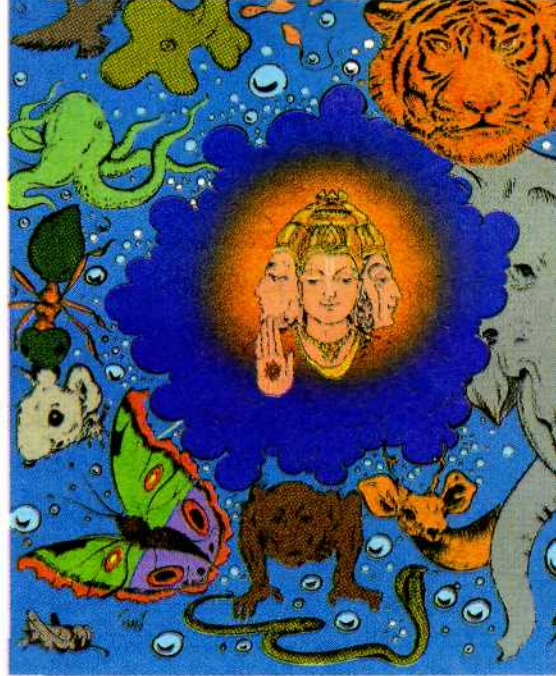
“నాయనా! ఈ సృష్టి గురించి నీకు తెలియని విశేషమొకటుంది. దానికి సంబంధించిన కథ వింటే, నీ అనుమానాలన్నీ పటాపంచలుకాగలవు,” అంటూ మహావేదుడు, శ్రీధరుడికి ఒక కథ చెప్పాడు:

బ్రహ్మదేవుడు భూమిపైన సమస్త జీవరాసులనూ సృష్టించి, మనిషికోక్కడికే దైవాంశతో పాటు ఆలోచనాశక్తినికూడా ఇచ్చాడు. ఆ కారణంగా మనిషి మహాత్ముల కోవలో జీవిస్తుంటే, ఆలోచనాశక్తిలేని ఇతరజీవాలన్నీ మనిషిని బాధించసాగాయి. సహనం, శాంతం మూర్తీభవించిన మానవ జాతికి క్రమంగా అంత రించిపోయే ప్రమాదమేర్పడింది. అప్పుడు బ్రహ్మదేవుడు బాగా ఆలోచించి ఒక ఉపాయం పన్నాడు. ఆ ప్రకారం ప్రతి జంతు, పక్షి, కీటకజాలం లోనూ ఒక మనిషిని ఆ రూపంలో పుట్టించాడు. ఆ మనిషి కారణంగా ఆయా జీవుల్లో మనుషులపట్ల సుహృద్భావం కలగడమేకాక, కొంతయినా సత్ప్రవర్తనకూడా అలవడింది. క్రమంగా ప్రతి జీవీ మానవులకు అనుకూలంగా మసలసాగింది. అవి మానవ జన్మ గొప్పతనాన్ని తెలుసుకున్నాయి.

ఈస్థితిలో జీవులన్నీ బ్రహ్మదేవుడితో, “ఈ సృష్టిలోని ప్రతి జీవిలోనూ ఏదో గొప్ప లక్షణముంది. మనుషులందరూ అన్ని జీవుల్లోనూ పుట్టడంవల్ల, ఆ జీవులకు మనిషి గొప్పతనం తెలిసింది. అవి బాగుపడ్డాయి. వాటికి మనిషి అంటే ఆత్మీయతాభావం కలిగింది. అదేవిధంగా - ప్రతి జీవి నుంచీ ఒక ప్రాణిని మనిషిగా పుట్టిస్తే, మనిషి వాటి గొప్పతనాన్ని గ్రహించగలడు. వాటిపట్ల ఆత్మీయతాభావాన్ని ప్రదర్శించగలడు!” అని మనవి చేసుకున్నాయి. బ్రహ్మ తథాస్తు అన్నాడు.

అయితే, ఆలోచనాశక్తిగల మనుషుల్లో ఇతరజీవుల అంశను ప్రవేశపెట్టడంవల్ల, పొందివున్న ప్రమాదం అప్పట్లో సృష్టికర్తకే స్ఫురించలేదనుకోవాలి!

మహావేదుడు, శ్రీధరుడికి కథను చెప్పి, “రాజా! పక్షి అంశపున్న మనుషులు పక్షుల్ని ప్రేమిస్తారు. సాధుజంతువుల అంశపున్న వారు వాటి లక్షణాలు కలిగివుంటారు. క్రూర మృగాల, విషసర్పాల అంశపున్నవారు, ఆయా అంశల మేరకు దుర్మార్గాలు చేస్తూంటారు. అంశ మరీ ఎక్కువైతే పరమదుర్మార్గులు. తక్కువైతే కొంత దుర్మార్గులు. మనుషుల్లో దుష్టత్వానికి దుష్టజీవుల అంశలే కారణం. దుష్ట జీవులను వేటాడినట్లే దుష్టులైన మనుషుల్ని వేటాడడం, రాజుగా నీ కర్తవ్యం!” అన్నాడు.

శ్రీధరుడు ఈ కథ విని ఆశ్చర్యపడ్డాడు. అయితే, అతడికింకా తను నియమించిన గ్రామాధికారులపట్ల మమకారం చావక, “మహాత్మా! అన్ని జన్మలలోనూ ఉత్కృష్టమైనది మానవజన్మ. ఆ జన్మలభించిన జంతువుకూడా ఉత్కృష్టంగా ప్రవర్తించాలి కదా! తాత్కాలికంగా పాతవాసనలు పోకున్నప్పటికీ, మీమటి దైవాంశ

సంభూతుల హితబోధ అయినా వారిని మార్చాలి కదా?'' అంటూ మహావేదుడికే చురక అంటించాడు.

దీనికి మహావేదుడు మందహాసంచేసి, “నాయనా! కర్మపరిపక్వమై జంతు లక్షణాలు నశించిన జీవికి మానవజన్మ లభిస్తే తప్పక ఉత్తమ లక్షణాలు కలిగివుంటుంది. కానీ యథాతథంగా వున్న జీవికి రూపం మాత్రం మారి మనిషైతే వెనుకటి గుణాలన్నీ అలాగే వుంటాయి. ఇందులో నీకు తెలియనిదే ముంది? బొమ్మగా చెక్కినంతమాత్రాన రాతికి బొమ్మలక్షణాలు రావనీ, రాతిలక్షణాలే వుండి పోతాయనీ, నీవీ ప్రభాకరుడితో అన్నావుకదా! మన చుట్టూవున్న మనుషులందరూ మనుషులుకారు. మనిషిబొమ్మలుగా మారిన ఇతర జీవులు. బొమ్మను తాకి అది రాతితో చేయబడిందో, లోహంతో చేయబడిందో, కర్రతో చేయబడిందో తెలుసుకోవచ్చు. అలాగే మనిషి వ్రతనను బట్టి, ఆ మనిషిలో ఏ జీవి అంశ

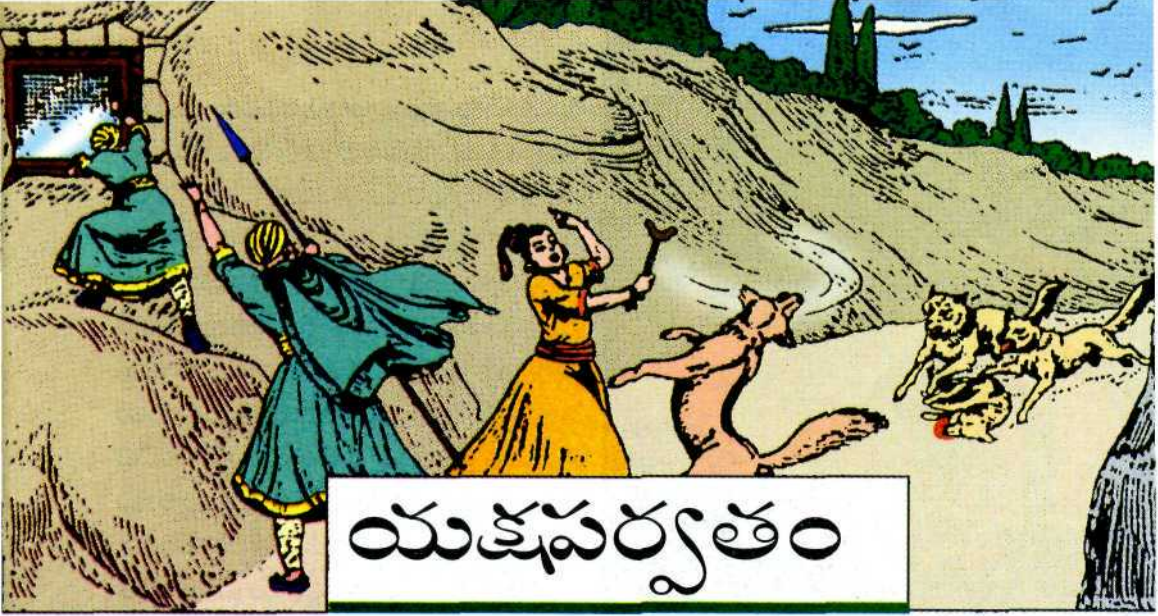
వున్నదో తెలుసుకోవచ్చు. నా అభిప్రాయంలో ప్రభాకరుడి పితూరికి గురి అయిన గ్రామాధికారులందరిలోనూ క్రూరమృగాల, విషస్ర్పాల అంశ ఎక్కువ పాళ్ళలోవున్నది. నిజరూపంలో వాటిని అదుపుచేయగలను. వారిలో ఆ అంశ లేకున్నావారిని మార్చగలను. కానీ మనిషి రూపు వాటికి వరమైంది! అలాంటి వారికి రాజు అండ లభిస్తే ప్రళయమే సృష్టించగలరు. రాజు మాత్రమే వారి ఆగడాలను అరికట్టగలడు!” అన్నాడు.

శ్రీధరుడు వెంటనే మహావేదుడికి సాష్టాంగ పడి, “మహాత్మా! నా అజ్ఞానం తొలగింది. మహాత్ముల సందేశాలకు మారని దుష్టులు మానవులుకారు, క్రూరజంతువులు. ఆ జంతువులకు బోనులేర్పాటుచేయక తప్పదు. అది రాజుగా నా కర్తవ్యం!” అన్నాడు.

ఆ తర్వాత శ్రీధరుడు, గ్రామాధికారులందరిపై విచారణజరిపి, వారిలో ఉత్తులను సత్కరించి, నేరస్థులను శిక్షించాడు.

యక్షసర్వతం

8

[గురుభల్లూకుడు సొరంగమార్గంపైన వున్న ద్వారం దగ్గరకు వచ్చాడు. ఖడ్గజీవదత్తులు చచ్చిన తోడేలును ద్వారంలోకి విసిరివేశారు. అది చూసిన తోడేళ్ళు కొన్ని సొరంగంలోకి దూకినై. వాటి వెనకగా ఖడ్గజీవదత్తులు ద్వారంపైకి ఎక్కారు. కింద నిలబడివున్న సమరబాహునూ, అతడి అనుచరుడు చందూనూ తోడేళ్ళు ఆకలితో చుట్టుముట్టసాగినై. - తరవాత]

బిలదుర్గంలోంచికాక, పారిపోయేందుకు మరే దైనా మార్గంవున్నదా అని చుట్టూ కలయ చూస్తూన్న సమరబాహుణ్ణి, చందూ పెద్దగా గొంతెత్తికేకపెట్టి, “దొరా, తోడేళ్ళు మనమీదికి వచ్చి పడుతున్నై, మనం చచ్చాం!” అంటూ ఎగిరి గంతేశాడు.

ఈ లోపల ఖడ్గవర్మ ద్వారం వెనకనుంచి ముందుకు వంగి రెండు చేతులూ కిందికి చాచి, “సమరబాహూ, చందూ! నాచేతులు ఆధారంగా పట్టుకుని ద్వారంమీదికి చేరండి!” అని హెచ్చరించాడు.

సమరబాహూ, చందూ వెంటనే పరిగెత్తి, ఖడ్గవర్మచేతులు పట్టుకోగానే ఖడ్గవర్మ వాళ్ళిద్దర్నీ ద్వారం మీదికిలాగాడు. అంతలో జీవదత్తుడు

దండంతో చుట్టుముట్టుతున్న తోడేళ్ళను అదిలించి, ఎగిరి సొరంగమార్గం మీదికి పోయాడు. ఇప్పుడు నలుగురూ తామున్న సొరంగంలోకి పరీక్షగా చూశారు. ఖడ్గవర్మ, జీవదత్తుడితో, “జీవా! ఆ గురుభల్లూకుడూ, వాడి ముఠా అంతా ఏమైనట్టు?” అన్నాడు.

జీవదత్తుడు, బిలంలోంచి ఏవైనా ధ్వనులు వస్తున్నవేమో అని శ్రద్ధగా విని, “ఖడ్గా, బిలంలో ఎక్కడో కొంత గందరగోళం జరుగుతున్నట్టు అస్పష్టంగా నాకు ధ్వనులు వినబడుతున్నవి. నీకేమీ వినబడడంలేదా?” అని అడిగాడు.

ఖడ్గవర్మ జవాబు చెప్పబోయేంతలో, సమరబాహు కళ్ళింతచేసి, తలపంకిస్తూ, “నాకు తోడేళ్ళ అరుపులే కాదు, గురుభల్లూ

కుడు తన శిష్యులకు చేస్తున్న హెచ్చరికలు కూడా వినబడుతున్నవి. మనం ఇక్కడ అట్టే కాలం వుండటం బహుప్రమాదకరం!” అంటూ వణికిపోసాగాడు. ఖడ్గవర్మ అతడి మాటలకు నవ్వి, “ఏదో సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించాలని, సింధు ఎడారులనుంచి ఇంత దూరం వచ్చినవాడికి, ప్రాణాలమీద తీపి పనికిరాదు,” అన్నాడు.

ఆ మాటలతో సమరబాహు తెగింపు వచ్చినవాడిలా చేతిలోని ఈటెను పైకెత్తి, “ప్రాణాలు పోగొట్టుకుంటే ఇంక రాజ్యాలు జయించి, సామ్రాజ్యం స్థాపించేదేమిటి? అందుకే నా కొర్కె నెరవేరివరకూ నేను చావ దలచుకోలేదు,” అన్నాడు.

సమరబాహుడి మాటలకు ఖడ్గజీవదత్తులు చిన్నగా నవ్వారు. తర్వాత జీవదత్తుడు సొరంగ మార్గాన ముందుకు బయలుదేరుతూ, “సమరబాహూ! నా చేతిలోని మంత్రదండం, ఖడ్గవర్మ కత్తి నిన్ను, మా మిత్రుడైన స్వర్ణాచారి

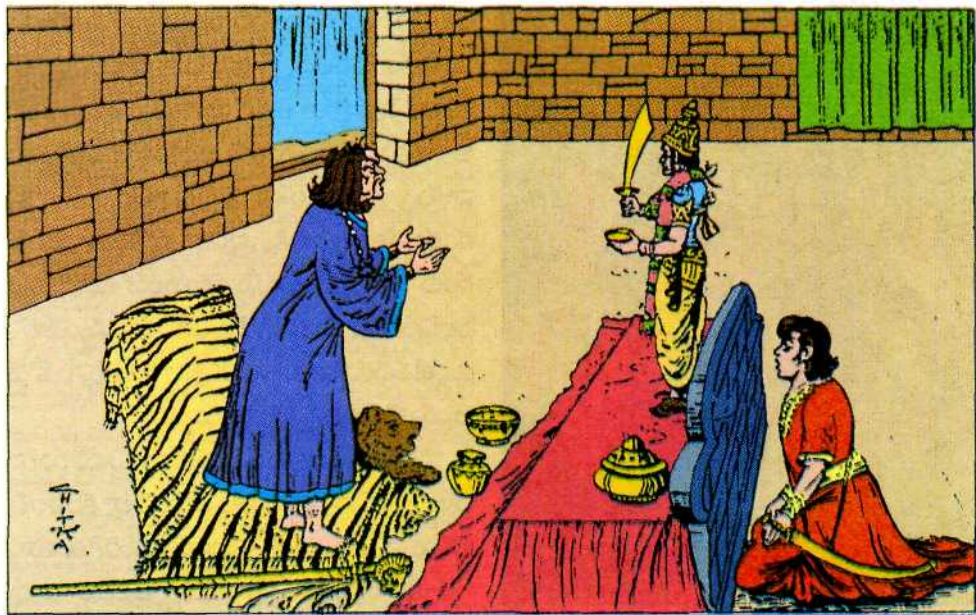
ధగ్గకు చేర్చుతాయి. అట్లని, అవసరం అయితే, ఆత్మ రక్షణకు నీచేతిలోని ఈటెను ఉపయోగించడం మరిచేవునుమా!” అని హెచ్చరించాడు. ఆ తర్వాత నలుగురూ సొరంగమార్గాన ముందుకు పోతున్నకొద్దీ, తోడేళ్ళ అరుపులూ, మనుషుల కేకలూ మరింత స్పష్టంగా వినబడసాగాయి. కొద్దిసేపటికల్లా వాళ్ళు సొరంగ మార్గంలోంచి బిలంలో ఎలుగొడ్డు మనుషులు నివసించే ప్రాంతాలను చేరారు. వృకేశ్వరీదేవి కొయ్యవిగ్రహం వుండేగదిలో గురుభల్లూకుడు వుండుచ్చున్న అనుమానం జీవదత్తుడికి కలిగింది.

అంతలో ఒక ఎలుగొడ్డువాడు ప్రాణభీతితో కేకలు పెడుతూ వాళ్ళున్నవైపుకు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చాడు. వాడి వెనక్కి తోడేలొకటి కోరలు చాచి, అరుస్తూ వస్తున్నది. ఖడ్గవర్మ చప్పున ఒకడుగు ముందుకువేసి, కత్తితో తోడేలును ఒక్కపోటు పొడిచాడు. తోడేలు కర్ణకరోరంగా అరిచి, మెనుదిరిగి, కిందుడుతూ లేస్తూ పారిపోయింది.

అప్పుడు జీవదత్తుడు, ఎలుగొడ్డువాణ్ణి సమీపించి, చిన్నగొంతుతో, “ఒరే, గురుభల్లూకుడి శిష్యుడా! నువ్వు పెద్దగా గొంతెత్తి మాట్లాడక, అడిగిందానికి జవాబు చెప్పు. మీ నాయకుడు గురుభల్లూకుడెక్కడున్నాడు? మీ ముఠావాళ్ళంతా ఇంకా ఈ బిలంలోనే వున్నారా, లేక బిలం వదిలి అరణ్యంలోకి పారిపోయారా?” అని ప్రశ్నించాడు.

“దొరల్లారా, మావాళ్ళందరూ తోడేళ్ళకు భయపడి, ఇక్కడున్న కొట్టాల్లో, గదుల్లో దాక్కున్నారు. గురుభల్లూకుడు, వృకేశ్వరీదేవి వున్న మందిరంలో ప్రార్థన చేసుకుంటున్నాడు,” అన్నాడు ఎలుగొడ్డువాడు.

“మనుషుల్ని పట్టుకుని బానిసల్నిచేసి, వెట్టిచాకిరీ చేయించుకునే మహావీరులుగదా మీరు! తోడే శ్మశ్రుకు అంతగా భయపడిపోతున్నారే?” అని అడిగాడు ఖడ్గవర్మ.

“మనుషులైముంది, దొరా! వాళ్ళకన్నా కొంచెం బలవంతులకు ఇట్టే లొంగిపోతారు. తోడే శ్మశ్రులాకాడే: క్రూరమృగాలాయె!” అన్నాడు ఎలుగొడ్డువాడు.

వాడి మాటకు జీవదత్తుడు నవ్వి, “పిరికి వేదాంతమయినా బహుపసంధుగా చెప్పావురా, భల్లూకా! సరే, గురుభల్లూకుడు వ్యకేశ్వరీ మందిరులో వున్నాడన్నావు. నువ్వు ముందుండి అక్కడికి దారి తీయి. మమ్మల్ని మోసం చేయాలని చూశావో, చిత్రవధ చేస్తాం!” అన్నాడు.

తక్షణం భల్లూకుడి శిష్యుడు కొంత దూరంనడిచి, ఒక గదికేసి చేయి చూపుతూ,

“దొరా, అదే వ్యకేశ్వరీదేవి మందిరం. గురుభల్లూకుడు లోపలవున్నాడు, చూడండి!” అన్నాడు.

ఖడ్గవర్మ నిశ్శబ్దంగా పోయి మందిరం తలుపుమీద చేయివేసి మెల్లిగా నెట్టి చూశాడు. లోపల వ్యకేశ్వరీ విగ్రహానికి నాలుగైదుగుల దూరంలో గురుభల్లూకుడు సాష్టాంగపడి, కంపితస్వరంతో ఏదో గొణుక్కుంటున్నాడు.

ఖడ్గవర్మ జీవదత్తుణ్ణి, “ఇప్పుడేమియడం?” అని అడిగాడు.

జీవదత్తుడు “వాడు విగ్రహంముందు సాష్టాంగపడి వున్నాడు గనక, నువ్వు విగ్రహం వెనక్కు పోయి, వ్యకేశ్వరీ మాట్లాడుతున్నట్లు నటించి, గురుభల్లూకుణ్ణి, వాడి శిష్యుల్ని, ఈ బిలదుర్గంనుంచి పారిపామ్మని హెచ్చరిక చెయ్యి,” అన్నాడు.

ఆ వెంటనే ఖడ్గవర్మ పిల్లిలా ప్రవేశించి, వ్యకేశ్వరీదేవి విగ్రహం వెనక దాగి, “ఓరోరీ,

గురుభల్లాకా! నీ భక్తికి మెచ్చాను. దైవ ద్రోహులు ప్రవేశించడంతో, ఈ బిలదుర్గం అపవిత్రమైపోయింది. నేను ఇప్పుడే ఇక్కడ అంతర్ధానమై, అరణ్యంలోని కొలనుగట్టున వున్న జమ్మిచెట్టుకింద ప్రత్యక్షం కాబోతున్నాను. నువ్వు శిష్యుగణంతో, ఆ కొలనులో శుచివై వచ్చి, నన్ను పూజించు!” అన్నాడు.

ఆ మాటలు వింటూనే గురుభల్లాకుడు అదిరిపడి లేచి నిలబడ్డాడు. వాడు చేతులు జోడించి, “వృకేశ్వరిమాతా!” అంటూ ఏమో చెప్పబోయేంతలో, ఖడ్గవర్మ గట్టిగా కసురుతూ, “ఒరే, మాట్లాడకు! తక్షణం అరణ్యంలోని కొలనుగట్టుకు రా,” అన్నాడు.

గురుభల్లాకుడు గదినుంచి బయటికి వచ్చేంతలో, జీవదత్తుడు, మిగిలినవాళ్ళూ ఒక గోడచాటున దాక్కున్నారు. గురుభల్లాకుడు పంచశాలాన్ని పైకెత్తి, “ఒరే, వృకేశ్వరి భక్తుల్లారా! దేవి ఆజ్ఞ అయింది. వెంటనే

అందరూ బయలుదేరి అరణ్యంలోని కొలను దగ్గరకు చేరండి,” అంటూ బిలదుర్గంలో కేకలు పెడుతూ తిరగ సాగాడు. కొద్దిసేపట్లో అందరూ బిలంనుంచి బయటికి వచ్చారు. వాళ్ళు అరణ్యంకేసి కొద్దిదూరం నడిచాక, గురుభల్లాకుడికి, ఇంకా వృకేశ్వరి మందిరులో వున్నదో మాయమైపోయిందో చూడాలని పించింది. వాడు తిరిగి బిలంకేసి వస్తున్నంతలో, ఖడ్గజీవదత్తులు బిలంలో వున్న తోడెళ్ళను కొట్టి బయటికి తరిమేస్తున్నారు.

గురుభల్లాకుడు తనకు ఎదురుగా వస్తున్న తోడెళ్ళను చూసి నిలువెల్లా కంపించి పోయి, వెనుదిరిగి తన శిష్యులకేసి పరిగెత్తుతూ, “వృకేశ్వరిమాతా, రక్షించు!” అంటూ చావు కేకలు పెట్టసాగాడు.

ఖడ్గవర్మ ఆ దృశ్యం చూస్తూనే ఆశ్చర్య పోయి, “వెంటపడినవి నాలుగుతోడెళ్ళకన్న ఎక్కువలేవు. వాటిని ఎదుర్కొని చంపలేక, అంతమంది వృకేశ్వరిభక్తులు కాళ్ళ సత్తువ కొద్దీ పరిగెత్తుతూండడం నవ్వుతెప్పిస్తున్నది,” అన్నాడు.

జీవదత్తుడు వేగంగా పోయి తోడెళ్ళను తన చేతి దండంతో అదిలించి వాటిలో అందిన దాన్ని బలంగా కొట్టాడు.

ఆ దెబ్బకు తోడెలు కిందపడి గిలగిల కొట్టుకోసాగింది. మిగతావి బెదిరిపోయి చెల్లాచెదురుగా పారిపోయినై. అదిచూసిన గురుభల్లాకుడు ఆనందపడిపోతూ, జీవదత్తుడికి రెండుచేతులూ ఎత్తి నమస్కరించాడు.

జీవదత్తుడు, భల్లాకుణ్ణి నిలువెల్లా ఒకసారి పరిశీలనగా చూసి, “భల్లాకం బాబూ! ఇంతకూ నువ్వు ఈ అరణ్యంలో ఏ వ్యవసాయమో

చేసుకుని జీవించక, ఈ తోడేళ్ళ పెంపకం, వృకేశ్వరీ ఉపాసనలూ ఎందుకు ప్రారంభించావు?” అని ప్రశ్నించాడు.

ఆ ప్రశ్నకు గురుభల్లూకుడు బిక్కుముఖం పెట్టి, “దొరా! నలుగురిమీదా అధికారం చెలాయిస్తూ సుఖంగా బతకాలంటే ఇంతకన్న సులువైన మార్గం నాకేదీ కనిపించలేదు,” అన్నాడు.

“మరైతే నువ్విప్పుడేం చేయబోతున్నావు? నీ శిష్యగణమంతా నిన్ను తోడేళ్ళకు వదలి అరణ్యంలోకి పారిపోయారుగదా!” అన్నాడు మధ్యలో కల్పించుకుని ఖడ్గవర్మ.

“అలాంటిదేమీ లేదు దొరా! వాళ్ళు అరణ్యంలోని కొలను దగ్గర వెలువనున్న వృకేశ్వరీదేవిని పూజించేందుకు వెళ్ళారు. మహాశక్తివంతురాలైన ఆ దేవి, బిలదుర్గంలోంచి ఇంతకు ముందే అంతర్ధానమైపోయింది!” అన్నాడు గురుభల్లూకుడు.

అంతలో నలుగురు ఎలుగొడ్డు ముఠా వాళ్ళు అక్కడికి పరుగుపరుగున వచ్చి, గురుభల్లూకుడితో, “గురుభల్లూకా, ఘోర ప్రమాదం! వృకేశ్వరీదేవి వెలువనున్న కొలను దగ్గర అయిదారుగురు ఒంటిల వాళ్ళున్నారు. వాళ్ళ నాయకుడైన స్వర్ణాచారి అనేవాడు, మనవాళ్ళల్లో ఇద్దర్ని చంపి, ఐదుగుర్ని చుట్టుముట్టి పట్టుకున్నాడు. ఈ దుర్వార్త చెప్పేందుకు మేం పారిపోయి వచ్చాం,” అన్నాడు.

స్వర్ణాచారి పేరు వింటూనే ఖడ్గజీవదత్తులూ, సమరబాహూ పొందిన ఆశ్చర్యం అంతాయంతా కాదు. ఎక్కడో కొండమీద కోటకట్టే ప్రయత్నంలో వున్న స్వర్ణాచారి, నలుగురైదుగురు

అనుచరుల్ని వెంటబెట్టుకుని, ఇక్కడి కొలను ప్రాంతానికి ఎందుకొచ్చినట్టు?

జరిగిందేమంటే - ఈ కొండ, అరణ్య ప్రాంతాలన్నీ వీరపురరాజైన వీరసింహాడి ఆధీనంలోనివి. వారం రోజులక్రితం వీరసింహాడి జంతుప్రదర్శనశాలాధికారి, పదిమంది సైనికులను వెంటబెట్టుకొని, జంతుశాలకు కొత్తమృగాలను పట్టుకువెళ్ళేందుకు అరణ్యానికివచ్చాడు. వాళ్ళు చలలుమేసే, బోనులు పెట్టికొన్ని అడవిపక్షులనూ, రెండు పులులనూ పట్టుకుని మధ్యాహ్నంవేళ ఒక వాగు ఒడ్డున విశ్రాంతిగా కూర్చుని భోజనాలు చేస్తున్నారు.

రాజుగారి సైనికుల్లో ఒకడు అందరికన్నా ముందుగా భోజనం ముగించి, ఎండవేళప్పుడు చెట్లకొమ్మల్లో ఎవైనా వింతపక్షులు కనబడతమేమో అని చెట్ల నీడల్లో నడుస్తూ, అరణ్యంలో కొంతదూరం పోయాడు. వాడికి ఒక కొలను దగ్గర చెట్లకు కట్టివున్న నాలుగు ఒంటిలు

కనిపించినై. వాడు ఆనందాశ్చర్యాలతో కిందు మీదైపోతూ, వాగుదగ్గరకు పరిగెత్తుకువచ్చి, జంతు ప్రదర్శనశాలాధికారితో ఆ వింతశుభవార్త చెప్పాడు.

“ఒంటెలా! ఏవీ? ఎక్కడ? మన ప్రదర్శన శాలలో లేనివి ఉష్టమూ, ఉష్టపక్షి మాత్రమే. ఒక ఉష్టమూ, ఉష్టికా వుంటే, మన రాజుగారి కెంతోకీర్తి! రాజ్యానికెంతో పేరు!” అంటూ ఉత్సాహం పట్టలేక వడవడ వణకసాగాడు జంతుశాలాధికారి. ఆ మాటలకు సైనికుడు కాస్త నిరుత్సాహపడి, “అయ్యా! ఆ ఒంటెలు చెట్లకు కట్టి వున్నవి. వాటికి యజమానులెవరో వున్నట్టున్నది!” అన్నాడు.

“యజమానులా! వాళ్ళెవరు? ఈ వీధురం రాజ్యంలో వున్న ప్రజలకూ, అరణ్యాలకూ, కొండలకూ, నీటికీ, గాలికీ- ఒక్కమాటలో రాజ్యంపై విస్తరించి వున్న ఆకాశానిక్కూడా యజమాని మన వీరసింహ మహారాజు

లుంగారు, తెలిసిందా? మీలో ఇద్దరు ముగ్గురుపోయి, ఆ ఒంటెలను ఇక్కడికి తోలుకురండి. వాటి యజమానులన్నావే; వాళ్ళు కనిపిస్తే, వాళ్ళనుకూడా ఇక్కడకు వచ్చి, నా దర్శనం చేసుకోమనండి!” అన్నాడు జంతుశాలాధికారి.

సైనికులు నలుగురు బయలుదేరి ఒంటెలున్న చోటుకు వెళ్ళారు. ఎక్కడా వాటి యజమానులున్న సూచనలు లేవు. వాళ్ళు ధైర్యంగా పోయి, వాటితాళ్ళను ఊడదీయబోయారు. కొత్త మనుషుల్ని చూసి బెదిరిన ఒక ఒంటె వికృతంగా అరిచి, కాళ్ళతో చెట్లబోదెలను తన్నుతూ అలజడి ప్రారంభించింది.

ఉదయానే అరణ్యానికి వేటకొచ్చిన స్వర్ణాచారీ, నలుగురు సమరబాహు అనుచరులూ వేట ముగించి, కొంతదూరంలో వున్న గుబురుచెట్లకింద విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు. వాళ్ళకు ఒంటె అరుపులు వినబడినై. ఏ పులో, సింహమో ఒంటెలదగ్గరకు వచ్చిందనుకుంటూ, వాళ్ళు కత్తులు దూసి పరుగు పరుగున ఒంటెలున్న చోటుకు వచ్చారు.

వాళ్ళను చూసి రాజు సైనికులు కూడా కత్తులు దూశారు. సమరబాహు అనుచరుల్లో ఒకడు కోపంతో పళ్ళు కొరుకుతూ, “ఎవర్రా మీరు, సైనిక దుస్తులు వేసుకున్న అడవి దొంగల్లా వున్నారా! ఒంటెలను దొంగిలించడం, మీబోటి అల్పులవల్ల అయ్యేపనేనా?” అన్నాడు.

“మేం దొంగలంకాదు. వీరసింహ మహారాజుగారి సైనికులం. మీ ఒంటెలను అపహరించుకుపోవడంలేదు. పుల్లరి కట్టకుండా రాజుగారిద్దైన అరణ్యంలో మేపుతున్నందుకు,

వాటిని బండెలదొడ్డికి తోలుకుపోతున్నాం,” అన్నాడోక సైనికుడు అతి తెలివిగా.

“ఎవరా వీరసింహ మహారాజు? ఈ ప్రాంతాల అధికారమంతా శ్రీశ్రీ సమరబాహు మహారాజుగారిదే! వారి ఒంటెలను దొంగిలించ డానికివచ్చినమిమ్మల్ని విచారించి శిక్షించుతాం. వెంటనే కత్తుల్ని నేల జార్చి లొంగిపొండి!” అన్నాడు స్వర్ణాచారి.

పారిపోయే అవకాశంలేదని తెలుసుకున్న వీరసింహుడి సైనికులు వాళ్ళను ఎదిరించారు. అప్పుడు జరిగిన కత్తియుద్ధంలో ఇద్దరు రాజసైనికులు చచ్చారు. ఒకడు గాయపడ్డాడు. నాలుగోవాడు ఎలాగో సమరబాహు అనుచరు లకు అందకుండా, కాలి సత్తువకొద్దీ పరుగెత్తి వాగుఒడ్డునవున్న జంతుశాలాధికారిని చేరాడు.

శరీరమీద అక్కడక్కడా నెత్తురు మరకల్తో, ఆయాసపడుతూ తనదగ్గరకు పరిగెత్తు కొస్తున్న సైనికుణ్ణి చూస్తూనే జంతుశాలాధికారి, “ఇది మహావీరతగా వుండే! నేను చదివిన అరణ్య, పెంపుడు జంతుశాస్త్రాల్లో ఎక్కడా ఒంటెలు మాంసాహారులని లేదు. ఆశ్చర్యం! నీ వెంటవచ్చిన తతిమ్మా ముగ్గుర్ని అవి చంపి తినేసినయ్యా?” అని అడిగాడు.

“అయ్యా! ఒంటెలుకాదు, వాటియజమా నులున్నులా గాయపరిచారు. నా వెంటవచ్చిన ముగ్గురూ వాళ్ళ కత్తులకు బలైపోయారు. వాళ్ళెవరోగాని కత్తి తిప్పటంలో ఆరితేరిన ఘటాల్లా వున్నారు,” అన్నాడు సైనికుడు.

“మనకన్న కత్తియుద్ధంలో మొనగాళ్ళు, ఇతర లోకాల సంగతి అంతగా తెలియదు - ఈ లోకులో వున్నారంటేనే నమ్మను!” అంటూ జంతుశాలాధికారి చ్చరున ఒరలోంచి కత్తిదూసి నిలబడ్డాడు. అతడితోపాటుమిగతా సైనికులు కూడా కత్తులుదూసి నిలబడ్డారు.

గాయపడి వచ్చిన సైనికుడు, తాను పారిపోయివచ్చిన దిక్కుకేసి చూసి, తమకేసి వస్తున్న సమరబాహు అనుచరులు కళ్ళబడ గానే, జంతుప్రదర్శన శాలాధికారితో, “మీ అనుమానమోదో త్వరలోనే తీరిపోతుంది; అరుగో, వాళ్ళిటే వస్తున్నారు!” అన్నాడు.

“ఒరే, వీరశూర సైనికుల్లారా, వీళ్ళెంత అమాయకులు. యమకింకరులైనా తరిమి కొట్టగల మనుషుడేవస్తున్నారా, ఆహా!” అంటూ జంతుప్రదర్శనశాలాధికారి, సైనికులను హెచ్చ రించి, సమరబాహు అనుచరులకేసి బయలు దేరాడు.

- (ఇంకావుంది)

మొహమాటపు అల్లుడు!

మంచి ఎండ వేళ చెమటలు కక్కుకుంటూ వచ్చిన అల్లుణ్ణి చూసి, రామయ్య, రాజమ్మలు విస్తుపోయారు. వాళ్ళను చూసి అల్లుడు, “మరేం లేదు లెండి! మీ ఊళ్ళో చిన్న పని పడి వచ్చాను, పన్నెపోయింది, అలాగే మిమ్మల్ని ఒకసారి చూసి పోదామని ఇలా వచ్చాను,” అన్నాడు.

రామయ్య, రాజమ్మలు అప్పుడే భోజనం చేసి, గిన్నెలు కడిగి బోర్లావేసి, అలా నడుం వాలారు.

అల్లుడు కాళ్ళూ చేతులూ కడుక్కుని వచ్చేసరికి, వంట ఎలాగూ కాదుకాబట్టి, తేలిగ్గా ఏదైనా ఫలహారం చేద్దామని, రాజమ్మ వంటగదిలోకి వెళ్ళింది.

ఆమె త్వరత్వరగా ఫలహారం తయారు చేసి పళ్ళెంలో వుంచి, అల్లుడి ముందు పెట్టింది. బాగా ఆకలిమీద వున్నాడేమో, అల్లుడికి పెట్టిన ఫలహారమంతా నిమిషంలో ముగించాడు. ఫలహారం కూడా మంచి రుచిగావుంది. అత్తగారు మారు వడ్డిస్తారని ఆశించాడు. కానీ ఆమెలో ఆ ఉద్దేశం వున్నట్టు కనబడలేదు. అడగడానికి మొహమాటం అడ్డువచ్చింది.

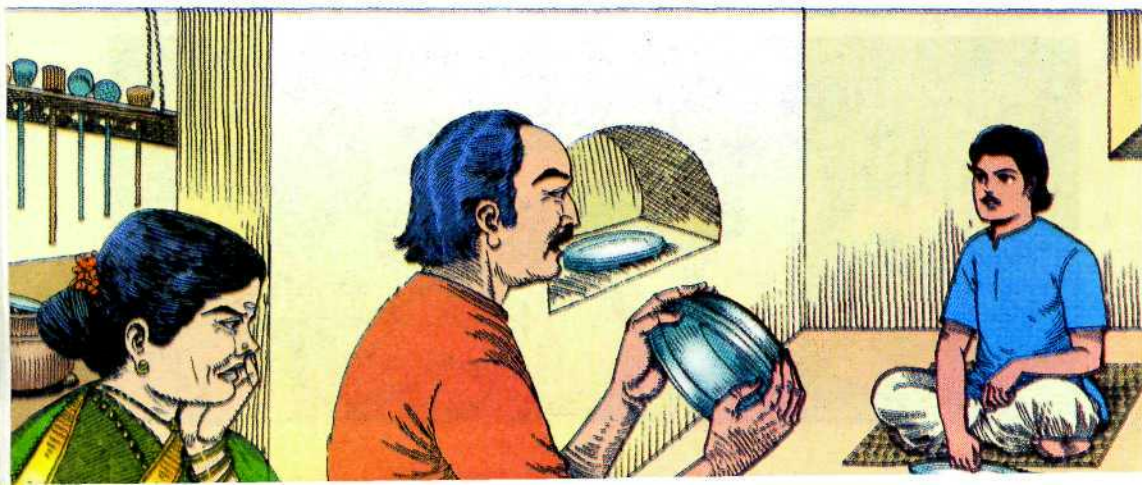
అతడు ఖాళీ అయిన పళ్ళాన్ని తిరగేసి బోర్లావేసి చూస్తూ, “పళ్ళెం చాలా బాగుంది! ఏ కొట్లో కొన్నాను? కొట్టు పేరు పళ్ళెం వెనక వుందా?” అంటూ పదేపదే పళ్ళాన్ని బోర్లావేయసాగాడు.

అల్లుడికి మరి కాస్త ఫలహారం అవసరమంది! కానీ రాజమ్మ గిన్నెలోని ఫలహారమంతా ఒకేసారి పళ్ళెంలో పెట్టి ఇచ్చేసింది. ఫలహారం అయిపోయిందని చెప్పడానికి ఆమెకు మొహమాటం అడ్డొచ్చింది.

ఇలా ఇద్దరి అవస్థా చూస్తూన్న రామయ్య, అల్లుడితో, “ఉండు, బాబూ! ఆ పళ్ళెంతో పాటు కొన్న మరొక వస్తువు ఇంట్లోవుంది. దాని వెనక కొట్టు పేరేమైనా వున్నదేమో చూస్తాను!” అంటూ వంటగదిలోకి వెళ్ళి, రాజమ్మ ఫలహారం తయారు చేసిన గిన్నెను తీసుకు వచ్చి, అల్లుడి ముందు బోర్లావేసి, “ఇది మీ అత్తయ్య ఫలహారం వండిన గిన్నె! దీని వెనకా కొట్టుపేరే లేదు,” అన్నాడు.

ఫలహారం అయిపోయిన సంగతి, మామగారు ఇలా తెలియజేశాడని అర్థం చేసుకున్న అల్లుడు, లేచి చెయ్యి కడుక్కున్నాడు. తర్వాత వేళకాని వేళవచ్చి, అత్తమామలను ఇబ్బంది పెట్టినందుకు నొచ్చుకుంటూ సెలవుతీసుకున్నాడు.

—గవ్వల నిర్మలాదేవి

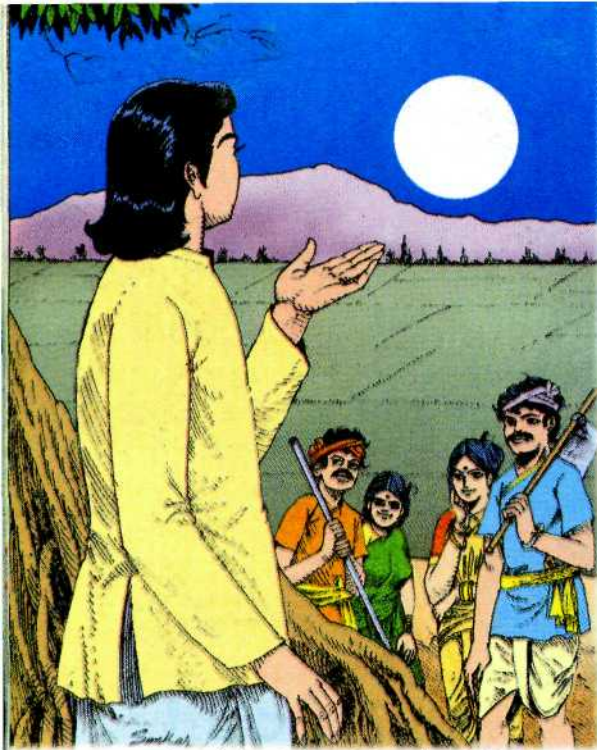

బేతాళ
కథలు

పండితుడి గుర్తింపు!

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగివెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని దించి భుజానవేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, “రాజా, భీతి గాలిపే శ్మశానంలో, ఇంత అర్ధరాత్రి వేళ, సాధించ దలచినదానికోసం ఎన్ని ఇక్కట్లకు గురి అవుతున్నా వీడని నీ మనోస్థైర్యం కొనియాడదగిందే. ఐతే, దీనికంతటికీ కారణం ఎవరై వుంటారన్నది తీరని సమస్య. ఒకవేళ నువ్వు, ఈ శ్రమంతా నీకు విద్యాబుద్ధులు నేర్పిన ఏ గురువుకోసమో లేక నువ్వు గొరుచించే ఏ పండితుడికోసమో అయితే మాత్రం, నువ్వు ఆశాభంగానికి గురి

కాగల ప్రమాదమున్నది. ఈ గురువులూ, పండితుల్లో చాలామంది స్థిరచిత్తులూ, వ్యవహారదక్షతా వున్నవాళ్ళు కారు. వాళ్ళల్లో స్వాతిశయం, అహంభావం పాలెక్కువ. వాళ్ళు తమ ఆత్మబంధువుల్లో కూడా ఎవరైనా, తమకు సాటిరాగల పాండితీ ప్రతిభలున్న వాళ్ళపట్ల కూడా అసూయా, మత్సరాలకు గురవుతుంటారు. ఇందుకు ఉదాహరణగా, జగన్నాథుడనే పండితుడి కథ చెబుతాను, శ్రమ తెలియకుండా, విను, ” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు :

పూర్వం, గోస్తనీ నదీతీరంలో హరితవనం అనే ఒక పల్లెటూరు వుండేది. పల్లెచుట్టూ ఎటు చూసినా పచ్చగా కళకళలాడుతున్న పంట పొలాలూ, తోటలూ వుండేవి. అక్కడ నివసించే రైతులకు గోస్తనీ నది కనిపించే దైవం. పంట చేతికొచ్చిన తర్వాత కూలీల

దగ్గరనుంచీ, యజమానులదాకా ఏకమై, గోస్తనీ నదీతీరాన పెద్ద సంబరం చేసేవారు. అనాడు వారు నదిలో వేసే పూలతో నది నిండి పోయి ఎక్కడా నీరు కనిపించకుండా, నది పొడవునా ఒక పెద్ద పూలపాన్ను పరిచినట్టుగా ఉండేది.

అటువంటి హరితవనంలో, జగన్నాథ పండితుడనే ఒక గొప్ప పండితుడుండేవాడు. ఆ చుట్టుపక్కల నూరు కోసుల మేరకు, ఆయనను మించిన పండితుడు లేడని చెప్పుకునేవారు. ఆయన కేవలం పండితుడే కాదు, చక్కటి కవి కూడా. అయితే, నిరక్ష రాస్యలూ, ఏదో సామాన్యమైన విద్యాపరిజ్ఞానం కలవారూ అధిక సంఖ్యలోగల ఆ చుట్టు పక్కల ప్రాంతాల్లో, జగన్నాథుడి కవిత్వం కేవలం జమీందార్లకూ, అతికొద్ది సంఖ్యలో గల విద్వాంసులకూ మాత్రమే పరిమితమై, మిగిలిన వారికి గగనకుసుమంగా వుండేది. నిరక్షరాస్యుల సంగతి అలా వుంచితే, కాస్తా కూస్తా అక్షరజ్ఞానం, విషయపరిజ్ఞానం కలవారు సైతం, ఆయన కళ్ళకు నిరర్థకప్రాణులుగా కనిపించేవారు.

ఆయన ఒక్కగానొక్క కొడుకు శ్రీకరుడు, తండ్రికి పూర్తి వ్యతిరేకమైన ప్రవృత్తి కలవాడు. ప్రకృతి సౌందర్యారాధకుడైన అతడు, ఉభయ సంద్యల్లోనూ పొలాల గట్లమీదా, తోటల్లోనూ తిరుగుతూ ఆశువుగా రసకహ్లాదయరంజక మైన కవిత్వం చెబుతూండేవాడు. ఆ సమయంలో చుట్టుపక్కగల కూలీనాలీ జనమంతా అతడిచుట్టూ చేరేవారు. శ్రీకరుడి కవిత్వం వారికి సులభంగానే గ్రాహ్యమయ్యేది. ఒకవేళ వారికి అర్థం కాలేదనితొస్తే, శ్రీకరుడు తన

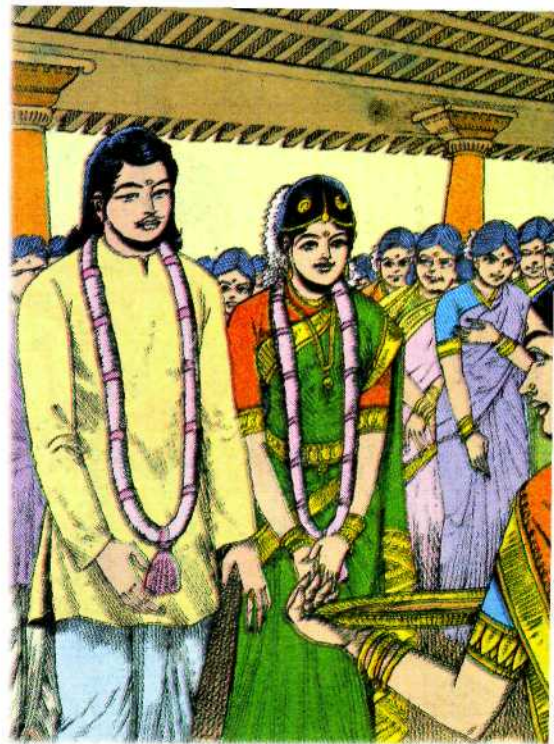

కవిత్యానికి తానే రసవంతమైన వ్యాఖ్యానం చేస్తూ, వారికి విడమరించి చెప్పేవాడు.

శ్రీకరుడికారకమైన ప్రవర్తన, జగన్నాథుడికి సుతరామూగిట్టేదికాదు. “కువిత్యానికి రసపుష్టి ఎంత ప్రధానమో, రసికుడైన శ్రోత కూడా అంతే ముఖ్యం. ఓ అంటే న రాని శుంఠల దగ్గర కవితాగానం చెయ్యడమంటే, సాహితీ సరస్వతిని బురద గుంటలోకి నెట్టడమే! నీ పద్ధతి నాకేం నచ్చలేదు. నీవైఖరి మార్చుకుంటే మంచిది!” అంటూ చాలాసార్లు కొడుక్కు నయానా భయానా కూడా చెప్పి చూశాడు.

ఇలా రోజులు గడుస్తూండగా, హరితవన పల్లెకు ఎనిమిది క్రోసుల దూరంలో వున్న మాధవీపురం నుంచి శ్రీకరుడికి ఒక పెళ్ళి సంబంధం వచ్చింది. పెళ్ళికూతురు శారద, నారాయణభట్టు అనే పండితుడి ఏకైక కుమార్తె. భట్టుకు పండితుడిగా, కవిగా జగన్నాథపండితుడికున్నంత పేరు ప్రతిష్ఠలు లేకపోయినా, ఆయనా అంతో ఇంతో మంచి పేరున్నవాడే. ఆయన కూతురుకు తానే గురువై స్వయంగా విద్యాబోధన చేశాడు.

జగన్నాథ పండితుడు, కొడుకును వెంట బెట్టుకొని పెళ్ళిచూపులకు వెళ్ళాడు. శారద కాబోయే మామగారు వేసిన నాలుగైదు శాస్త్రసంబంధమైన ప్రశ్నలకు చక్కగా సమాధానాలు చెప్పి, జగన్నాథ పండితుడి వధూపరీక్షలో నెగ్గింది. ఆమె కోమల స్వరంతో మృదువుగా సూటిగా సమాధానాలు చెప్పిన తీరు, వినయ, విజ్ఞానాలతో మరింతగా వన్నె కెక్కిన ఆమె తీరైన సౌందర్యం శ్రీకరుడి మనసును గాఢంగా ఆకట్టుకున్నాయి. పెళ్ళి నిశ్చయమైంది.

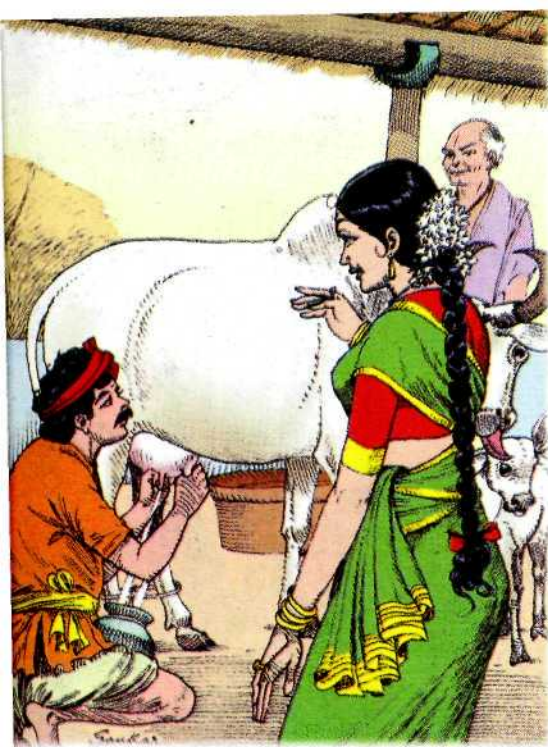

మాసం రోజులు తిరక్కుండా శారద, నవ వధువుగా శ్రీకరుడి చిటికెనవేలు పట్టుకుని, జగన్నాథ పండితుడి ఇంట కుడి పాదం మోపింది. చూడవచ్చిన వారంతా, ఆమె వినయశీలతనూ, అందచందాలనూ పడేపడే ప్రశంసిస్తూ, శ్రీకరుడి అదృష్టానికి ఎంతగానో ఆనందించారు.

నెమ్మదిగా రోజులు గడిచాయి. ఒకనాటి సాయం సమయాన, ఎందుకో పెరట్లోకి వచ్చిన జగన్నాథ పండితుడు, దాపులనున్న పశువులశాలవైపు నుంచి కోడలి స్వరం వినిపించి, అప్రయత్నంగా చెవులు రిక్కిస్తూ అటువైపు చూశాడు.

పశువుల శాలలో పాలేరు రంగడు ఆవు పాలు పిండుతున్నాడు. ఆవుకు పదడుగుల దూరంలో నిలబడిన శారద, తన మధుర స్వరంతో శ్రావ్యంగా ఒక శ్లోకాన్ని పఠిస్తున్నది.

అది లీలాశుకుని, కృష్ణలీలా తరంగిణిలోని శ్లోకం. రంగడు ఆనందంగా ఆ శ్లోకాన్ని వింటూ పాలు పితుకుతున్నాడు.

చెవులకు ఇంపుగా శ్లోకం చదవడం పూర్తి కాగానే శారద, దాని అర్థాన్ని విడమరించి చెప్పడం ప్రారంభించింది:

“రంగా! నందగోకులంలో చిన్ని కృష్ణుడి తల్లి యశోదమ్మ, ఒకనాటి సాయంత్రం ఇలాగే పాలు పితుకుతున్నదట. అంతలో చిన్ని కృష్ణుడు తల్లి దగ్గరకు వచ్చి, వెనకనుంచి తల్లి వీపుమీద పడి మెడచుట్టూ చేతులు వేసి, ‘అమ్మా పాలివ్వవూ,’ అంటూ ముద్దుగా అడిగాడట. ‘ఇప్పుడు కాదు నాన్నా, చీకటిపడిన తర్వాత యిస్తాను,’ అంటూ చిన్నికృష్ణుణ్ణి లాలించింది తల్లి.

‘చీకటంటే ఏమిటమ్మా?’ అని అడిగాడట చిన్నికృష్ణుడు. ‘చీకటంటే మనకు ఏమీ కని

పించడన్నమాట!’ అంటూ యశోద, చీకటంటే ఏమిటో తనకు తోచిన రీతిలో చెప్పింది. అప్పుడు చిన్నికృష్ణుడేంచే శాడో తెలుసునా రంగా! కళ్ళు రెండూ గట్టిగా మూసేసుకుని, ‘చీకటి పడిపోయిందమ్మా. ఇప్పుడు నాకేమీ కనిపించడంలేదు! పాలివ్వవూ?’ అంటూ ముద్దుగా అడిగాడట.”

ఈవిధంగా చిన్నికృష్ణుడి బాల్యచేష్టలకు వ్యాఖ్యానాన్ని పూర్తిచేసింది శారద.

ఎంతో భావస్ఫూరకంగా, లలిత లలితంగా శారద చెప్పిన వ్యాఖ్యానం, సుమధురంగా వున్నట్టు అనిపించింది, జగన్నాథ పండితుడికి. అతడి కళ్ళు అప్రయత్నంగా పాలేరు రంగడి వైపు తిరిగాయి.

రంగడి ముఖం, తానే యశోదమ్మ అయినంత ఆనందంతో వెలిగి పోతున్నది. ముఖంలో ఎప్పుడూ వుండే జడత్వపు స్థానంలో ఏదో వింత కాంతి, జగన్నాథ పండితుడికి స్పష్టంగా గోచరించింది.

అతడు మరొక్కసారి కోడలిని, రంగడిని పరికించి చూసి అక్కడి నుంచి ఇవతలకు వచ్చేశాడు.

ఆ మరునాటి ఉదయానే జగన్నాథ పండితుడు, కృష్ణలీలాతరంగిణిలోని మరొక శ్లోకాన్ని పాలేరు రంగడికి వివరించి చెబు తూండడం విన్న శారదా, శ్రీకరులకు మాత్రం, ఆయనలో హఠాత్తుగా వచ్చిన మార్పుకు కారణం తెలియక కొండంత ఆశ్చర్యం కలిగింది. అయితే, తమను చూడగానే ఆయన నవ్వి నవ్వి చల్లని నవ్వు, వారి మనుసుల్లో ఆశ్చర్యం స్థానంలోనే కొండంత ఆనందాన్ని నింపింది.

బేతాళుడు ఈ కథచెప్పి, “రాజా, జగన్నాథ పండితుడు, రసికుడైన శ్రోత మాత్రమే కవిత్వాన్ని వేసుకుంటాడనీ, అలాకాక ఏమాత్రం విద్యాగంధం లేనివాళ్ళకు కవిత్వం వినిపించడమంటే, సాహితీ సరస్వతిని కించపరచడమేననీ, తన కొడుకు శ్రీకరుణ్ణి కోప్పడుతుండేవాడుకదా! అలాంటివాడు, పాలేరు రంగడికి కృష్ణలీలాతరంగిణిలాంటి ప్రాథకావ్యంలోని శ్లోకాన్ని వినిపిస్తున్న కోడలిపై ఎందుకు కోపగించుకోలేదు? అంటే-పాండిత్యంలో దాదాపు తన అంతవాడుగా ఎదిగి వస్తున్న కొడుకంటే, అతడికి అంత ఇంతో అసూయా, మత్సరాలున్నట్టేగదా? అది చాలక, తానే స్వయంగా రంగడిలాంటి జడుడికి, కృష్ణలీలా తరంగిణిలోని మరొక శ్లోకాన్ని వివరణాత్మకంగా చెప్పి చూడడం విడ్డూరు అనిపించుకోదా? ఈ సందేహాలకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పక పోయావో, నీ తలపగిలిపోతుంది,” అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, “అత్యంత ప్రతిభామతులైన పండితుల్లో సర్వసాధారణంగా స్వాతిశయం, అహంభావంలాంటివి వుండడం ఆశ్చర్యమేం కాదు. కొడుకుకు వివాహమై కోడలు కాపరానికి వచ్చేవరకూ, జగన్నాథుడి కుత్వాన్ని విని ఆనందించేవాళ్ళు జమీందార్లూ,

కొద్దిమంది విద్వాంసులూ మాత్రమే. కవిత్వ పరుగా అతడికి మామూలుజనంతో ఏమాత్రం పరిచయంలేదు. అందువల్లనే, కొడుకు శ్రీకరుడు నిరక్షరాస్యులకు కవిత్వం వినిపించడం వృధామ్రేకాక, ఒకరకుగా సాహిత్యాన్ని అధమస్థాయికి దిగలాగడం అన్న అపోహకు గురయ్యాడు. అంతేకాని, ఇందులో కొడుకు పట్ల అసూయా, మత్సరాలలాంటివి ఏమీలేవు. అయితే, తన కోడలు పరిస్థున్న కృష్ణలీలా తరంగిణిశ్లోకు వింటూ పాలేరు రంగడు పాండు తున్న ఆనందం చూసినప్పుడు అతడికి మొట్టమొదటిసారిగా, తానింతకాలం సామాన్యులపట్ల ఎంతటి అలసత్వం, చులకన భావాలు కలిగి వున్నాడో అర్థమై, సాహిత్యప్రయోజనంపట్ల అతనికి సరైన గుర్తింపు కలిగింది. నిరక్షరాస్యుల్లో కూడా కవితామాధుర్యాన్ని ఆస్వాదించగలవారుంటారని తెలుసుకోగలిగాడు. ఆ కారణం వల్లనే అతడు స్వయంగా పాలేరు రంగడికి శ్లోకంలోని భావాన్ని వివరించడం జరిగింది,” అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగగానే, బేతాళుడు శవంతోసహా మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. (కల్పితం)

[ఆధారం: లలిత-శర్మిల రచన]

వినాయక చవితి

ఏదైనా ఒక మంచి పనిని ప్రారంభించేప్పుడు విఘ్నాలు రాకుండా విజయం చేకూర్చుమని విఘ్నేశ్వరుణ్ణి ప్రార్థించడం హిందువుల ఆచారం!

గజముఖుడైన బొజ్జగణపతి జన్మ ఉత్సవాన్ని భాద్రపదమాసంలో జరుపుకుంటారు. ఆయన జన్మదినాన్ని గణేశచతుర్థి లేదా వినాయక చవితి అని అంటారు. వినాయక చవితిని దేశమంతటా జరుపుకుంటారు. అమితోత్సాహంతో దేశవ్యాప్తంగా జరుపుకునే మన పండుగలలో ప్రధానమైనది వినాయక చవితి.

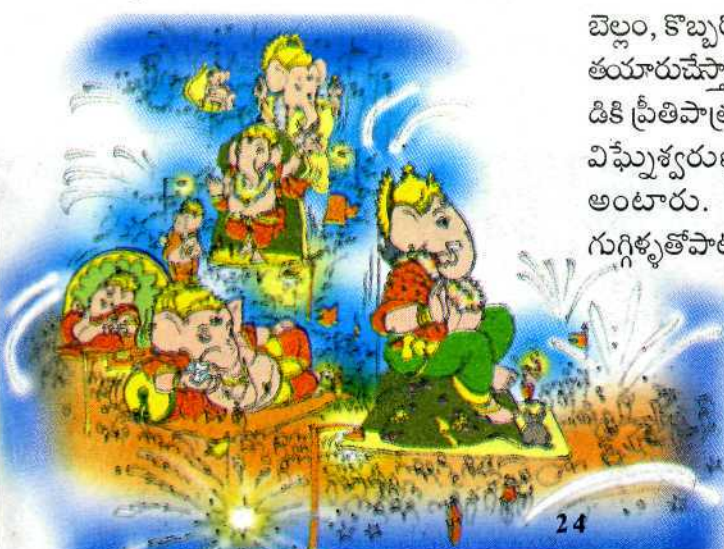
మహారాష్ట్రలో యేటా భాద్రపద శుక్ల చతుర్థి నాడు గణేశ మహోత్సవం ఆరంభమవుతుంది. పది రోజులపాటు జరిగే ఈ ఉత్సవం పడకొండమోజు అనంతచతుర్దశితో పరిసమాప్తమవుతుంది.

ఇళ్ళల్లో చిన్నచిన్న విగ్రహాల రూపాలతో విఘ్నేశ్వరుణ్ణి పూజిస్తారు. దేవాలయాలలో, బహిరంగ ప్రదేశాలలో పెద్ద పెద్ద విగ్రహాలను ప్రతిష్ఠించి పూజలు జరుపుతారు. పెద్ద విగ్రహాలు దాదాపు ఎనిమిది నుంచి పది మీటర్ల ఎత్తు వరకు ఉంటాయి.

అనంతచతుర్దశినాడు వినాయకనిమజ్జనం జరుపుతారు. ఆరోజు రకరకాల పూలతో, ఫలాలతో, నాణాలతో విఘ్నేశ్వర విగ్రహాలను అందంగా అలంకరించి; కన్నుల పండువగా దీపాలంకరణ చేయబడిన వాహనాలలో భక్తిగీతాలు ఆలపిస్తూ మేళ తాళాలతో ఊరేగింపుగా తీసుకువెళ్ళి నీళ్ళలో నిమజ్జనం చేస్తారు. ముంబాయిలో సముద్రంలో జలనిమజ్జనం చేస్తారు.

వినాయకచవతినాడు బియ్యంపిండి, బెల్లం, కొబ్బరి, నువ్వులు కలిపి కుడుములు తయారుచేస్తారు. ఈ కుడుములు వినాయకుడికి ప్రీతిపాత్రమైనవని చెబుతారు. అందుకే విఘ్నేశ్వరుణ్ణి 'మోదకహస్తుడ'ని కూడా అంటారు. కుడుములు, ఉండ్రాళ్ళు, గుగ్గిళ్ళతోపాటు ఆయా ప్రాంతాలకు చెందిన పిండివంటలు, పళ్ళు దేవుడికి

హైదరాబాదు నగరంలోని
ఖైరతాబాదు ప్రాంతంలో
ప్రతిష్ఠించబడిన 30 అడుగుల ఎత్తు విఘ్నేశ్వరవిగ్రహం

నైవేద్యంగా పెడతారు. ఉత్తర భారత ప్రాంతంలో కరంజీలు, లడ్డులు, చక్లీలు, కడ్డేలీలు, అనారసలు చేస్తారు.

గణేశచతుర్థిని దేశంలో వివిధ ప్రాంతాలలో విభిన్న రీతులలో జరుపుకుంటారు. ఉత్తర ప్రదేశ్ లో ముత్తయిదువలు రోజంతా ఉపవాసం ఉండి గణపతిని పూజించి చంద్రవంకను చూశాకే భోజనం చేస్తారు. దక్షిణ భారతంలో కూడా గణపతి పూజను అసక్తిగా జరుపుకుంటారు. కర్నాటక ప్రాంతంలో దీనిని గౌరీ-గణేశహబ్బుగా జరుపుకుంటారు. అంటే పార్వతి, గణపతి పూజలు కలిపి జంటగా జరుపుకుంటారన్నమాట. తమిళనాడులో ప్రతి ఇంటా ఈ పండుగ జరుపుకుంటారు. అప్పుడే తయారుచేసిన బంకమన్ను వినాయకుడి బొమ్మను తెచ్చి, జరీ కాగితాలతో తయారు చేసిన గొడుగును అలంకరించి కుడుములు, ఉండ్రాళ్ళు నైవేద్యంపెట్టి పూజిస్తారు.

ఇళ్ళల్లో జరుపుకునే గణేశపూజ సామూహిక ఉత్సవంగా ఎప్పుడు మారిందో తెలుసుకోవాలంటే మనం ఒకసారి గతాన్ని తిరిగి చూడాలి. అది 1894వ సంవత్సరం. మనదేశం ఆంగ్లేయుల పాలనలో అలమటిస్తూన్న కాలం.

మీకు తెలుసా?

● ఏనుగులు చాలా తెలివైన జంతువులుగా ప్రాచీనకాలం నుంచీ ప్రసిద్ధిగాంచాయి. కాబట్టి, గజాననుడైన విఘ్నేశ్వరుణ్ణి జ్ఞానస్వరూపుడిగా కొలవడంలో ఆశ్చర్యంలేదు.

● జంతువులన్నిటిలోకీ ఒక్క ఏనుగు తల మాత్రమే ప్రణవాకారులో అంటే ఓంకారరూపంలో కనిపిస్తుంది!

● బ్రహ్మాండమైన ఏనుగు తల కలిగిన విఘ్నేశ్వరుడి వాహనం ఏమిటో తెలుసా? చిట్టెలుక! పెద్ద ఏనుగుతల; మామూలు మనిషి శరీరం; మరీ చిన్నదైన చిట్టెలుక వాహనం కలిగినదే విఘ్నేశ్వర రూపం. అంటే దైవ సృష్టిలో పెద్దా, చిన్నా జీవులన్నీ ముఖ్యమైనవే; భగవంతుడు సర్వాంతర్యామి అనడానికి ఇదొక అందమైన సంకేతం!

భవితవ్యం ఏమిటో తెలియకుండా భారత ప్రజలు నిరుత్సాహంతో, నిస్పృహతోవున్న ఆ కాలఘట్టంలో ప్రముఖ కాంగ్రెస్ నాయకుడు బాలగంగాధర తిలక్ భారత ప్రజలను మేలుకొలపడానికి పూనుకున్నాడు. ఆయన గణేశచతుర్థిని సామూహిక ఉత్సవంగా మార్చి, అందులో పాలుపంచుకోమని జాతి ప్రజలకు పిలుపునిచ్చాడు. దేశ ప్రజలను సమైక్యపరచి వారిలో జాతీయ, సాంస్కృతిక చైతన్యాన్ని కలిగించడానికి గణేశచతుర్థిని ఒక పరికరంగా ఆయన ఉపయోగించాడు. జాతీయ గీతాలాపనలు, నృత్యాలు, ఉత్సవంలో అంతర్భాగాలయ్యాయి. ప్రేక్షకులలో జాతీయ, దేశభక్తి భావాలు ప్రేరేపించడానికి “తమాషా!” అనే జానపద నాటకాలు ప్రదర్శించేవారు.

ఏనుగు తల ఎలా వచ్చింది?

విఘ్నేశ్వరుడికి ఏనుగు తల ఎలా వచ్చిందో మీకు తెలుసా? ఈ వింత విషయాన్ని వివరించే విచిత్రమైన కథలు మన పురాణాలలో చాలా ఉన్నాయి. వాటిలో రెండింటిని ఇక్కడ చూద్దాం :

విఘ్నేశ్వరుడు జన్మించినప్పుడు పార్వతీదేవి తన బిడ్డను ఆశీర్వాదించమని దేవతలందరినీ ఆహ్వానించింది. అందరూ వచ్చారు. తల్లిని అభినందించి, బిడ్డను ఆశీర్వాదించారు. అయితే, ఒక్క శనిభగవానుడు మాత్రం రాలేదు.

ఇది పార్వతీకి కొంత ఆశాభంగం కలిగించింది. శనిభగవానుణ్ణి రమ్మని మళ్ళీ ఆహ్వానించింది. ఆయన రానన్నాడు. తనకు ఒక శాపం ఉందనీ, తాను దేనిని చూసినా అది ముక్కలు చెక్కలవుతుందనీ చెప్పాడు. అయినా పార్వతి ఊరుకోలేదు. వచ్చి తన బిడ్డను ఆశీర్వాదించమని శనిభగవానుణ్ణి పట్టుపట్టింది.

1. విఘ్నేశ్వరుడి తమ్ముడు ఎవరు?

2. లేఖకుడైన విఘ్నేశ్వరుడికి మహాభారత శ్లోకాలను చెప్పింది ఎవరు?

3. వినాయక చతుర్థి ఎప్పుడు జరుపుకుంటారు?

4. వినాయకుడికి ఇష్టమైన పిండివంట ఏది?

5. గణేశచతుర్థి పదకొండవ రోజును ఏమని పిలుస్తారు?

6. ఏనుగు తల ఏ ఆకారంలో కనిపిస్తుంది?

విఘ్నేశ్వరుణ్ణి గురించి మీకు

ఎంతవరకు తెలుసు?

ఈ క్విజ్కు సమాధానాలు ప్రయత్నించి చూడండి.

7. గణేశ చతుర్థి ఉత్సవాలద్వారా భారత ప్రజలకు నూతనోత్తేజం కలిగించిన నాయకుడు ఎవరు?

8. వినాయకుడి దంతం విరగడానికి కారకుడెవరు? కారకులెవరు?

శనిభగవానుడు అయిష్టంగానే అక్కడికి వచ్చాడు. ఆయన బిడ్డను చూడగానే బిడ్డ తల ముక్కలు చెక్కలుగా బద్దలైపోయింది! శోకంతో పార్వతి హృదయం విలవిలలాడింది. ఆఖరికి దేవగణాలు ఏనుగు తలను తెచ్చి బిడ్డకు అమర్చారు. దేవతలందరూ బిడ్డను భక్తుల కోరికలుతీర్చే తొలిదైవంగా వెలుగొందగలడని ఆశీర్వదించారు! ఇది బ్రహ్మమైత్త్ర పురాణం చెప్పేకథ!

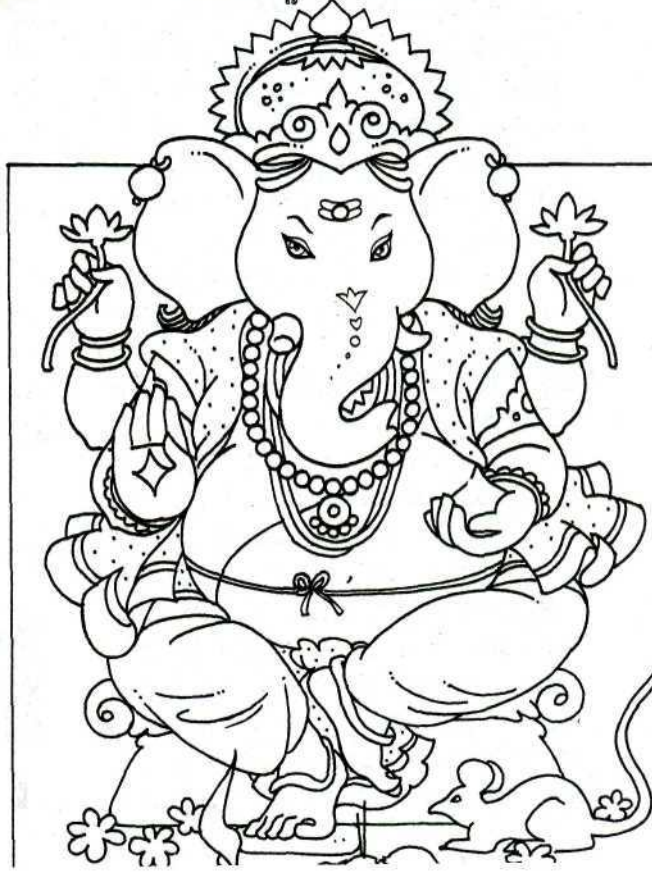
మరొకసుప్రసిద్ధపురాణకథ ప్రకారం - పార్వతీదేవి పిండితో కొడుకు బొమ్మనుచేసి, ప్రాణంపోసి, భవన ద్వారంవద్ద కావలా వుంచి స్నానానికి వెళ్ళిందట. రాక్షస సంహారంచేసి వచ్చిన శివుడు ఆ సంతోషవార్తను భార్యకుచెప్పాలన్న ఉత్సాహంతో లోపలికి ప్రవేశించబోయాడు. కానీ కుర్రవాడు అడ్డుపడడంతో ఆగ్రహించెందిన శివుడు తన త్రిశూలంతో వాడి తలను తెగగొట్టాడట. పార్వతికి ఈ విషయం తెలియడంతో శోకానలంతో తల్లడిల్లి పోయింది. ఆమెను ఓదార్చడానికి శివుడి ఆజ్ఞ ప్రకారం శివగణాలు - ఏనుగు శిరస్సును తెచ్చి తెగిపడివున్న బిడ్డ శరీరానికి అమర్చారట! ఆ విధంగా గణపతి గజాననుడయ్యాడు!

రంగుల తమాషా

ఇక్కడొక అందమైన విఘ్నేశ్వరుడి చిత్రం ఉంది. కావలసిందల్లా సరైన రంగులు వేయడమే! ఇంకా ఆలస్యం దేనికి? మీక్ష్మమైన రంగులతో వినాయకుణ్ణి అలంకరించండి!

ముందు పేజీ క్విజ్ సమాధానాలు

1. మయూరవాహనుడైన కార్తీకేయుడు (సుబ్రహ్మణ్యం).
2. వ్యాసుడు.
3. భాద్రుడమాసం.
శుక్ల చతుర్థినాడు.
4. కుడుములు.
5. అనంత చతుర్దశి.
6. ఓంకార రూపంలో.
7. బాలగంగాధర తిలక్.
8. పరశురాముడు.

సంతోషం!

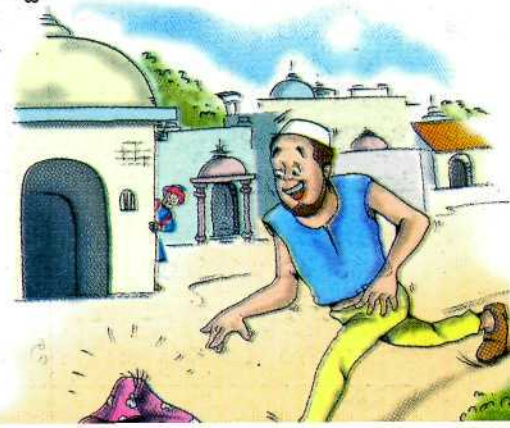

ఒకరోజు హోడ్డా నజీరుద్దీన్ పక్కనున్న పట్నానికి బయలుదేరాడు. మార్గమధ్యంలో దారిపక్క చెట్టు కింద ఒక పెద్దమనిషి విచారంతో కూర్చుని ఉండడం అతడు గమనించాడు. అతడు ఆ పెద్దమనిషిని సమీపించి విచారానికి కారణం ఏమిటని అడిగాడు. ఆ పెద్దమనిషి పెద్దగా నిట్టూర్చి, “అ, ఏం చెప్పను? నాకు కామసినుత డబ్బు ఉంది. పెద్దగా సమస్య లంటూ ఏమీ లేవు. అయినా సంతోషం అన్నది ఎరగను. ఏ విషయంపట్లా ఏమాత్రం ఆసక్తిలేదు. సంతోషం కలిగించే విషయం ఏదైనా ఉండేమో చూద్దామని బయలుదేరానుగానీ, ఇంతవరకు ఒక్కటి కనిపించలేదు!” అంటూ విచారంతో తల పట్టుకున్నాడు.

హోడ్డా హఠాత్తుగా ఆ మనిషి పక్కన ఉన్న సంచీని ఎత్తుకుని పరిగెత్తాడు. “నా సంచీ! నా సంచీ!” అంటూ ఆ పెద్దమనిషి హోడ్డా వెనక పరిగెత్తుతూన్న హోడ్డాను పట్టుకోలేకపోయాడా పెద్దమనిషి. అతని వేగాన్ని అందుకోలేక వెనక బడ్డాడు. హోడ్డా అడ్డుదారులలో అటు ఇటూ తిరిగి మళ్ళీ ప్రధానమార్గానికి వచ్చాడు. పెద్దమనిషి కనుచూపుమేరలో కనిపించకపోయేసరికి, ఆయన నుంచి లాక్కున్న సంచీని దారికివక్కగా పెట్టి, తాను

వెళ్ళి ఒక ఇంటిచాటున నిల్చుని, ఆయన రాక కోసం ఎదురు చూడసాగాడు.

కొంతసేపటికి ఆయన భరించరాని విషాదంతో కాళ్ళిడ్చుకుంటూ అటువైపు వచ్చాడు. డబ్బు సంచీ పోయిందికదా అని తెగ బాధపడిపోతున్న ఆయనకు, అది దారిపక్కన కనిపించగానే ప్రాణం లేచివచ్చినట్లయింది. ఆత్రంగా వెళ్ళి అందు కున్నాడు. అందులో డబ్బు, షుస్తులూ అలాగే ఉండడంచూసి, “అహ! దొరికింది! దొరికింది!” అంటూ పట్టరాని సంతోషంతో గెంతులు వేయ సాగాడు. దానిని చూసిన హోడ్డా, “సంతోషం కలిగించడానికి ఇదీ ఒకపద్ధతే!” అన్నాడు చిన్నగా నవ్వుతూ.

భారత సంస్కృతి - చరిత్ర

ఒక గొప్ప నాగరికతలోని ఘట్టాలు
తరతరాలుగా సత్యం కోసం జరిగిన అన్వేషణ!

19. ఆలయ కథలు - అద్భుత సత్యాలు!

“మీరు చాలా అదృష్టవంతులు! మీ అదృష్టాన్ని చూస్తూంటే, నాకు మళ్ళీ మీలాగా చిన్నపిల్లగా మారి మీ తాతయ్యదగ్గర కథలు వినాలనిపిస్తున్నది!” అన్నది తల్లి జయశ్రీ పిల్లలతో.

“మళ్ళీ చిన్నపిల్లగా మారడం నీకు ఆనందంగా ఉండొచ్చు. అప్పుడు సందీపుడూ, శ్యామలా ఉండుకు?” అంటూ సందీపుడు చెల్లెలితో కలిసి పళ్ళాలనూ, తల్లి తయారు చేసిన వంటలనూ తెచ్చి డైనింగ్ టేబుల్ మీద పెట్టాడు.

ఆసరకే దేవనాథుడు అక్కడ కూర్చుని వున్న సంగతి వాళ్ళు గమనించలేదు.

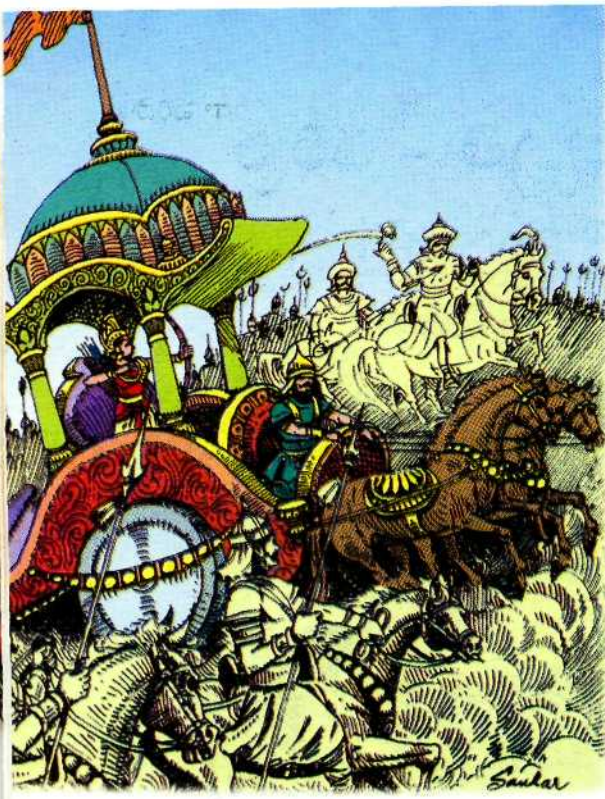
“వాళ్ళకు చెప్పినట్టే ఆకథలన్నీ నీకూ

చెబుతానమ్మా! అయినా, నువ్వు ఒక్క రోజయినా మాతో కలిసి భోజనం చేస్తేకదా? మేము భోజనం చేసి లేస్తే తప్ప నువ్వు కూర్చోవు,” అన్నాడు దేవనాథుడు ఎంతో ఆప్యాయంగా.

“అదేం ఫరవాలేదు. మీ దగ్గర వున్న కథలన్నీ అప్పటికప్పుడే శ్యామల నాకు చెబుతూ వుంటుంది తన ధోరణిలో. అందువల్ల మీరు పిల్లలకు చెప్పిన కథలన్నీ నాకు తెలుసు. అయినా మీ దగ్గర ఇవాళ కొన్ని సంశయాలు అడిగి తెలుసుకుంటాను,” అంటూ కుర్చీలో కూర్చున్నది జయశ్రీ.

“అహా! ఈరోజు మేము మరిన్ని మంచి కథలు వినుబోతున్నాం!” అన్నాడు సందీపుడు.

“లేదుబాబూ! నా ప్రశ్న మరికొన్ని కథలను రాబట్టేది కాదునుకుంటాను,” అని కొడుకుతో చెప్పి, మామగారికేసి తిరిగి, “మన దేవాలయాలకు సంబంధించిన కథలలో ఎంత మకువాస్తువుంది? ఆసలు అలాంటి కథలకు చారిత్రక ఆధారాలంటూ ఉన్నాయా? అన్నదే నామొదటి అనుమానం,” అన్నది జయశ్రీ.

“కథలలో చారిత్రక అంశాలు ఉన్నాయి. అవి కల్పనా కథల మధ్యపడి కనుమరుగై పోవడం కూడా కద్దు. కథలనుంచి వాస్తవాలను స్పష్టంగా వేరుచేసి చూసే సమర్థవంతమైన ప్రయత్నం, పరిశోధన ఇంతవరకూ జరగలేదు. ఈ పరిశోధన ఎంతో శ్రమతో కూడుకున్న పని. కథ ముసుగులో దాగి వున్న వాస్తవాన్ని గుర్తించి మొలుగులోకితీసుకు రావడంలోనే పరిశోధకుడి

విజయం ఆధారపడి ఉంటుంది,” అన్నాడు దేవనాథుడు.

“దీనికి ఏదైనా ఒక ఉదాహరణ ఇవ్వగలరా, తాతయ్యా?” అని అడిగాడు సందీపుడు.

“తప్పకుండా. కాశీవిశ్వనాథమందిరం మనదేశంలోని అతిప్రాచీనమైన దేవాలయాలలో ఒకటి. ప్రపంచంలోనే అతిప్రాచీనకాలం నుంచి ఉంటూన్న నగరం వారణాశి. ఒకానొక్కప్పుడు ఆ నగరాన్ని పరిపాలించిన దివోదాసు అనే రాజుపట్ల ఏర్పడిన అయిష్టం కారణంగా శివుడు నగరాన్ని వదిలి పెట్టాడు. తాను వదిలి వెళ్ళగానే ఆ ప్రాంతం అరిష్టాల పాలవుతుందని శివుడు భావించాడు. అయితే అలా జరగలేదు. రాజు ధర్మపాలన కారణంగా ప్రజలు సుఖశాంతులతో

సుఖిక్షంగా జీవించారు. అయితే, కొన్ని సంవత్సరాల తరువాత ప్రజలు-కేవలం ఐహిక సుఖాలు మాత్రం అనుభవిస్తే చాలదని రాజు గ్రహించాడు. పరలోక జీవితం గురించి కూడా జాగ్రత్త పడాలని ఆయన భావించాడు. నిరంతర దైవచింతన, దైవంతో ఐక్యం కావడమే జీవిత పరమార్థం అన్న పరమసత్యాన్ని, రాజు గ్రహించగానే పరమశివుడు నగరానికి తిరిగి వచ్చాడు.

“ఈకథ వెనుక దాగివున్న సత్యం ఏమిటి తాతయ్యా?” అని అడిగింది శ్యామల నవ్వుతూ.

“వారణాశిలో ఒక్కప్పుడు బౌద్ధమతం ప్రాచుర్యంపొందింది. తరుతాలుగా వస్తూన్న శివభక్తి సన్నగిల్లింది. బౌద్ధానికి దైవం పరమార్థం కాదన్న విషయం మీకు తెలుసు. ప్రజలు కొంత

కాలానికి మళ్ళీ సనాతన మార్గాన్ని అవలంబించడాన్నే శివుడి పునరాగమనంగా చెప్పవచ్చు. ఇదే ఇందులో దాగివున్న సత్యం!” అన్నాడు దేవనాథుడు.

“అంటే, పురాణాలను కేవలం కథలుగా విని ఆనందిస్తే చాలదన్నమాట. అందులోని సూక్ష్మమైన చారిత్రక అంశాలను గ్రహించాలి!” అన్నాడు సందీపుడు.

“అవును. కేవలం చారిత్రక అంశాలనే కాదు; వాటిద్వారా ఆనాటి ప్రజల సామాజిక, సాంస్కృతిక పరిస్థితులను అర్థంచేసుకోవచ్చు. జగన్నాథ చరిత్రనే చూడండి. బ్రాహ్మణ యువకుడైన విద్యాపతి, ఒకబోయ యువతిని వివాహమాడడం; వాళ్ళ సంతానాన్ని ఆలయ పూజారులుగా అంగీకరించడం విశేషం కాదా? వేలాది సంవత్సరాలకు పూర్వం, ఆ తరువాతి కాలంలో ఆచరణలో కనిపించే తరతమ భేదాలతో కూడుకున్న కులాల పట్టింపులు లేవన్న విషయం ఈ కథద్వారా తెలుసుకోవచ్చు!” అన్నాడు దేవనాథుడు.

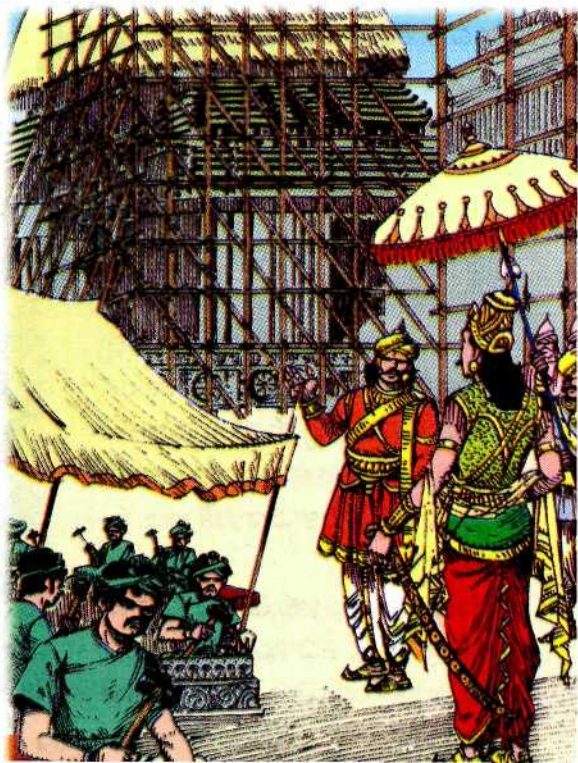
“బావుంది. మాటల్లోపడి భోజనం చేయడం మరిచిపోకండి. మొదట భోజనం కానివ్వండి. మిగతావి తరువాత చెబుదురుగాని,” అన్నది జయశ్రీ వడ్డిస్తూ.

దేవనాథుడు భోజనంచేసి తిరిగి ప్రారంభించాడు:

“మధుర మీనాక్షి కథ తీసుకుందాం. మీనాక్షిదేవి తన తల్లిదండ్రులకు ఏకైక సంతానం కావడంవల్ల, తన తండ్రి అనంతరం మధురాపురి సింహాసనాన్ని చందమామ

అధిష్టించింది. ఆదర్శవంతంగా పరిపాలన సాగించింది కూడా. అయితే ఇరుగు పొరుగు రాజ్యాల రాకుమారులు తమలో ఎవరో ఒకరిని వివాహమాడి, కాబోయే భర్తకు సింహాసనం అప్పగించాలని సందేశం పంపారు. ఆమె అందుకు అంగీకరించక పోవడంతో అందరూ కలిసి ఆమె పైకి దండెత్తివచ్చారు. ఆమె వాళ్ళను ధైర్యంతో ఎదుర్కొని, సమర్థవంతంగా పోరాడి ఓడించి హతమార్చింది. ఆకాలంలోని కరుడుగట్టిన పురుషాహంకారానికీ, దానిని ఎదిరించి పోరాడి విజయం సాధించిన స్త్రీ ధైర్యానికీ ఇది అద్దం పడుతుంది,” అని ఏదో ఆలోచనలో పడ్డాడు దేవనాథుడు.

“ఆపేశారేమిటి తాతయ్యా? చెప్పండి,” అన్నాడు సందీపుడు.

“అలిసిపోయినట్టున్నారు. తొందర పెట్టకండి,” అన్నది జయశ్రీ మెల్లగా.

దేవనాథుడు పరధ్యానంగా ఉండడంవల్ల వాళ్ళ మాటలు వినలేదు. ఆ తరువాత కొంతసేపటికి తేరుకుని, చిన్నగా నవ్వి మళ్ళీ చెప్పడం ప్రారంభించాడు:

“కథలు చాలా ఉన్నాయి. వాటిలో కొన్ని విషాదభరితంగానూ కనిపిస్తాయి. కోణార్క సూర్య దేవాలయానికి సంబంధించిన కథనే తీసుకుందాం. కళింగరాజ్యాన్ని పాలించిన నరసింహదేవుడనే రాజు తన రాజ్యంలోని పన్నెండువందల మంది శిల్పకారులను, నిపుణులను, కార్మికులను దేవాలయ నిర్మాణానికి నియోగించాడు. వాళ్ళు నిర్విరామంగా పన్నెండు సంవత్సరాలు పనిచేశారు. రథాకృతిలో, అంతస్తులమీద అంతస్తు నిర్మించబడింది. రెండువేల టన్నుల బరువుగల బండలను రెండువందల అడుగుల ఎత్తుకు తీసుకువెళ్ళారు. ఆ కాలఘట్టంలో అది ఎలాసాధ్యమయిందో ఇంకా ఊహాతీతంగానే ఉన్నది.

ఆలయనిర్మాణంపూర్తయ్యేదశకుచేరుకున్నది. దాని గోపురకలశాన్ని విలక్షణంగా అమర్చవలసి ఉన్నది. పన్నెండు సంవత్సరాల క్రితం ఆలయ నిర్మాణం ప్రారంభించినప్పుడు అనుకున్న పద్ధతి, సూత్రం మరిచిపోయారు. ఆ కారణంగా ఆలయ నిర్మాణం పరిపూర్తికావడానికి ఆలస్యమవుతున్నది.

ఆరోజు ఉదయం అక్కడికి వచ్చిన రాజు పరిస్థితిని గ్రహించి సహను కోల్పోయాడు. ప్రధాన శిల్పకారుడు విశు మహారాణాను

పిలిచి రేపు సూర్యోదయంకల్లా నిర్మాణంపూర్తి కాలేదంటే దారుణమైన పర్యవసానాలను ఎదుర్కోవలసి వుంటుందని హెచ్చరించి మరీ వెళ్ళాడు.

ఏమిచేయడమా అని విషాదచిత్తంతో ఆలోచిస్తూ విశుమహారాణా బుడ్లపై కూర్చున్నాడు. అప్పుడొక పదహానేళ్ళ కుర్రవాడు అతన్ని సమీపించాడు. వాడు, పన్నెండేళ్ళ క్రితం, తను గ్రామం వదిలి వచ్చినప్పుడు మూడేళ్ళ శిశువుగా ఉన్న తన బిడ్డ ధర్మపాదుడని తెలియగానే విశు కళ్ళనుంచి ఆసుడుమ్మలు రాలాయి.

తన తండ్రి ఆధ్వర్యంలో బ్రహ్మాండమైన దేవాలయం నిర్మించబడుతున్నదని గ్రహించి దానిని చూడాలనుకున్నాడు ధర్మపాదుడు. ఆ సమయంలో అతనికి తన తండ్రి, సహా శిల్పకారులూ ఎదుర్కొంటూన్న సమస్యగురించి తెలియవచ్చింది. వాడు ఊళ్ళో ఉన్నప్పుడు అటకపైవున్న తాత ముత్తాతల నాటి తాళుత్ర

గ్రంథాలను కిందికి దించి, దేవాలయ నిర్మాణానికి సంబంధించిన విషయాలను రేయింబవళ్ళు జాత్రుగా పరిశీలించాడు. గోపురకలశం ఎలా అమర్చాలన్న విషయం అతనికి స్ఫురించింది. ఆ విషయాన్ని ఇప్పుడతడు తండ్రికి చెప్పాడు. ఆయన దానిని సహశిల్పకారులకు చెప్పాడు. అదేసరైన మార్గమని అందరూ అంగీకరించారు. ఆరోజు సూర్యాస్తమయం కల్లా గోపుర శిఖరంలో కలశం అమర్చారు!

శిల్పకారుల ఆనందం ఆకాశాన్నంటింది. తలపెట్టిన కార్యం విజయవంతంగా పూర్తయింది. రాజుగారు మెచ్చుకుంటారు. విలువైన కానుక లతో, పేరు ప్రఖ్యాతులతో, స్వస్థలాలను చేరుకోవచ్చు అన్న ఉత్సాహంతో ఉప్పొంగిన హృదయాలతో ధర్మపాదుణ్ణి భుజాలపైకెత్తుకుని ఆనంద నర్తనం చేయసాగారు శిల్పకారులు!

ఆ సమయంలో ఒకడు, “అంటే, తలపండిన పన్నెండు వందల మంది నిపుణులు

చేయలేని పనిని పదిహేనేళ్ళ పసివాడు చేశాడన్నమాట! ఈ సంగతి రాజుగారికి తెలిస్తే మనల్ని క్షమిస్తాడనుకున్నావా? మునుముందు మన బతుకులు ప్రజలమధ్య నవ్వులపాలు కాకుండా ఉంటాయా?” అని పక్క వాడితో వాపోతున్నాడు.

దురదృష్టవశాత్తు ఆ మాటలు ధర్మపాదుడి చెవిన పడ్డాయి. అతడు సున్నితహృదయుడు. చెప్పలేని బాధతో విలవిలలాడిపోయాడు. తాను ఇక్కడినుంచి ఇలాగే అదృశ్యమైపోతే తాను చేసిన పనిని గురించి ఎవరికీ తెలియకుండా పోతుంది. దేవాలయాన్ని నిర్మించిన ప్రతిభ శిల్పకారులందరికీ దక్కుతుంది. అందులో తనలాంటి అర్హకుడికి అధిక ప్రాముఖ్యత ఉండడం న్యాయం కాదు!

ఇలా తీవ్రంగా ఆలోచించాడు ధర్మపాదుడు.

అది పున్నమి రేయి. ఉవ్వెత్తున లేచే సాగర తరంగాల నుంచి జలాలు ఆలయ ప్రాంగ

ణాన్ని చుట్టుముడుతున్నాయి. ధర్మపాదుడు ఆలయగోపురాన్ని ఎక్కి శిఖరాగ్రంపై కూర్చుని అనంత గంభీర సాగరంకేసి చూస్తూ ఉండడం పలువురు చూశారు. ఆ తరవాత అతన్ని ఎవరూ, ఎన్నడూ, ఎక్కడా చూడలేదు. అతని జీవితం ఆలయచరిత్రలో అంతుపట్టని నిగూఢ రహస్యంగానే మిగిలి పోయింది!”

“హృదయాలను కదిలించే అతి విషాద ఉదంతం ఇది!” అన్నది జయశ్రీ. - (ఇంకావుంది)

భారతీయ నృత్యాలు

విలక్షణమైన ఒడిస్సీ!

ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే - అపురూప శిల్పకళా భంగిమలతో కూడిన అందమైన నృత్యం ఒడిస్సీ!

మనదేశంలోని శాస్త్రీయ నృత్యాలన్నిటిలోకీ ఒడిస్సీ అతిప్రాచీనమైనదని పురాతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. ఒరిస్సాలోని రాణీ గుంఫా గుహలలో వివిధ నృత్యభంగిమలలో అందమైన నర్తకీమణుల వర్ణచిత్రాలు ఉన్నాయి.

ఇవి క్రీ.పూ. 200 సం. నాటికి చెందినవి.

ఈ ఒడిస్సీ నృత్య చిత్రాలు భరతముని నాట్యశాస్త్రానికన్నా ప్రాచీనమైనవని పరిశీలకులు చెబుతారు.

ప్రాచీన ఉత్తర భారతదేవాలయాలలో జరిగిన నృత్యాలే క్రమేణా ఒడిస్సీ నృత్యంగా పరిణమించింది.

మహారీలు అనే దేవాలయ నృత్యకళాకారిణుల నాట్యంద్వారా క్రీ.శ. 700 నాటికి ఒడిస్సీ బాగాప్రాచుర్యం పొందింది. ఒరిస్సా రాష్ట్రం కోణార్క సూర్యదేవాలయంలో అందమైన ఒడిస్సీ నృత్యభంగిమలలో మలిచిన మనోహరమైన శిల్పాలు చాలా ఉన్నాయి.

పదహారవ శతాబ్దారంభంలో మగ

పిల్లలు ఆడవేషాలు వేసుకుని

ఆలయ ప్రాంగణాలలో ఒడిస్సీ

నృత్యప్రదర్శనలిచ్చేవారు. దీనిని

గోటువా లేదా అకబీలా పద్ధతి

అనేవారు. దాదాపు అన్నిదేవాల

యాలలోనూ నటమందిరా

లనే నర్తనశాలలు (వేదికలు)

ఉండేవి. విభిన్న నృత్య భంగి

మలలోనూ, వివిధ సంగీత

వాయిద్యాలతోనూ ఉన్న

అందమైన శిలా విగ్రహ

లతో నటమందిరాలను

అలంకరించేవారు.

నమ్మస్వ

దత్తాయ

బుడా

వీణ

స్థానక

ధాలీ

క్రీ.శ. 1200 ప్రాంతంలో జయదేవుడనే భక్తకవి

రాధాకృష్ణుల అమరప్రేమను అభివర్ణిస్తూ 'గీత గోవిందం' అనే ఆధ్యాత్మిక కీర్తనలను రచించాడు. ఒడిస్సీ నృత్య ప్రదర్శనలు చాలావరకు గీతగోవింద గీతాలమీదే ఆధారపడి ఉంటాయి. గీతగోవింద మధురగీతాలు అభివర్ణించే రాధాకృష్ణుల దివ్య ప్రణయమే నాట్యం ప్రధానమస్తువు!

ఒడిస్సీ నాట్యంలో ప్రధాన అంశం తాళీ. ఈ నాట్యంలో పాదాలకింద పశ్చిం (తాళీ) ఉంచుకుని నాట్యం చేస్తారు. నిపుణులైన నాట్య కళాకారిణులు మరి రెండు పళ్ళాలను కూడా వుంచుకుని లయ తప్పకుండా లాఘవంగా నాట్యం చేస్తారు.

ఒడిస్సీ నాట్యకారిణులు స్థానిక మగ్గాలమీద నేసిన రంగురంగుల పట్టు వస్త్రాలను ధరిస్తారు. ఒరిస్సాకు ప్రత్యేకమైన నగిషీ పనులు నిండిన వెండి, బంగారు ఆభరణాలు ధరిస్తారు.

ఇతర శాస్త్రీయ నాట్యాలకు లాగే ఒడిస్సీకి కూడా నృత్యం, అభినయం అనే రెండు ప్రధాన అంగాలు ఉన్నాయి. నాట్య కారులు తమ శారీరక భంగిమలద్వారా, విన్యాసాల ద్వారా భావాలు వ్యక్తీకరించడాన్ని నృత్యం అనీ; హస్తముద్రల ద్వారా, ముఖ కవళికల ద్వారా భావ వ్యక్తీకరణ చేయడాన్ని అభినయం అనీ అంటారు!

సుప్రసిద్ధకోణార్క సూర్యదేవాలయం నేపథ్యంలో యేటా నాట్యోత్సవాలు జరుగుతాయి. ఆసందర్భంగా జరిగే ఒడిస్సీ నృత్య ప్రదర్శనలు అందరినీ అలరించి, ఆకట్టుకుంటాయి!

హాస్యచతురులు

కృష్ణదేవరాయల ఆస్థానాన్ని అలంకరించిన కవులలో తెనాలి రామలింగడు హాస్య చతురతకూ, వాక్పాతూర్యానికీ, సమయస్ఫూర్తికీ పేరెన్నికగన్నవాడు అన్నవిషయం అందరికీ తెలిసినదే. ఎటువంటి క్లిష్టపరిస్థితి నుంచ యినానరే సమయస్ఫూర్తితో, తెలివైన వాక్పా తుర్యంతో ఇట్టే బయటపడేవాడు.

ఒకసారి కృష్ణదేవరాయలకు రామలింగడిమీద ఎందుకో కోపం వచ్చి, “ఇక్కణ్ణించి వెళ్ళిపో! మొహం చూపకు. నీ మొహం చూడడం నా కష్టంలేదు!” అని తిట్టాడు.

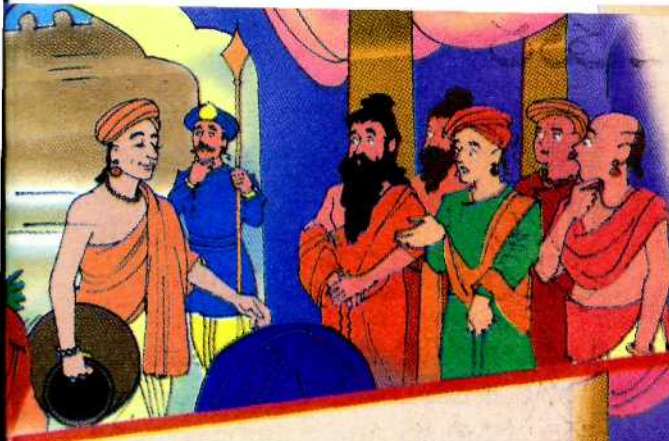

రామలింగడిపట్ల అసూయాపరులైన ఆస్థాన పండితులకు ఈ సంఘటన ఎంతో ఆనందం కలిగించింది. ఈ సంకటపరిస్థితి నుంచి అతడెలాగూ బయటపడలేడని వాళ్ళు సంబరపడి పోయారు. అయినా, అతడు ఏం చేస్తాడో చూడాలని కుతూహలపడ్డారు.

ఇలాంటి చిల్లరమల్లర విషయాలకు తొణికే ఘటం కాదుగనక, రామ లింగడు, మరునాడు యథాప్రకారం రాజాస్థానానికి బయలుదేరాడు. వెళుతూ, వెళుతూ దారిలో ఒక కుండను కొనుక్కుని మరీ వెళ్ళాడు.

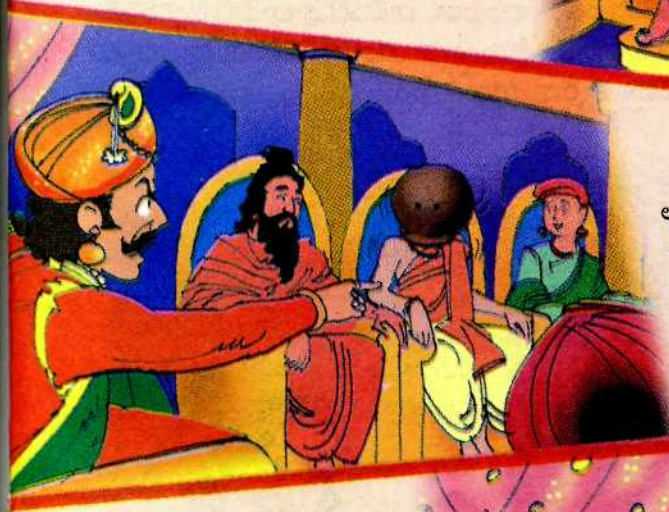
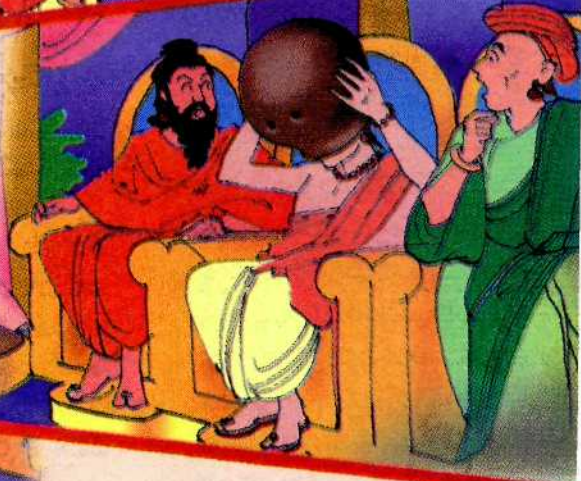

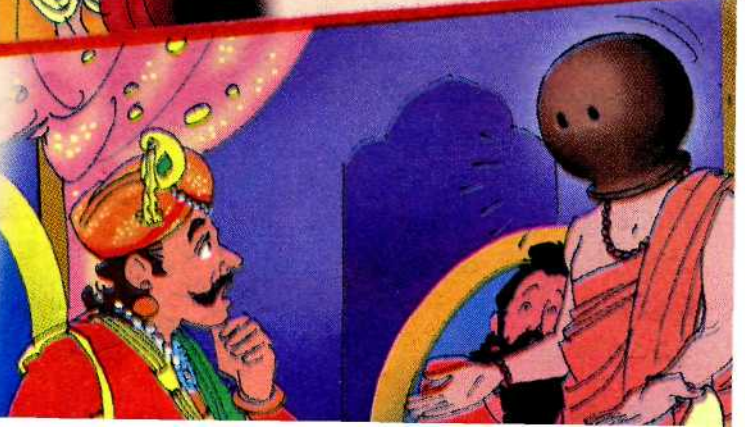
రామలింగడు కొలువుకూటానికి రావడం చూసి పండితులు విస్తుపోయారు. రాజుగారి కోపం ఇంకా చల్లారలేదనీ, రామలింగణ్ణి చూడగానే రాజ్యబహిష్కరణ శిక్ష విధించినా విధించవచ్చనీ, తమలోతాము గుసగుసలాడుకొనాగారు!

రామలింగడు మాత్రం ఏమీ జరగనట్టు వెళ్ళి, తన ఆసనంలో కూర్చుని, తనతో తెచ్చిన కుండను తలపై బోర్లించుకున్నాడు. చూడడానికి వీలుగా తన కళ్ళకు నేరుగా కుండకు రెండు చిల్లులున్నాయి!

రాజుగారు రాగానే ఏం చేస్తారో చూడాలని సభాసదులందరూ ఉపేరి బిగబట్టుకుని ఎదురు చూడసాగారు. రామలింగణ్ణి చూడగానే, “నీ ముఖం చూపవద్దని చెప్పానుకదా? నా ఆజ్ఞనే ధిక్కరిస్తావా? పైగా కుండను తలపై బోర్లించుకుని కూర్చున్నావు? ఏమిటి నీ ఉద్దేశం?” అని గద్దించాడు కృష్ణదేవరాయలు ఆగ్రహంతో.

“ప్రభువులు క్షమించాలి! తమ ఆజ్ఞను తు.చ. తప్పకుండా శిరసావహిస్తున్నాను, ప్రభూ! నా ముఖం చూడడం ఇష్టం లేదనీ దానిని చూపవద్దనీ ప్రభువులే కదా ఆజ్ఞాపించారు. అందుకే ఇలా నా ముఖాన్ని కుండతో మూసుకుని వచ్చాను!” అన్నాడు రామలింగడు. ఆ మాట వినగానే రాజు పకపకా నవ్వాడు. రామలింగడి వాక్యాతుర్యాన్ని మెచ్చుకుని అతణ్ణి

ఉత్తరప్రదేశ్ జానపద కథ!

మనదేశంలోని పెద్ద రాష్ట్రాలలో ఉత్తరప్రదేశ్ ఒకటి. దీని వైశాల్యం 2,36,286 చ.కి.మీ. ఇది 24-31 అక్షాంశ 77-84 రేఖాంశ రేఖల మధ్య తూర్పు దిశలో ఉంది. ఈ రాష్ట్ర వైశాల్యం ప్రాస్థు దేశంలో సగం ఉంది. ఇది పొర్చుగల్కు మూడింతలు, ఐర్లాండుకు నాలుగింతలు, స్విట్జర్లాండుకు పదింతలు, బెల్జియం కన్నా పదింతలు పెద్దది. ఇంగ్లాండు కన్నా కొంచెం పెద్దది. 13.21 కోట్ల ప్రజలు నివసిస్తున్న ఈ రాష్ట్రం సదరు దేశాలకన్నా ఎక్కువ జనాభాను కలిగి ఉంది!

ఇక భాష విషయానికి వస్తే, మనదేశం గుండా నడిచి వెళ్ళా మంటే ప్రతి 5 కి.మీ. దూరానికి ఒక భిన్నమైన మాండలికం వినిపిస్తుందని చెబుతారు. మనదేశంలో అధిక సంఖ్యాకులు మాట్లాడే భాష హిందీ. ఇందులో చాలా మాండలికాలు ఉన్నాయి. ఉత్తరప్రదేశ్ లోని మాండలికాలలో ముఖ్యమైనవి: కార్వీ, హరియాన్వీ, బ్రిజ్, కనౌజ్, బుందేలీ, ఖారీభోలీ, బ్రిజ్ భాషా, బోస్కా, ఆవధి, భోజ్ పురి, గర్వాలీ, కుమానీ మొదలైనవి.

వింత జోస్యం!

తన ఒకే ఒక కూతురు చమేలీకి పెళ్ళిచేసి అత్తవారింటికి పంపాక, సావిత్రి అజీ చీకూచింతా లేకుండా ప్రశాంతంగా కాలం గడపసాగింది. చమేలీ భర్త ఫతింగా మంచివాడు; చాలా సరదా మనిషి. తన కూతురికి మంచి భర్త లభించాడనీ, అతని నీడలో ఆమె సుఖపడుతుందనీ అజీ సంతోషించింది.

సావిత్రి అజీని చూడడానికి ఒకనాడు కూతురూ, అల్లుడూ వచ్చారు. వాళ్ళను ఊరి పాలిమేరలోనే చూసిన పక్కంటి కుర్రవాడు పరుగు పరుగున వచ్చి, “అజీ! మీ కూతురూ, అల్లుడూ వస్తున్నారు!” అని చెప్పాడు. సావిత్రి అజీ పట్టరాని సంతోషంతో, “నాయనా, బాలేసర్! పూలాచాచీ దగ్గరికి వెళ్ళి లోటా పాలు తీసుకు రా. మా ఇంటికి చుట్టాలో చచ్చారని చెప్పి, త్వరగా రావాలి మరి!” అన్నది.

బాలేసర్ లోటా అందుకుని పరుగు లంకించుకున్నాడు. ఆజీ అప్పటికే తన మధ్యాన్న భోజనానికి దాల్‌భాత్, తర్కారీ వండుకున్నది. ఇప్పుడు తన ముద్దుల కూతురు భర్తతో వస్తున్నది కదా! అందుకని రొట్టెలు తయారుచేయడానికి కూర్చున్నది.

చమేలీ తిన్నగా వంటగదిలో ఉన్న అమ్మ దగ్గరికి వెళ్ళి కూర్చున్నది. ఆమె వెనకగా వచ్చిన ఫతింగా మాత్రం, కాస్సేపు వాకిట్లో అటూ ఇటూ తిరిగాడు. ఇంటి మట్టిగోడల మీద వరుసగా పేర్చిన పెంకులను పరిశీలించి చూసి మురిసి పోయాడు. కప్పుకు ఆధారంగా ఉన్న కొయ్య వాసాలను చూసి ముగ్ధుడైపోయాడు. ఇంటి గోడచుట్టూ దిష్టికని గీసిన ఎర్రమన్నూ, సున్నం చారలను మునివేళ్ళతో తాకుతూ వెళ్ళి, ఇల్లును ఒకసారి చుట్టి వచ్చాడు. ఆ తరవాత ఒకసారి మెల్లగా పెరట్లోకి వెళ్ళాడు. అప్పుడతనికి వంటగదిలోనుంచి వింత శబ్దాలు వినిపించాయి. కొంతసేపు అక్కడే వుండి వాటిని జాగ్రత్తగా విన్నాడు. ఆ తరవాత తనలో తాను ముసిముసిగా నవ్వుకుంటూ ఇంట్లోకి అడుగు పెట్టాడు.

పెల్లలను చూసిన తల్లికోడిలా, ఆజీ సంబరంతో వాళ్ళకు భోజనం సిద్ధం చేయసాగింది. కంచు పళ్ళాలను కడిగి పెట్టింది. గిన్నెలను అమర్చింది. ఒక గిన్నెలో చిక్కటి మీగడ పాలు, మరొక గిన్నెలో చాలీపాన్, ఇంకొక గిన్నెలో పప్పు వడ్డించింది. ఒక్కొక్క పళ్ళంలోనూ కొన్ని రొట్టెలూ, అలూ భాజియా వడ్డించింది. ఆ తరవాత అల్లుణ్ణి, కూతుర్నీ భోజనం చేయడానికి విలిచింది.

తనపళ్ళంలో ఐదు రొట్టెలూ, భార్య పళ్ళంలో నాలుగు రొట్టెలూ ఉండడం ఫతింగా గమనించాడు. “అత్తయ్యా! మరి మీకు రొట్టెలు ఏవీ?” అని అడిగాడు ఆజీని. పెరట్లో ఉన్నప్పుడు

సమాచార మాలిక

ఉత్తరప్రదేశ్ సమతల ప్రాంతాలలో గోధుమలు, పప్పు దినుసులు, చెరుకు, ఆవాలు ప్రధానంగా పండిస్తారు. ప్రజల ఆహారపు అలవాట్లు అక్కడ పండే పంటలను తెలియజేస్తాయి కదా. వేసవిలో ఉడికించిన కాయధాన్యాలు, నెయ్యి, బెండ, గుమ్మడి, నిమ్మ మొదలైనవాటిని రొట్టెలు, అన్నంతో కలిపి తింటారు.

ప్రధాన పానీయం పాలు; మట్టి పాత్రలలో మరగ కాచిన పాలను బెల్లంకలిపి తీసుకుంటారు. పెరుగు కూడా బాగా తీసుకుంటారు.

శీతాకాలంలో ఆ రుతువులో లభించే బంగాళా దుయలు, కాలీఫ్లవర్, ఆకుకూరలు తీసుకుంటారు. స్పిన్డీ కూడా ఆహారంలో ప్రధాన భాగమే. శరీరంలో వెచ్చదనం కలిగించడానికి ఈ కాలంలో జొన్నపిండి రొట్టెలు తింటారు. చెరుకుదూంతో తయారు చేసే ‘ఖీర’ తీసుకుంటారు.

పండుగలకూ, పబ్బాలకూ లడ్డూలు, షకర్‌పరా, భోవాతో, బర్ఫీలు మొదలైన వాటిని ప్రత్యేకంగా చేసుకుంటారు. హోలీ సందర్భంగా తయారుచేసే బూందీ లడ్డూలలో కొద్దిగా భంగ్ (స్థానిక సారా) కలుపుతారు. పండుగ లాగానే అప్పుడు తయారు చేసే పిండివంటలు కూడా రంగు రంగులుగా

కనిపిస్తాయి. పూరీలు, పిలావ్‌లలో రంగులు కలుపుతారు.

వంటగదిలో నుంచి వచ్చిన శబ్దాలను లెక్కబెట్టి పెనంమీద తొమ్మిది రొట్టెలే కాల్చినట్టు అతడు అప్పటికే గ్రహించాడన్నమాట!

“ఉన్నాయి, ఉన్నాయి! వంటగదిలో ఉన్నాయి, అంటూ రొట్టెలు వుంచిన కొయ్య మూకుడును చటుక్కున దగ్గరకు లాక్కున్నది ఆజీ!

“అత్తయ్యా! నా దగ్గర ఏదీ దాచకు. నాకు జోస్యం తెలుసు!” అన్నాడు ఫతింగా నవ్వుతూ.

చమేలీ భర్తకేసి ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ, “అలాగా! అయితే, అమ్మ ఎన్ని రొట్టెలు కాల్చిందో చెప్పు చూద్దాం!” అన్నది.

ఫతింగా కొన్ని క్షణాలు కళ్ళు మూసుకున్నాడు. ఎవరికీ వినిపించకుండా మనసులో ఏదో గొణిగాడు. ఆ తరువాత కళ్ళు తెరిచి, “తొమ్మిది!” అన్నాడు.

చమేలీ కొయ్య మూకుడులోకి చూసింది. అందులో ఒక్క రొట్టె కూడా లేదు. “నేను

సంప్రదాయ కళలు - హస్తకళలు

ఉత్తరప్రదేశ్ పట్టుచీరలకు ప్రసిద్ధి. బెనారస్, ముబారక్ పూర్ లలో ఈ చీరలు విరివిగా తయారవు తాయి. ముబారక్ పూర్ ఉత్తరప్రదేశ్ వస్త్ర పరిశ్రమల పట్టణంగా పేరుగాంచింది. చీరలమీద, సంప్రదాయ దుస్తుల మీద జరీ పనులు చేయడంలో ఇక్కడి వారు సిద్ధహస్తులు.

వివిధ పండుగలు, పర్వాల సందర్భంగా స్త్రీలు వాకిళ్ళలో, గోడలమీదా రంగురంగుల ముగ్గులు పెడతారు. హోలీ సందర్భంగా గులాల రంగుల పొడితోనూ, దీపావళి సందర్భంగా గోధుమ పిండితోనూ, ఇతర పండుగల సమయంలో బియ్యం పిండితోనూ ముగ్గులు పెడతారు.

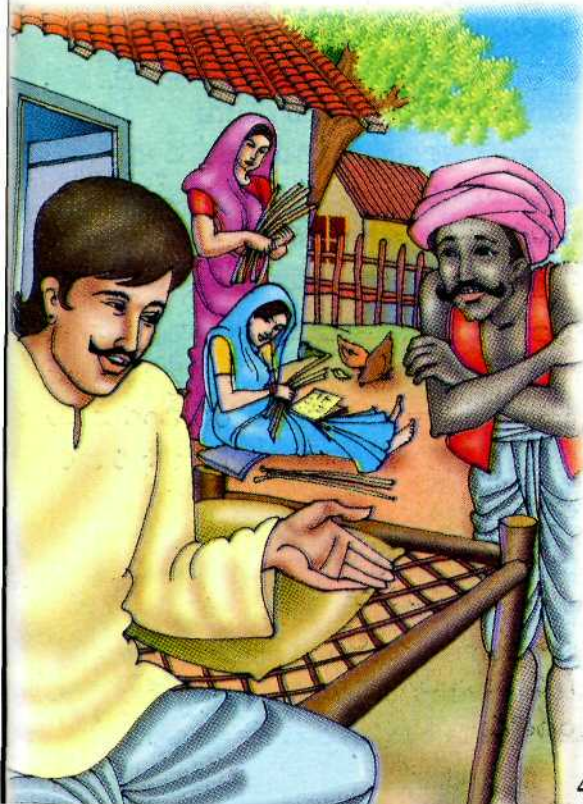

అన్నం తింటానులే,” అన్నది ఆజీ కాస్త ఇబ్బందిగా.

ఆ తరువాత ఆమె, “రోట్టెలు లెక్కపెడుతూ కూర్చున్నారేమిటి? చల్లారిపోకముందే వేడి వేడిగా తినండి,” అన్నది.

మరికొన్ని గంటలలో అల్లుడి రోట్టెల జోస్యం గురించి ఊరుతూ తెలిసిపోయింది.

మరునాడు మధ్యాహ్నం భోజనం ముగించి, ఆజీ, చమేలీ గోధుమ పుల్లలతో వినసకరలు తయారుచేసుకోవడంలో నిమగ్నులైపోయారు. ఫతింగా మంచంమీద గుర్రుపెట్టి నిద్రపోతున్నాడు. అప్పుడు బట్టలుతికే కల్లాదోబీ రొప్పతూ, రోజుతూ అక్కడికి వచ్చి, “ఆజీ! నా గాడిద కనిపించలేదు. మీ అల్లుడిగారిని కాస్త అడిగి అది ఎక్కడుందో చెబుతారా?” అన్నాడు.

పండుగలు

మైత్ర మాసంలో ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రజలు దుర్గా నవరాత్రులు జరుపుకుంటారు. అర్ధరాత్రి సమయంలో దుర్గాదేవిని పూజించి ప్రత్యేక మంటకాలు నైవేద్యంగా పెడతారు.

ఈ పూజను ‘బసి ఊరా’ అంటారు. కొందరయితే ఏడురకాల మంటలు మడి, ఏడు రూపాలలో ఉన్న దేవికి పెడతారు. ఇళ్ళముందు బియ్యం పిండి ముగ్గులు (రంగోలి) వేస్తారు.

ఆజీ ఇంట్లోకి వెళ్ళి అల్లుణ్ణి యే విషయం చెప్పింది. ఫతింగాకు దిక్కుతోచలేదు. వెర్రి వాడిలా దిక్కులుచూశాడు. గాడిద ఎక్కడికి వెళ్ళిందో తనకేం తెలుసు? కళ్ళు మూసుకుని ఆలోచించడానికి ప్రయత్నించాడు. నిప్పులు చెరిగే ఈ ఎండలో గాడిద ఎక్కడికి వెళ్ళి ఉంటుంది? కళ్ళు తెరచి, దోబీకేసి చూస్తూ, “గాడిదలు రాజభవనం పక్కన మేస్తున్నాయి! నీ గాడిదకు రాజయోగం పట్టింది!” అన్నాడు గంభీరంగా.

కల్లాదోబీ పరుగు పరుగునా రాజోద్యానానికి వెళ్ళాడు. గాడిద అక్కడే ఒక చెట్టు నీడన పచ్చిక మేస్తున్నది.

ఫతింగా క్షీకారుచిచ్చులా వ్యాపించింది! మరునాడు సాయంకాలం ఫతింగా అరుగు మీద కూర్చుని, అత్తగారిచ్చిన బెల్లం కలిపిన మజ్జిగ ఆనందంగా తాగుతున్నాడు. అప్పుడక్కడికి దళనాయకుడు వచ్చాడు. సేనాధిపతి పేర్సెంగ్ గుర్రం కనిపించలేదట. మరి దాని ఆచూకీ గురించి ఫతింగాను అడగకుండా వేరెక్కడికి వెళ్ళగలరు? అతడి ప్రఖ్యాతి అలాంటిది!

ఫతింగాకు ఇప్పుడు నిజంగానే విచారం పట్టుకున్నది. ఇది పెద్దవాళ్ళ వ్యవహారం. “భగవంతుడా! పట్టుబడిపోతానేమో,” అనుకుంటూ మెల్లగా ఆలోచించసాగాడు. ఆకలితో అలిసిపోయిన గుర్రం ఎక్కడికి వెళుతుంది? “పారిపోయిన గుర్రాన్ని పట్టుకోవాలంటే ఏపుగా పచ్చగడ్డి పెరిగివున్న గడ్డి వాముల సమీపంలో వెదికి చూడక తప్పదు!” అన్నాడు కాస్త తగ్గు స్వరంతో దళనాయకుడికి వినీవినీపించనట్టు.

భటులకు నిజంగానే గడ్డివాముల దగ్గర పచ్చగడ్డి మేస్తూ గుర్రం కనిపించింది!

సేనాధిపతి సంతోషంతో కానుకగా వెండి నాణాలు పంపాడు. అయినా ఫతింగాకు భయం పట్టుకున్నది. తన బండారం బయటపడక ముందే ఊరు వదిలి వెళ్ళాలనుకున్నాడు.

“రేపు వేకువజామునే ప్రయాణం! సిద్ధం కా!” అని భార్యను హెచ్చరించాడు.

మరునాడు పొద్దున వాళ్ళు ప్రయాణానికి సిద్ధమవుతుండగా రాజభవనం నుంచి వచ్చిన ఒక భటుడు, “ఫతింగా! మన రాణీగారు కనకలతాదేవి తన ‘నౌలఖాహారం’ పొగొట్టుకున్నారు. అది ఎక్కడుందో తమరే చెప్పాలి!” అన్నాడు.

ఫతింగాకు గుండె కొట్టుకోవడం ఆగినంత పనయింది. రాజభవనం నుంచి ఆజ్ఞ! దీంతో తన ఆటకట్టు అనుకున్నాడు. కారాగారు గదులు ఎలా ఉంటాయోకదా అన్న ఆలోచన అతడి మనుసులో కదలాడసాగింది.

“రాణీగారు కుఠూరాన్ని ఎక్కడ పెట్టారు?” అని అడిగాడు వచ్చిన భటుణ్ణి.

“శయన మందిరులోని శయ్య సమీపంలో. మిగిలిన ఆభరణాలతోపాటు ఆ కుఠూరాన్ని కూడా తీసిపెట్టారు. నిద్రలేచి చూస్తే అదొక్కటే కనిపించడం లేదు,” అన్నాడు భటుడు.

అంటే ఆభరణం దొంగిలించబడినప్పుడు రాణీగారు నిద్రలో ఉన్నాడన్నమాట! అని మనుసులో అనుకుంటూ, “రాణీగారి ఆభరణాన్ని వేరెవ్వరు దొంగిలించగలరు? నీన్దియారాణి (నిద్రాదేవి) దోషి!” అన్నాడు పలవరిస్తున్నట్టు.

రాజభవనంలోని పరిచారికలలో నీన్దియారాణి ఒకతె అన్న సంగతి ఫతింగాకు తెలియదు. కాని ఆ భటుడికి తెలుసు. “ఆహా! నేను అప్పుడే అనుమానించాను,” అంటూ రాజభవనానికి వెళ్ళి నీన్దియారాణిని పిలిచి నిలదీశాడు. నీన్దియారాణి దొంగతనాన్ని ఒప్పుకుని, హారాన్ని తెచ్చి అప్పగించి, క్షమాపణ వేడుకున్నది!

ఫతింగా ఈ గండం నుంచి కూడా బయట పడ్డాడు! ఇంకా కొంతసేపు ఆలస్యంచేస్తే మరేగండు ముంచుకువస్తుందో కదా అని అతడు

హడావుడిగా బయలుదేరి వీధిలోకి వచ్చాడు. రాజుగారు రమ్మన్నారంటూ ఇద్దరు భటులు ఎదురయ్యారు.

ఫతింగా తడబడే అడుగులతో రాజు సమక్షానికి చేరాడు. రాజు దుర్గవిజయసింగ్ ఒత్తైన కనుబొమలు ముడిచి, “ఆహా! నువ్వేనా జోస్యం చెప్పే ఘనుడివి! నిన్ను గురించి చాలా విన్నాను. అయినా నాకు నమ్మకం కుదరడంలేదు. ఇప్పుడు నా గుప్పెట్లో ఉన్నదేమిటో సరిగ్గా చెప్పావా నిన్ను జమీందారితో సత్కరిస్తాను. తప్పగా చెప్పావో నున్నగా తల గొరిగించి, ముఖానికి మసిపూసి గాడిదమీద కూర్చోబెట్టి రాజ్యమంతా తిప్పిస్తాను!” అంటూ పిడికిలి బిగించాడు.

ఫతింగాకు మతిపోయినట్టయింది. ముచ్చెమటలు పోశాయి. నోటమాట పెగలడంలేదు. “ఎలా తప్పించుకోవాలో తెలియడం లేదు! హడలిపోయిన ప్రాణం ప్రభువుల గుప్పెట్లో విలవిలలాడుతూ రెప రెపలాడుతున్నది!” అన్నాడు వణుకుతూన్న కంఠస్వరంతో. తన ప్రాణం రాజుగారి చేతుల్లోవుంది అన్నది అతడి మనోభావం.

రాజు ఆశ్చర్యంతో బిగించినపిడికిలిని తెరచగానే, ఒకమిణుగురు పురుగు ప్రాణం కోసం తపిస్తూ కనిపించింది!

“భలే సరిగ్గా చెప్పావు. ఒకకీటాన్ని నా గుప్పెట బంధించాను.

నువ్వు మహా జ్యోతిష్కుడివి! ఇప్పుడేనీకు జమీందారీని ఇస్తున్నాను,” అంటూ రాజు పరమానందంతో ఫతింగాను విలువైన కానుకలతో ఘనంగా సత్కరించాడు.

ఫతింగా ‘మహా జ్యోతిష్కుడు’ అన్న కీర్తిపెన్నంటి రానివిధంగా, అత్తవారి ఊరికి వీలైనంత ఎక్కువ దూరంలో ఉన్న జమీందారీని కోరుకున్నాడు!

-అల్కారాయ్

పర్యాటక ప్రాంతాలు

మనదేశంలో మతుపరంగానూ, చారిత్రకంగానూ ఎంతో ప్రాముఖ్యత సంతరించుకున్న ప్రాంతం ఉత్తర ప్రదేశ్.

అతి పవిత్రంగా భావించబడే గంగ, యమున జీవనదులు ఈ రాష్ట్రం గుండానే ప్రవహిస్తున్నాయి. పురాణ పురుషులుగా ప్రసిద్ధిగాంచిన శ్రీరాముడికీ, శ్రీకృష్ణుడికీ జన్మ స్థానాలుగా ప్రఖ్యాతిగాంచిన అయోధ్య, మధురా నగరాలు ఈ ప్రాంతంలోనే ఉన్నాయి.

గంగా తీరంలోని వారణాసి అతి ప్రాచీనకాలం నుంచీ యాత్రాస్థలం గానే కాకుండా సుప్రసిద్ధ విద్యా నిలయంగానూ ప్రసిద్ధి గాంచింది.

తొమ్మిది ఆధునిక ప్రపంచ అద్భుతాలలో ఒకటిగా ప్రసిద్ధిగాంచిన తాజ్ మహల్ ఇక్కడే ఉంది. షాహజాన్ తన సతీమణి ముంతాజ్ జ్ఞాపకార్థం దీనిని నిర్మించాడు.

నదిలో సరదాగా పడవ ప్రయాణం చేయాలా? గంగానది ఉరుకులతో పరుగులతో ప్రవహించే ఋషి కేశ్ సమీపంలో చేయవచ్చు. శరీరానికి, మనుకు ఉత్తేజం కలిగేలా గంగా తీరంలో ఆడుకోవచ్చు.

కన్నుల పండువచేసే సుందర ప్రకృతి వాతావరణం మధ్యసరదాగా నడవాలనుకుంటే కార్పాట్ నేషనల్ పార్క్ ఉంది!

చందమామ కబుర్లు

విస్ట్ లో రవ్వన్ పేరు

ఇతరదేశాలలోలాగా రష్యాలో క్రికెట్ ఆటకు ఆదరణ

లేదు. అందువల్ల పేరుగల రవ్వన్ క్రికెట్ క్రీడాకారులెవరూ లేరు. అలెక్సీ కోరోబ్కిన్ ను దీనికి మినుహాయింపుగా చెప్పుకోవచ్చు.

సెయింట్ పీటర్స్ బర్గ్ కు చెందిన

పదిహేడేళ్ళ ఈ విద్యార్థి ఇంగ్లాండు

దేశం కెంట్ లోని డోవర్ కాలేజీలో

చదువుకుంటున్నాడు. అతడు కళాశాల

జట్టు ప్రధాన బౌలర్. 2000 సం.

క్రీడలలో 59 ఓవర్స్ కు 13 వికెట్లు

సాధించాడు. ఇటీవల వాళ్ళ కళాశాల,

కెంట్ లోని 9వ క్లబ్ తో ఆడిన ఆటలో కోరోబ్కిన్

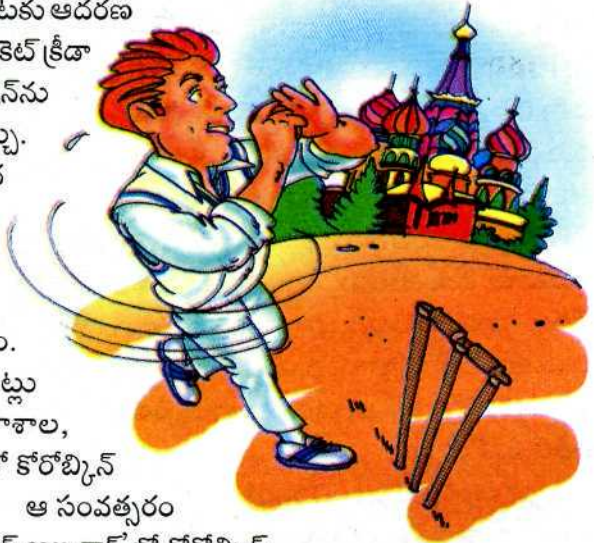
24 రన్లకు 6 వికెట్లు సాధించాడు. ఆ సంవత్సరం

ప్రత్యేకమైన స్కూల్ బాయ్ గా 'విస్ట్ ఆల్మానాక్'లో కోరోబ్కిన్

పేరు చోటుచేసుకున్నది. క్రికెట్ 'బైబిల్' గా పేరుగాంచిన ఆ రికార్డు పుస్తకంలో ఒక రవ్వన్

పేరు చోటుచేసుకోవడం ఇదే ప్రథమం. కాలేజీ చదువు పూర్తిచేసి రష్యాకు వెళ్ళేప్పుడు తనతో

క్రికెట్ క్రీడను తీసుకువెళ్ళడం అలెక్సీ కోరోబ్కిన్ ఆశయంగా ఆ పుస్తకం పేర్కొన్నది.

మస్కట్స్ కు పేర్లు పెట్టారు

మరొక పన్నెండు నెలలలో ఫుట్ బాల్ క్రీడాభి

మానులందరి నోటా మూడు పేర్లు వినిపిస్తాయి.

మే 31 నుంచి జూన్ 30 వరకూ జరుగనున్న

2002 వరల్డ్ కప్ ఫుట్ బాల్ మేచ్ మస్కట్స్ కు

నిక్, కాజ్, ఎటో అని పేర్లు పెట్టారు. ప్రపంచ

వ్యాప్తంగా ఉన్న క్రీడాభిమానులు సూచించిన

పేర్లనుంచి వీటిని ఎంపికచేశారు. మెరిసే

కొమ్ములతో అంతరిక్షం నుంచి వచ్చిన ప్రాణుల్లా

కనిపించే మూడు మస్కట్లను అంతకు ముందే

ఫుట్ బాల్ సంస్థ అంగీకరించింది. అవి పసుపు

పచ్చ, నీలం, ఊదా రంగుల్లో ఉంటాయి.

అతి సంపన్నుడైన క్రికెట్ క్రీడాకారుడు

అతడు ఇంగ్లాండు క్రీడాకారుడా? కాదు. మరి ఆస్ట్రేలియాకు చెందినవాడా? కాదు. వెస్టిండీస్? కానేకాదు. దక్షిణాఫ్రికా వాడా? ఊహు, కాదు. మరెవరంటారు? మన సచిన్ తెండూల్కర్! క్రికెట్ క్రీడ అతన్ని అంత ధనవంతుణ్ణి చేయలేదు. వరల్డ్ టెటెల్తో 1995 నుంచి ఇప్పటివరకూ సాగిస్తూ బప్పుందాన్ని కొనసాగించడానికి కొత్త బప్పుందానికే దిగాడు. దానికి ఎంత మొత్తం అందుతుందో తెలుసా? 80 కోట్ల రూపాయలు. ఇది షేన్ వార్న్, బ్రియాన్ లారా సంపాదించిన మొత్తానికన్నా ఎక్కువ. ఇంతకు వెనకటి బప్పుందం 24 కోట్లకు ఉండేది. అయితే ఆ తరవాత సచిన్ కూల్ డ్రింక్స్ నుంచి

వెబ్ సైట్ వరకు వివిధ ప్రకటనలలో పాల్గొంటున్నాడు. వరల్డ్ క్రికెట్లో సచిన్ సాధించిన ర్యాంకు ఈ ఇండియా క్రికెట్ హీరోకు ఆకర్షణీయమైన మొత్తం ఇచ్చే విధంగా వరల్డ్ టెల్ ను పురికొల్పింది!

కుటుంబాల మధ్య క్రీడాపోటీలు

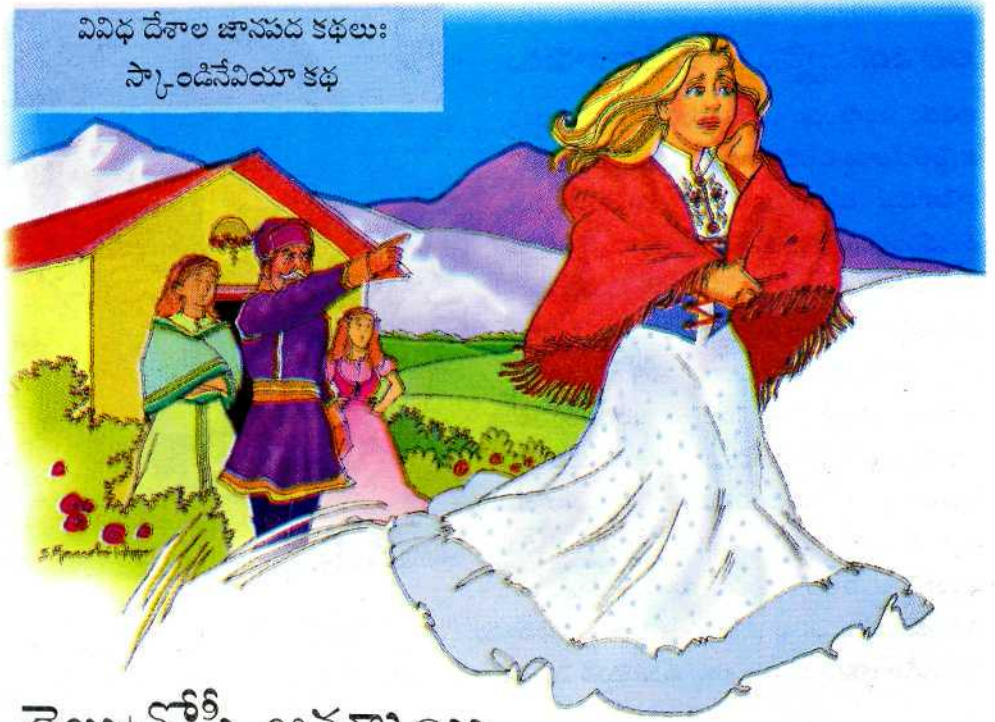
హాకీ పోటీలకు నీకే నెల్లమక్కడ కమ్ ఇస్తారన్న విషయం మీకు తెలుసా? తెలియదా! అయితే ఇకపై తెలుసుకుంటారు. ఎందుకంటే ఇప్పుడా విషయం గిన్నిస్ బుక్ ఆఫ్ వరల్డ్ రికార్డ్స్ లో చోటుచేసుకున్నది.

కర్నాటక రాష్ట్రం అమ్మూతిలో జరిగే హాకీ పోటీలు కుటుంబాల జట్టులకే పరిమితం. ఈ సంవత్సరం జరిగిన పోటీలు దాదాపు 226 కుటుంబాలకు చెందిన టీమ్లను ఆకర్షించాయి. మే 13న జరిగిన పోటీలలో కూర్తాండ్ర, చెప్పుదిరతో ఆడిన ఆటలలో 3-1 స్కోర్ తో గెలుపొందింది. ఈ యేడు వెయ్యవ గోల్ సాధించబడింది. ఈ రకం క్రీడలలో ప్రపంచం లోనే మొట్టమొదటిదని భావించబడే ఈ పోటీలను ఆరంభించుచి చివరిదాకా గిన్నిస్ ప్రతినీధులు అక్కడేవుండి పరిశీలించారు.

వివిధ దేశాల జానపద కథలు:
స్కాండినేవియా కథ

రెల్లహోపీ అమ్మాయి

ఒకనెక్కుడు యూడవు ఉత్తర ప్రాంతంలో గొప్ప ధనమంతుడు ఒకడు ఉండేవాడు. ఆయనకు చాలా భవనాలూ, ఎకరాలకు ఎకరాలు పొలాలూ ఉండేవి. ఆయనకు ముగ్గురు కుమార్తెలు.

ఒకనాడు ఆయన ఉదయం భోజనం ముగించి పెద్దకూతురిని, “నువ్వు నన్నంతగా ప్రేమిస్తున్నావు, తల్లీ!” అని అడిగాడు.

“నా ప్రాణంతో సమానంగా ప్రేమిస్తున్నాను, నాన్నా!” అని సమాధానమిచ్చింది ఆమె.

“చాలా సంతోషం! నిజంగానే నువ్వు నా జ్యేష్ఠ కుమార్తెనిపించుకున్నావు!” అన్నాడు ధనికుడు.

ఆ తరువాత ఆయన రెండవ కూతురికేసి తిరిగి, “నీ సంగతిమిటి, తల్లీ? నువ్వు నీ తండ్రిని ఎంతగా ప్రేమిస్తున్నావో ఇప్పుడు తెలుసు కోవచ్చా?” అని అడిగాడు చిన్నగా నవ్వుతూ.

“ప్రపంచంలో అన్నిటికన్నా గొప్పగా తండ్రినే ప్రేమిస్తాను!” అన్నది రెండవ కూతురు.

తండ్రి ఆనందానికి హద్దులు లేకుండా పోయాయి. ఆ తరువాత ఆయన తన గారాల పట్టి మూడవ కూతురికేసి తిరిగి, “నువ్వు నీ తండ్రిని ఎంతగా ప్రేమిస్తావో చెబుతావా, చిట్టి తల్లీ!” అని అడిగాడు ఉత్సాహంగా.

“అందులో మీకు సంశయం ఎందుకు, నాన్నా? తాజా మాంసం ఉప్పును ఎంతగా ప్రేమిస్తుందో, నేనూ మిమ్మల్ని, అంతగానే ప్రేమిస్తాను,” అన్నదామె నెమ్మదిగా.

తండ్రికి ఈ మాటలు రుచించలేదు. పేలవంగా వినిపించాయి. తనంతటి గొప్పవాణ్ణి మామూలు ఉప్పుతో పోల్చడం ఆయనకు బాధగా అనిపించింది.

“ఇన్ని రోజులు విషసర్పాన్ని నా వృద్ధులంలో పెంచాను. నువ్వు నన్ను ప్రేమిస్తున్నావని మోస పోయాను. నీకు నామీద ప్రేమలేదు. నువ్వు ఇక నా

ఇంట్లో ఒక్క క్షణం కూడా ఉండడానికి వీలులేదు. ఇప్పుడే ఇక్కణ్ణించి వెళ్ళిపో! నీ ముఖం నాకు చూపకు!” అనిపట్టాని ఆగ్రహంతో ఆజ్ఞాపించాడు.

ఆమె ఇక చేసేదిలేక ఇల్లు వదిలిపెట్టింది. బయట చలిచలిగా ఉంది. పొదలు దట్టంగా ఉన్న మార్గం గుండా చాలా దూరం నడిచింది. ఆమె అలా వెళ్ళివెళ్ళి ఆ సాయంకాలానికి రెల్లుపొదలు ఎక్కువగా ఉన్న ప్రాంతం చేరింది. రెల్లుపొదలను సేకరించింది. వాటితో ఒక టోపీ, ఒంటిమీదివిలువైన దుస్తులు బయటకు కనిపించకుండా తొడుగులాంటి బట్టనూ తయారుచేసి ధరించింది. మళ్ళీ ఆమె అక్కడి నుంచి బయలుదేరి కొంత దూరం నడిచి ఒక భవంతిని సమీపించింది. మెల్లగా వెళ్ళి ఆ భవంతి పెరటి తలుపు తట్టింది. కొంతసేపటికి లోపలినుంచి వంటమనిషి వచ్చి తలుపు తెరిచింది.

“మీకు పనిమనిషి కావాలా?” అని అడిగింది ఆ అమ్మాయి.

“అవునులేదు. ఇప్పటికే కావలసినంతమంది ఉన్నారు!” అన్నది వంటమనిషి.

“నాకు ఎవరూ లేరు. నేను ఎక్కడికీ వెళ్ళలేను. మీరు ఏవని చెప్పినా చేస్తాను. జీతం కూడా వద్దు. కడుపుకు ఇంత తిండి, తల దాచుకోవడానికి చోటూ ఇస్తే చాలు. మీ మేలు మరిచిపోను!” అని వేడుకున్నదా అమ్మాయి.

వంటమనిషి కనికరించి, “అంటుతోమే పని చేసేట్టుంచే నువ్వు ఇక్కడ మాతో ఉండుచ్చు,” అన్నది.

ఆ అమ్మాయి అందుకు సరేనన్నది. అప్పటి నుంచి ఆమె మటపాత్రలు తోముతూ, అక్కడి సేవకు లతోజునీ కాలంగడపసాగింది. ఆమె తనపేరు ఫలానా అని చెప్పలేదు గనక, ఆమె ధరించిన రెల్లుటోపీ, రెల్లు బట్ట కారణంగా ఆమెను అందరూ ‘రెల్లుటోపీ అమ్మాయి’ అని పిలవసాగారు. కొన్ని రోజులు గడిచాయి.

ఒకనాటి సాయంకాలం, ఆ భవంతికి పక్క భవనంలో యేటా జరిగే నృత్యం ఏర్పాటుయింది.

సంపన్న కుటుంబాలకు చెందిన యువతీ యువకులు ఆక్షరణీయమైన దుస్తులు ధరించి నృత్యం చేస్తారు. ఆ నృత్యాన్ని చూడడానికి ఈ భవంతిలోని సేవకులకు కూడా అనుమతి ఇచ్చారు. తమ పనులన్నీ పెందలాడే పూర్తిచేసి సేవకులందరూ నృత్యాన్ని చూడడానికి బయలుదేరారు. రెల్లుటోపీ అమ్మాయి వాళ్ళతో వెళ్ళలేదు. పొద్దుట్టుంచి వనిచ్చేస్తూ ఉండడం వల్ల బాగా అలిసిపోయానని చెప్పి అక్కడే ఉండిపోయింది. అయితే అందరూ వెళ్ళిపోయాక, రెల్లు బట్టను తీసి పక్కనపెట్టి, స్నానంచేసి, తన చక్కని దుస్తులు ధరించి పెరటిదారిగుండా పక్క భవంతిలో ప్రవేశించింది. నృత్యం చేయడానికి వచ్చిన యువతీ యువకులలో ఆమెలా ఆక్షరణీయంగా దుస్తులు ధరించినవాళ్ళెవరూ లేరు. అందరిలోకీ ఆ అమ్మాయి అందంగా కనిపించింది.

వాళ్ళయజమానికుమారుడు ఆ అమ్మాయిని చూడగానే ఆమె అందానికి పరవశించి, ఆమెతో నృత్యం చేయడానికి మద్దాడు. నృత్యం ముగిసి అందరూ వెళ్ళడానికి సిద్ధమవుతున్న సమయానికి కొంత ముందే, ఆ అమ్మాయి ఎవరికీ తెలియకుండా అక్కణ్ణించి జారుకున్నది. సేవకులందరికీ ముందే భవంతిని చేరుకుని రెల్లుబట్టను ధరించి పడుకున్నది!

మరునాడు తెల్లవారాక ఆమె నృత్యం ఎలా జరిగిందని సేవకులందరికీ తెలిసింది. “నువ్వు అద్భుత

అవకాశాన్ని జారవిడుచుకున్నావు. ఆక్ష్మణీయమైన దుస్తులతో ఒక అందాలరాశి నృత్యానికి వచ్చింది. అందరి కళ్ళూ ఆ యువతి మీదే. మనయజమాని కుమారుడు ఆమెతో కలిసి నృత్యం చేశాడు. మరెవరినీ కన్నెత్తి చూడలేదు!” అన్నారు సేవకులు.

“ఆ యువతిని సేనూ చూసి ఉంటే బావుండేది!” అన్నది రెల్లటోపీ అమ్మాయి.

“ఈ రోజు సాయంకాలం కూడా నృత్యం ఉంది. ఆమె మళ్ళీ వచ్చినా రావచ్చు. ఇంకో విషయం ఏమంటే ఆమె ఎవరో, ఎక్కణ్ణి చచ్చిందో, ఎక్కడికి వెళ్ళిందో ఎవరికీ తెలియదు,” అన్నారు సేవకులు ఆశ్చర్యంగా.

ఆ రోజు సాయంకాలం కూడా సేవకులందరూ బయలుదేరినప్పుడు తలనొప్పిగా ఉందని చెప్పి రెల్లటోపీ అమ్మాయి, భవంతిలోనే ఉండిపోయింది. వాళ్ళు వెళ్ళాక మునుపటిలాగే రెల్లుబట్టను తీసి పక్కన పెట్టి, స్నానం చేసి తన చక్కని దుస్తులతో అలంకరించుకుని నృత్యానికి వెళ్ళింది. ఆమె రాకకోసమే ఎదురుచూస్తున్న యజమాని కుమారుడు, ఆమె చేయి పట్టుకుని సంతోషంగా నృత్యంచేశాడు. నృత్యం ముగిసి ముగియకముందే, మొదటి రోజులాగే, ఆమె మూడోకంటికి తెలియకుండా భవంతికి చేరుకుని రెల్లుబట్ట ధరించి పడుకున్నది.

మూడోరోజు సాయంకాలం కూడా అలాగే జరిగింది. అది చివరిరోజు కావడంవల్ల, యజమాని కుమారుడు ఆమె పేరూ, వివరాలూ అడిగాడు. ఆమె అందంగా నవ్విందే తప్ప సమాధానం చెప్పలేదు. అప్పుడా యువకుడు ఆమెకు ఒక ఉంగరాన్ని కానుకగా ఇచ్చి, “నువ్వే నా సర్వస్వం. నువ్వు

లేకుంటే నాకీ జీవితమే లేదు. నిన్ను ప్రాణానికి ప్రాణంగా అభిమానిస్తున్నాను,” అన్నాడు.

మరుసటిరోజు నుంచి యజమాని కుమారుడు ఆ అందాల నర్తకి కోసం ఎదురు చూడసాగాడు. ఆమెకోసం ఎక్కడెక్కడో వెతికాడు. ఎవరెవరినో అడిగాడు. కాని ఆమె జాడ తెలియరాలేదు. అతనికి తీరని విచారం కలిగింది. మంచం పట్టాడు.

“యజమాని కుమారుడికి బలవర్ధమైన జావ తయారుచేయాలి. ఆయన నీరసంగా పడుకుని ఉన్నాడు,” అని భవంతిలోని యజమాని సేవకులు వంటమనిషితో చెప్పారు. ఆ విషయం రెల్లటోపీ అమ్మాయికి తెలియ వచ్చింది. ఆమె వంటగదిలోకి వెళ్ళి వంటమనిషితో, “మా బామ్మనుంచి ఒకరకం జావ తయారుచేయడం నేర్చుకున్నాను. అది ఎలాంటి జబ్బునైనా నయం చేస్తుంది. కాబట్టి నీరసంగా పడుకుని ఉన్న యజమాని కుమారుడికి తగిన జావ సేను తయారు చేస్తాను,” అన్నది.

వంటమనిషి మొదట కొంచెం వెనుకాడింది. అయితే, ఆ తరువాత ఒప్పుకున్నది. రెల్లటోపీ అమ్మాయి రుచికరమైన జావ తయారు చేసింది. జావను ఒక శుభ్రమైన పాత్రలో పోసింది. దానిని యజమాని కుమారుడికి పంపేముందు, అతడు తనకిచ్చిన ఉంగరాన్ని అందులో వేసింది.

యజమాని కుమారుడు ఆ జావ తాగాడు. పాత్ర అడుగున తన ఉంగరం ఉండడం చూశాడు. వెంటనే వంటమనిషిని పిలిపించి, “జావ ఎవరు తయారు చేశారు?” అని అడిగాడు.

ఆ మాటతో వంటమనిషి ప్రమాదాన్ని శంకించి, “ఏమయింది, ప్రభూ! నేనే తయారు చేశాను!” అన్నది తటపటాయిస్తూ.

“కాదు! నువ్వు తయారు చేయలేదు.

నిజంచెప్ప! నిన్నేంచేయను,” అన్నాడు యజమాని కుమారుడు.

“ఎంత చెప్పినా వినకుండా ఆ రెల్లుటోపీ అమ్మాయే ఈ జావ తయారుచేసింది, ప్రభూ!” అన్నది వంటమనిషి తడబడుతూన్న కంఠస్వరంతో.

“ఆమెను నా వద్దకు పంపించు!” అన్నాడు యజమాని కుమారుడు.

ఆమె రాగానే, “ఈ ఉంగరం నీకెక్కడిది?” అని అడిగాడు యజమాని కొడుకు ఉంగరాన్ని చూపుతూ.

“ఇచ్చినవారినుంచే వుచ్చుకున్నాను, ప్రభూ” అన్నది ఆ అమ్మాయి.

“అలాగా! అయితే నువ్వెవరు?” అని అడిగాడు యజమాని కుమారుడు.

“ఇప్పుడే వస్తాను, ప్రభూ!” అని చెప్పి, ఆమె అతని నుంచి అనుమతి తీసుకుని, తను ఉంటున్న గదిలోకి వెళ్ళి స్నానంచేసి, అందమైన దుస్తులు ధరించి అక్కడికి వచ్చింది. ఆమెను చూడగానే యజమాని కుమారుడి కళ్ళు ఆనందంతో మెరిశాయి. అతడు పడకపెనుంచి లేచి నిలబడి, “నిన్ను తప్ప నేను ఇంకెవరినీ పెళ్ళిచేసుకోను,” అన్నాడు.

ఆమె సిగ్గుతో నవ్వుతూ అతన్ని చూసింది.

చకచా పెళ్ళి ఏర్పాట్లు జరిగాయి. పెళ్ళిరోజు రానే వచ్చింది. పెళ్ళి జరగడానికి ముందు ఆమె వంటమనిషి దగ్గరికి వెళ్ళి, మాంసంలో ఉప్పు లేకుండా వంట చేయమని పురమాయించింది.

“రుచుచీ ఉండదు. అంతా వృథా అవుతుంది!” అన్నది వంటమనిషి.

“ఫడాలేదు. నేను చెప్పింది చెయ్!” అన్నదామె ఆజ్ఞాపిస్తున్నట్లు.

పెళ్ళి ఘనంగా జరిగింది. పెళ్ళికూతురు తన కుమార్తె అని తెలియకొయినా, ఆమె తండ్రికూడా ఆ పెళ్ళికి వచ్చాడు. బంధు మిత్రులందరూ విండు భోజనానికి కూర్చున్నారు. వడ్డనజరిగింది. కాని ఎవరూ ముట్టుకోలేదు. వంటలలో ఉప్పు లేక పోవడంతో

ఎవరూ నోట్లో పెట్టలేకపోయారు. విండుకు కూర్చున్న తండ్రికేసి, మేలి ముసుగు చాటునుంచి చూసింది పెళ్ళికూతురు. ఆయన ఒక్కొక్క వంటకాన్నీ రుచి చూసి కన్నీళ్ళు కారుస్తున్నాడు.

పెళ్ళికూమారుడు ఆయన్ను సమీపించి, “ఎందుకు ఏడుస్తున్నారు? వంటలు అంతభయం కరుంగా ఉన్నాయా?” అని అడిగాడు.

“కాదు, బాబూ! నామూడో కుమార్తెను ఒకాడు నేను, ఆమె నన్నంతగా ప్రేమిస్తుందో చెప్పమని అడిగాను. తాజా మాంసం ఉప్పును ప్రేమించేంతగా ఆమె నన్ను ప్రేమిస్తున్నట్లు చెప్పింది. మందుమతైన నాకు ఆమెమాటలలోని భావం అర్థంకాలేదు. మూర్ఖుణ్ణి గనక ఇంటినుంచి తరుమ గొట్టాను. ఆమె మాటల్లోని అర్థం ఇప్పుడు తెలిసి వచ్చింది. అయినా ప్రయోజనం ఏమిటి? ఇప్పుడు నా చిట్టికల్లి ఎక్కడున్నదో ఎలా ఉన్నదో ఏమో! అసలు ప్రాణాలతో ఉన్నదో లేదో,” అంటూ మళ్ళీ భార్యన ఏడ్వసాగాడు.

పెళ్ళికూతురు మేలి ముసుగును తొలగించుకుంటూ, తండ్రిని సమీపించి, “నాన్నా! నేను ప్రాణంతో ఇక్కడే ఉన్నాను,” అంటూ తండ్రిని కొగలించుకున్నది.

తండ్రికళ్ళనుంచి ఆనందబాష్పాలు రాలాయి. ఆ తరువాత ఆమె భర్తతో చిరకాలం ఆనందంగా జీవించింది!

- ఉమారావన్

మనదేశం గురించి తెలుసుకుందాం!

క్విజ్

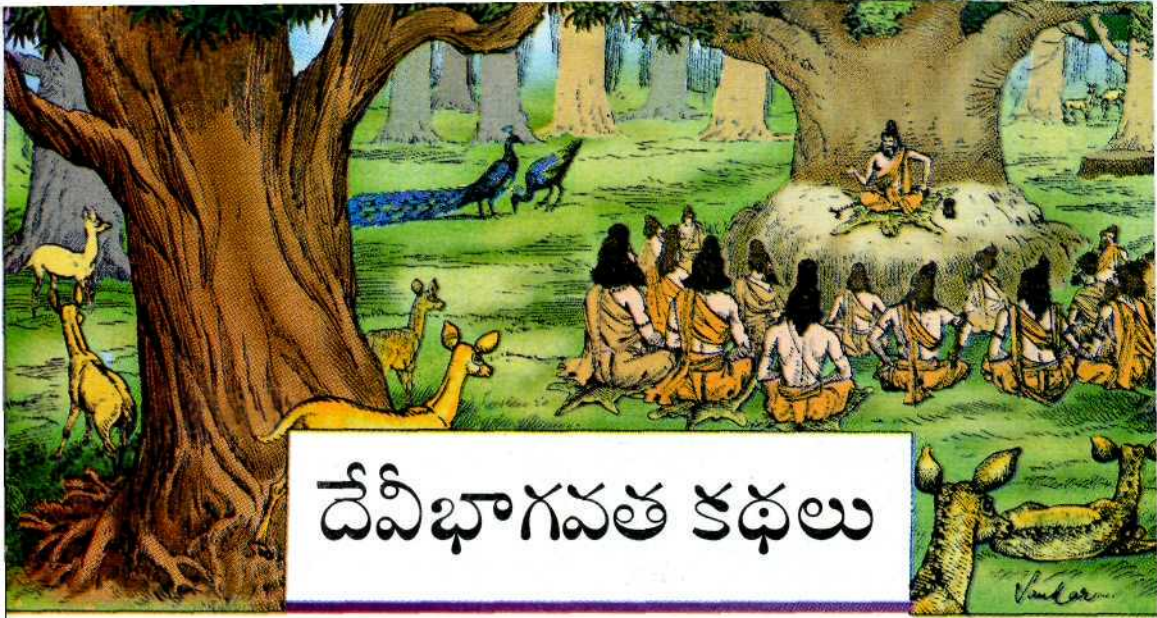
ఆగస్టు 15 అరుదైన దినం. వందసంవత్సరాల పౌరాటం తరువాత స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించిన శుభదినం. 54 సం.ల క్రితం ఇదే రోజున మనం స్వాతంత్ర్యం ప్రకటించుకున్నాం. వంద సంవత్సరాలుగా జరిగిన స్వాతంత్ర్య పౌరాటం ఘట్టాలనూ, నాయకులనూ ఈ నెల క్విజ్ ద్వారా ఒక్కసారి సురించుకుందాం.

1. భారతదేశంలో ఏ ప్రాంతానికి చెందిన సైనికులు మొట్టమొదట విదేశ పాలనకు ఎదురుతిరిగి 1857 తిరుగుబాటు చేశారు?
2. భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ ను స్థాపించినవారెవరు?
3. కాంగ్రెస్ ప్రథమ సమావేశానికి అధ్యక్షతవహించినవారెవరు? ఎక్కడ? ఎప్పుడు?
4. అమెరికాలో 'గదర్' (తిరుగుబాటు) పార్టీని స్థాపించినవారెవరు?
5. చౌరీ చౌరాలో కాంగ్రెస్ జరిపిన దాదాపు 3000 మంది రైతుల ఊరేగింపుమీద పోలీసులు కాల్పులు జరిపారు. దాంతో రెచ్చిపోయిన రైతులు పోలీస్ స్టేషన్ ను తగులబెట్టారు. ఈ దుర్ఘటన ఎప్పుడు జరిగింది? చౌరీచౌరా ఎక్కడుంది?
6. జలియన్ వాలాబాగ్ దురంతం ఎప్పుడు జరిగింది?
7. యువతలో జాతీయభావాలను ప్రేరేపించడానికి 1895 లో శివాజీ ఉత్సవాన్ని ఎవరు ప్రారంభించారు?
8. తనదేశానికి, ప్రజలకూ సేవచేయడానికి మహాత్మాగాంధీ స్వదేశానికి ఏ సంవత్సరం తిరిగివచ్చాడు?
9. 1915 సం. బాలాసోర్ లో పోలీసులతో పోరాడుతూ ప్రాణత్యాగం చేసిన విప్లవకారుడెవరు?
10. భారతీయ నాయకులకూ, బ్రిటిష్ పాలకులకూ మధ్య లండన్ లో మూడుసార్లు 'రౌండ్ టేబుల్' సమావేశాలు జరిగాయి. ఇద్దరు భారతీయ నాయకులు మూడు సమావేశాలలోనూ పాల్గొన్నారు. వాళ్ళెవరో మీకు తెలుసా?
11. 'ఇంక్విలాబ్ జిందాబాద్' నినాదాన్ని అందించిన విప్లవవీరుడు ఎవరు?
12. భారతజాతీయ సేన (ఇండియన్ నేషనల్ ఆర్మీ) ఎక్కడ ఎప్పుడు ఏర్పాటయింది?

జూలై క్విజ్ సమాధానాలు

1. 1872.	7. ముస్లింలు, శిక్కులు.
2. 2.2 శాతం.	8. ఢిల్లీ.
3. మిజోరం.	9. తమిళనాడు.
4. 30-39 సంవత్సరాలు.	10. నాగాలాండ్.
5. బీహార్.	11. మహారాష్ట్ర.
6. 36.2 శాతం.	12. ఆంధ్రప్రదేశ్; ఉత్తరప్రదేశ్.

దేవీభాగవత కథలు

నై మిశారణ్యంలో ఉండే మునులకు సూతుడు, తాను వ్యాసుడిద్వారా విన్న అనేక పురాణాలు చెప్పాడు. ఒకనాడు శౌనకుడు సూతుణ్ణి దేవీభాగవత పురాణం చెప్పమని కోరాడు. సూతుడు సరేనని మునులకు దేవీభాగవత పురాణం వినిపిస్తానని ఆదిశక్తిని గురించి ఇలా చెప్పాడు:

“ఆమె మహాశక్తి. ఆమెయే విద్య. అన్ని లోకాలూ ఆమెనే ఆశ్రయించి ఉన్నాయి. సృష్టి స్థితి లయాలను కలిగించేది నిజంగా ఆదిశక్తి. ఆమె ప్రేరణద్వారా త్రిమూర్తులు ఆ విధులు నిర్వహిస్తారు. బ్రహ్మవిష్ణునాభినుంచి పుట్టాడు; విష్ణువుకు ఆధారం ఆదిశేషుడు; ఆదిశేషుడు జలం ఆధారంగా ఉన్నాడు; ఆ జలానికే ఆధారం మహాశక్తి; లోకమాత. అలాటి దేవికి సంబంధించినది దేవీభాగవతం.”

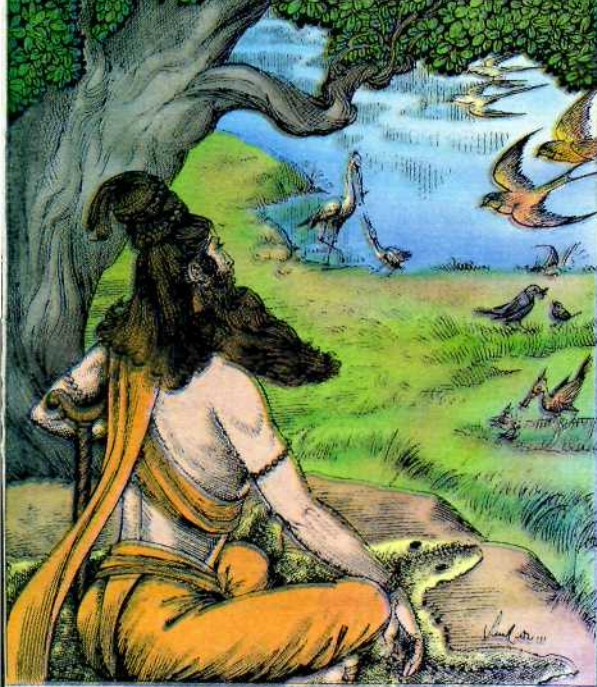
సూతుడివల్ల దేవీభాగవతం వినాలన్న కుతూహలంతో ఉన్న మునుల పక్షాన శౌనకుడు సూతుడితో, “ఒకప్పుడు బ్రహ్మ

మాకు ఒకచక్రం ఇచ్చి, దానినేమీ ఏ ప్రదేశంలో విరిగిపోతే ఆ ప్రదేశం పవిత్రమైనదనీ, అక్కడ కలి ప్రవేశించదనీ చెప్పాడు. ఆ చక్రం ఇరుసు ఇక్కడ విరిగిపోయింది. అందుచేత దీనికి సైమిశం అనేపేరు వచ్చింది. మేం ఇక్కడే ఉండి పోయాం. తిరిగి కృతయుగం వచ్చేదాకా ఇక్కడే ఉండి, కలిభయం లేకుండా ఉంటాం. ఇక్కడ మాకు పుణ్యగోష్ఠి తప్ప మరేమీ లేదు. అందుచేత నువ్వుమాకు పుణ్యప్రదమైన దేవీభాగవతపురాణం వినిపించు,” అన్నాడు.

తిరిగి సూతుడు ఇలా చెప్పాడు:

“వ్యాసమహాముని నాకు ఎలా చెప్పాడో అలా నేను మీకు దేవీభాగవతం చెబుతాను. ఇప్పటికీ ఇరవై ఏడు ద్వాపరాలుగడిచి, ఇరవై ఎనిమిదో ద్వాపరం జరుగుతున్నది. ప్రతి ద్వాపరంలోనూ ఒక వ్యాసుడు పుట్టాడు. వేదాలను విభజించి, పురాణాలు రచించిన సాత్యవతేయుడు అనే వ్యాసుడు (సత్యవతి కొడుకు) మా గురువుగారు. ఆయన తన

కొడుకైనశుకుడికి ఈ దేవీభాగవతం చెప్పటాంటే నేను భక్తి శ్రద్ధలతో గ్రహించాను. 'అల్లుడివెంట తిను; కొడుకు వెంట చదువు' అంటారుగద పెద్దలు. ఈ దేవీభాగవతం విని శుకుడు తరించాడు. నిజానికి ఈ పురాణం విన్నవారు కష్టాలుపడటం సాధ్యంకాదు."

ఇది విని మునులు సూతుణ్ణి, "శుకుడు వ్యాసుడికి ఎలా కొడుకు అయ్యాడు? అతను అరణిలో పుట్టాడనిగదా చెబుతారు?" అని అడిగారు. అప్పుడు సూతుడు మునులకు శుకుడి జన్మవృత్తాంతం ఇలా చెప్పాడు:

ఒకప్పుడు వ్యాసుడు సర్వస్వతీ నదీతీరాన తపస్సు చేసుకుంటూ, పక్షులు దంపతులుగా జీవిస్తూ పిల్లలను కనటమూ, వాటి నోటికి ఆహారం అందించి, అవి తింటుంటే చూసి ఆనందించటమూ గమనించి, తనకు కూడా సంతానం కలిగితే ఎంత బాగుంటుందోగద అనేచింతలోపడ్డాడు. చక్కగా పెళ్ళిచేసుకుంటే

భార్యతో సుఖపడుచు. కొడుకులను కనుచు. కొడుకులు ముసలితనంలో ఎంతో శ్రద్ధగా సేవలు చేస్తారు.

అలా అనుకుని వ్యాసుడు కొడుకుల నిమిత్తం తపస్సు చేయటానికి కాంచనాద్రికి వెళ్ళి, ఏదేవుణ్ణి ఆరాధిస్తే తనకు శీఘ్రంగా కోరికనెరవేరుతుందా అని ఆలోచిస్తూండగా, ఆయన ఉన్నచోటికి నారదుడువచ్చాడు. అతన్ని చూడగానే వ్యాసుడు నమస్కరించి, "స్వామీ, సమాయానికి వచ్చావు. నా కోరిక తీర్చటానికి వచ్చి ఉంటావు," అన్నాడు.

"సర్వజ్ఞుడివి. నీకు ఒకరి సహాయం అవసరమా? ఏమయినా నీ కోరిక ఏమిటో చెప్పు," అన్నాడు నారదుడు.

"కొడుకులేనివాడికి పరలోకం ఉండదుట. ఏ దేవుణ్ణి ప్రార్థించితే నాకు కొడుకునిస్తాడు? చెప్పు, నారదా?" అని వ్యాసుడు అడిగాడు.

అప్పుడు నారదుడు ఇలా అన్నాడు:

"ఒకానొకప్పుడు, నా తండ్రి అయిన బ్రహ్మకు ఇదే సందేహం కలిగింది. ఆయన విష్ణు లోకానికి వెళ్ళి, విష్ణువును చూసి, నువ్వే సర్వోత్తముడవనుకుంటున్నాను. నీకన్న గొప్పవాడుంటే చెప్పు," అని అడిగాడు.

దానికి విష్ణువు, "నువ్వు సృష్టించేవాడివనీ, నేను పెంపొందించేవాడిననీ, శివుడు హరించే వాడనీ జనం అనుకుంటారు. ఇది పొరపాటు. తేజస్సుతోకూడిన ఆదిశక్తి మాత్రమే సృష్టి చేస్తుందని బుద్ధిమంతులు గ్రహిస్తారు. మనం సృష్టి స్థితిలయాలు చేస్తున్నామంటే అందుకు కారణం నీకు రజస్సూ, నాకు సత్త్వమూ, శివుడికి తమస్సూ తోడ్పడు తున్నాయి. లేని పక్షంలో మనం గవ్య విలువ

చేస్తామా? నేను ఈ ఊతల్పమీద పడుకున్నా, లక్ష్మిమెంట్ ఆరామాలలో విహరిస్తున్నా, పొగరు పట్టిన రాక్షసులను చంపినా ఆ శక్తి దయవల్లనే గదా? వెనక నేను మదుకైటభులనే దానవులతో అయిదువేల ఏళ్లు పోరాడి, చివరకు జయం పొందింది శక్తి సహాయంతో కాదా? నేను స్వతంత్రుడనని ఒక్కనాటికీ అనుకోకు. ఒకసారి వింటినారితో నా తల తెగిపోతే, నువ్వు దేవశిల్పిచేత ఒక గుర్రం తల నాకు ఏర్పాటు చేయించావు. ఆ విధంగా నేను హయగ్రీవుణ్ణి అయ్యానుగదా. అందుచేత నేను శక్తికి అధీనుణ్ణి. శక్తిని మించినది లోకాలలో మరొకటి ఉన్నదని నేను చెప్పలేను,” అన్నాడు.

ఇలా చెప్పినారదుడు వ్యాసుడితో, “నువ్వు ఆదిశక్తిని వేడుకున్నావంటే నీ కొరిక ఈడేరు తుంది,” అన్నాడు.

“వ్యాసుడు లోకమాతను గురించి తపస్సు చేశాడు,” అని సూతుడు మునులకు చెప్పాడు. వెంటనే మునులు, “విష్ణువు తల తెగటం ఎలా జరిగింది? ఆయనకు గుర్రం తల ఎలా అతికారు? ఇదంతా నమ్మదగిన విధంగా చెప్పు,” అని సూతుణ్ణి అడిగారు.

హయగ్రీవావతారం

పూర్వం విష్ణువు రాక్షసులతో పదివేల సంవత్సరాలు యుద్ధంచేసి, అలసిపోయి, ఎక్కువెట్టి ఉన్న వింటిమొన మీద గడ్డం ఆనించి నిద్రపోసాగాడు. ఆ సమయంలో దేవతలు యజ్ఞం తలపెట్టి, విష్ణువుకోసం మేతుక్కుంటూ మచ్చి, అతను నిద్రలో ఉండటం చూసి, ఏం చెయ్యాలో తోచని స్థితిలోపడ్డారు. అప్పుడు శివుడు బ్రహ్మతో, “నువ్వు ఒక పురుగును తయారుచేసి, దానిచేత విష్ణువు

వింటి నారిని కొరికింపజెయ్యి. నారితెగగానే వింటి మొన పైకి లేస్తుంది. వెంటనే విష్ణువు నిద్రలేస్తాడు. యజ్ఞం సాగుతుంది,” అన్నాడు. బ్రహ్మ పురుగును సృష్టించి, విష్ణువు వింటి నారిని కొరకమన్నాడు.

దానికా పురుగు, “మహాత్మా, ఎలా చేసేది ఈ పని? మహాపాపం కాదా? తల్లి పిల్లలను విడదీయటమూ, భార్యాభర్తలకు ఎడబాటు చేయటమూ, నిద్రాభంగం కలిగించటమూ బ్రహ్మహత్యలాటి మహాపాపాలు. ఈ పని నన్నుచేయమన్నారా?” అని అడిగింది.

“నువ్వేమీ విచారించకు. యజ్ఞంలో అగ్నికి ఆహుతి చెయ్యని పద్ధామంతా నీకిస్తాం,” అని బ్రహ్మ పురుగుతో అన్నాడు.

పురుగు సంతోషించి వింటి నారిని కొరికింది. అప్పుడు పెద్దధ్వని పుట్టింది. భూమి అదిరింది. వింటి కొన చప్పున పైకి తన్నటంతో విష్ణువు తల కాస్తా ఎగిరిపోయింది. అది చూసి దేవతలు

దిమ్మరపోయి, ఏంచెయ్యాలో తెలీక, “నువ్వే సర్వేశ్వరుడివిగదా, అన్ని లోకాలనూ భరించేవాడివిగదా! నీగతి ఇలా అయిందేమిటి? ఏ రాక్షసులూ చెయ్యలేని ఈ పని నీకువరు చేశారు? నువ్వు మాయకు కూడా అతీతుడే. మాయ నిన్ను ఇలా చేసి ఉండటం సాధ్యమా?” అని విలపించారు.

దేవగురుపైన బృహస్పతి వారితో, “ఇలా ఏడుస్తూ కూచుంటే ఏమవుతుంది? జరిగిన దానికీ ఉపాయం ఏదన్నా చూడండి,” అన్నాడు.

“దేవతలంతా చూస్తూండగానే విష్ణువు తల తెగి, ఎగిరిపోయిందిగదా! మన ప్రయత్నంవల్ల ఏమవుతుంది? దైవబలంవల్లనే ఏమైనా జరగాలి,” అన్నాడు ఇంద్రుడు.

అప్పుడు బ్రహ్మ, “దేనికైనా జగదీశ్వరి అనుగ్రహం కావాలి. ఆవిడే సృష్టి స్థితి లయ కారకురాలు. అందుచేత మీరంతా ఆ ఆదిశక్తిని ప్రార్థించండి,” అన్నాడు.

దేవతలు ఆదిశక్తిని ప్రార్థనచేశారు. వారిని కరుణించి దేవి ప్రత్యక్షమయింది.

“తల్లీ, ఈ విష్ణువుకు ఈ గతి ఎందుకు పట్టింది? అతని తల ఏమయింది?” అని దేవతలు దేవిని అడిగారు.

దేవి వారితో ఇలా చెప్పింది:

“కారణం లేకుండా ఏదీ జరగదు.

ఒకనాడు విష్ణువు పడకటింట లక్ష్మిని చూసి నవ్వాడు. అది చూసి లక్ష్మి కంగారుపడింది. విష్ణువు తనముఖం చూసి ఎందుకు నవ్వాడు? తనముఖం అంత అనాకారిగా ఉన్నదా? తనకన్న అందగత్తెను ఎవతెనైనా చూశాడా? ఇలా అనుకుని లక్ష్మి సవతిపోరును తలచుకుని క్షణకాలం విలవిలలాడింది. తన భర్త తల సముద్రంలో పడుగాక అని శోషించింది. ఆ శాపం తగిలి విష్ణువుకు ఈ గతి కలిగింది. ఇది ఇలాఉండగా, హయగ్రీవుడనే రాక్షసుడు మొయ్య సంవత్సరాలు నాకోసం తుపస్సుచేశాడు. నేను ప్రత్యక్షమై, వరం కోరుకోమంటే, ఎవ్వరిచేతా తనకు చావు రాకూడదని కోరాడు. పుట్టిన ప్రాణికి చావు తప్పదుగనక మరేదన్నా వరం కోరుకో మన్నాను. అందుకు వాడు తాను హయగ్రీవుడు గనుక హయగ్రీవుడి చేతనే చచ్చేలాగ వరం కోరాడు. నేను అలా వరం ఇచ్చాను. వాడిప్పుడు లోకాలన్నిటినీ క్షోభింపజేస్తున్నాడు. మూడు లోకాలలోనూ వాణ్ణి చంపగలవాడు లేడు. కనక మీరు ఒక గుర్రం తల తెచ్చి, విష్ణువు శరీరానికి తగిలించి హయగ్రీవుణ్ణి సృష్టించండి. అలాచేస్తే ఈ విష్ణుహయగ్రీవుడు ఆ రాక్షస హయగ్రీవుణ్ణి చంపేస్తాడు.”

ఇలాచెప్పి ఆదిశక్తి అంతర్ధితురాలు కాగానే, దేవతలు దేవశిల్పిని పిలిచి, గుర్రం తల తెచ్చి

విష్ణువు శరీరానికి అతకమన్నారు. దేవశిల్పి అలాగే చేశాడు.

విష్ణువు హయగ్రీవ రూపంలో అదే పేరుగల రాక్షసుణ్ణి చూపి, లోకాలకు ఆనుదు చేకూర్చాడు.

మధుకైటభులు

తరువాత మునులు సూతుణ్ణి మధుకైటభుల కథ చెప్పమని కోరారు. అప్పుడు సూతుడు వారికా వృత్తాంతం ఇలా చెప్పాడు:

పాలసముద్రంలో శేషతల్పం మీద విష్ణువు నిద్రపోతున్న సమయంలో అతని చెవుల నుంచి ఇద్దరు రాక్షసులు పుట్టుకొచ్చి, నీటిలో ఈతలు కొట్టుతూ, తమ పుట్టుకకు ఆధారం ఏమిటా అని ఆశ్చర్యపడ్డారు. వారిలో కైటభుడు అనేవాడు మధువుతో, “మహాసముద్రానికి, మనకూ ఏదో ఆధారు ఉండిఉండాలి,” అన్నాడు. వాడు అలా అనగానే ఆకాశం నుంచి ఒక మాట వినిపించింది.

మధుకైటభులు ఆ మాట పట్టుకుని జపించసాగారు. అంతలో ఆకాశంలో ఒక మెరుపు మెరిసినట్టయింది. రాక్షసులు దాన్ని చూసి, అది శక్తి తేజస్సే అని నిశ్చయించి, తమకు వినిపించిన ధ్వనిని మంత్రంగా భావించి, వెయ్యేళ్లు తపస్సు

చేశారు. ఆ తపస్సుకు మెచ్చుకుని దేవి వారిని వరం కోరుకోమన్నది. వాళ్ళు స్వేచ్ఛా మరణం కోరారు. ఆమె వారు కోరిన వరం ఇచ్చింది.

తరువాత వాళ్ళు జలంలోనే సంచరిస్తూ, ఒకచోట బ్రహ్మను చూసి, తమతో యుద్ధానికి రమ్మని పిలిచారు.

“మాతో యుద్ధంచెయ్యి, యుద్ధం చెయ్య లేకపోతే నీ పద్యాసనం విడిచిపెట్టి, ఎక్కడికైనా వెళ్ళిపో,” అన్నారు వాళ్ళు బ్రహ్మతో.

బ్రహ్మ భయపడి, యోగసమాధిలో ఉన్న విష్ణువుతో, “మేలుకో, నాయనా! ఇద్దరు రాక్షసులు నన్ను చంపుతామంటూ వచ్చారు. నన్ను కాపాడు,” అని వేడుకున్నాడు.

ఈ మాటకు విష్ణువు యోగనిద్ర నుంచి లేవలేదు. అప్పుడు బ్రహ్మ ఆదిశక్తియైన యోగనిద్రనే ప్రార్థనచేశాడు :

“తల్లీ, ఈ రాక్షసులనుంచి కాపాడటానికి విష్ణువును లేవగొట్టు, లేదా, నువ్వే నన్ను కాపాడు,” అన్నాడు బ్రహ్మ.

వెంటనే యోగనిద్ర విష్ణువును విడిచి వెళ్ళిపోయింది. విష్ణువు నిద్రలేచేసరికి బ్రహ్మ పరమానందంచెందాడు.

కృష్ణభూపతి కథ

[గత సంచిక తరువాయి]

“ప్రభూ! మీరు అభిప్రాయపడినట్టు, నేను క్షత్రియకన్యనే. అంతేకాదు; మీ మేనమామ కుశద్వీప మహారాజు అయిన చందన వర్మకు, నా తండ్రి గోపాలసేనుడు అత్తవారి వైపు బంధువు. చందనవర్మ వివాహమైన తొలినాళ్ళ లోనే, ఆయనకూ, నా తండ్రికీ ప్రగాఢమైన మైత్రి కలిగింది. ఆ మైత్రిబంధంతో మహారాజు, నా తండ్రిని తన వెంట కుశద్వీపానికి తరలి రావలసిందిగా కోరాడు. ఆ విధంగా మాకుటుంబం కుశద్వీపంలో స్థిరపడి, రాజకుటుంబానికి అంకితమైంది.

నేను జన్మించింది కూడా ఇక్కడే. మీ మేనమామ కూతురు జ్యోత్స్న కంటే నేను, ఒక మాసం రోజులుమాత్రమే చిన్నదాన్ని. మా

తండ్రిలిద్దరూ మిత్రులైనట్టే, మేము కూడా బాల్యం నుంచి కలిసి మెలిసి వుండేవాళ్ళం.

మీ నాన్నగారు మరణించిన వార్త తెలియగానే, మహారాజు హుటాహుటిన బైలుదేరి మీదేశం వచ్చారు. త్వరలోనే ఆయన తిరిగి వస్తారని భావించిన మాకు, ఆయన అక్కడే వుండిపోయి, మాల్యవంతుణ్ణి ఇక్కడ రాజప్రతినిధిగా నియమించడం, మాకు ఆశాభంగాన్ని కలిగించింది. అప్పటికే నాతండ్రి, మహారాజుకు ఆంతరంగిక సలహాదారు పదవిలో వున్నాడు.

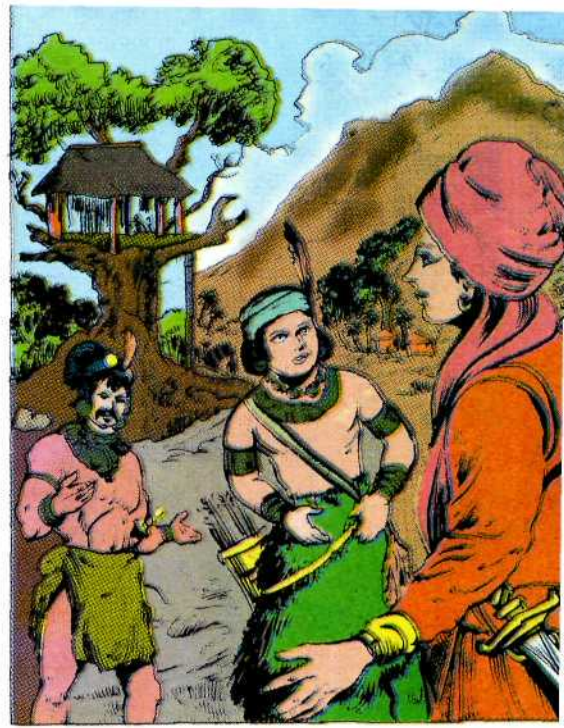
మాల్యవంతుడు మొదట్లో విశ్వాస పాత్రంగానే వ్యవహరించాడు. రానురాను అతడిలో వస్తున్న ప్రమాదకరమైన మార్పును ముందుగా గ్రహించింది నాతండ్రి! మాల్య

వంతుణ్ణి అనుమానించిన నాతండ్రి చప్పున తొందర పడక, అతడి దౌష్ట్యాన్ని నిరూపించ గలిగే ప్రబలమైన సాక్ష్యాలను కొన్నింటిని సంపాదించాడు. అప్పుడప్పుడు జరుగుతున్న దంతా వివరంగా ఒక లేఖలో రాసి, ఆ లేఖను పావురం ద్వారా మహారాజుకు, మలయ ద్వీపానికి పంప ప్రయత్నించాడు. అయితే, నా దురదృష్టం మమ్మల్ని అక్కడే వెంటా డింది. పావురాల విభాగాన్ని నిర్వహించే అధికారి, అప్పటికే మాల్యవంతుడి లంచా నికి లొంగిపోయివున్నాడు. ఆ సంగతి తెలి యక, నా తండ్రి అతణ్ణి నమ్మి చేతిలో పెట్టిన లేఖ, మహారాజు చందనవర్మకు బదులుగా మాల్యవంతుడికి చేరింది. తక్షణం నాతండ్రిని పిలిపించిన మాల్యవంతుడు, అక్కడికక్కడే చిత్రవధ చేసి చంపాడు.

జరిగిందేమాత్రం తెలియని నాకూ, నా తల్లికీ మాల్యవంతుడు అత్యవసర రాచకార్యం మీద, నాతండ్రిని మలయద్వీపానికి పంపి నట్టు వార్త పంపించాడు. మొదట్లో మేం ఆ వార్త నిజమనే నమ్మాం.

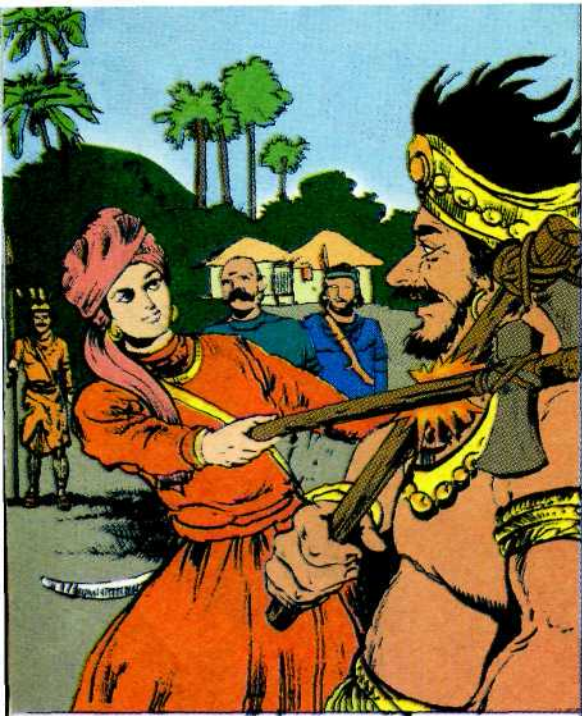
అలా కొంతకాలం జరిగిన తర్వాత, మాల్యవంతుడి దురాశ నెమ్మదిగా హద్దు మీరి, అతడి దుర్మార్గం వెలుగులోకి రావడం ప్రారంభించింది. కొలువులో మహారాజును అమితంగా అభిమానంచే ఇద్దరు, ముగ్గురు రాజోద్యోగులు మాల్యవంతుడికి ఎదురు తిరిగి, నా తండ్రిలాగే అతడి చేతుల్లో ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్నారు. ఇలా రెండు మూడు నర బలులు సాగాక, నెమ్మదిగా నాతండ్రి హత్యో దంతం కూడా మాకు తెలియవచ్చింది. నా తల్లి మంచుపట్టినైనా తిరుక్కుండా మరణించింది.

ఇక మా కుటుంబానికంతటికీ మిగి లింది, నేనొక్కదాన్నే! పచ్చగా కళకళలాడిన మా కుటుంబాన్ని సర్వనాశనం చేసిన మాల్య వంతుడి పట్ల ద్వేషంతో, నా అణువణువూ ప్రజ్వరిల్లింది. అయినప్పటికీ ముందు చూపుతో ఆలోచించి, అప్పటికే ఏమీ చెయ్యక రహస్యంగా ఇంట్లోంచి పారిపోయి, నేను మిమ్మల్ని మొదట కలుసుకున్న చిట్టడవి చేరుకున్నాను.

ఆ అడవిలో గోండులనే భిల్లజాతి వాళ్ళు న్నారు. వాళ్ళు అటు ఆటవికయుద్ధంలోనూ, ఇటు సశాస్త్రీయమైన యుద్ధంలోనూకూడా మంచి ప్రావీణ్యంగలవాళ్ళు. నాగరికమైన యుద్ధవిద్యలన్నీ నాకు కరతలామలకమే! బాల్యంనుంచే కత్తి గిరున తిప్పతూ ఆట లాడిన నన్ను, మహారాజు చందనవర్మకూడా ముద్దు చేసేవాడు. ఆ రకంగా యుద్ధవిద్యల్లో

అంతో ఇంతో ప్రావీణ్యంవున్న నేను, పురుష వేషంతో గోండుల్లో కలిసిపోయి, వాళ్ళవద్ద ఆటవిక యుద్ధంలోని మెలుకువలన్నీ గ్రహించాను. అప్పుడు తిరిగి కుశద్వీప రాజధాని చేరుకుని, మలయద్వీపం నుంచి మహారాజు చందనవర్మ రాకకోసం ఎదురు చూడడం ప్రారంభించాను.

మహారాజు చందనవర్మ తిరిగిరాగానే, మాల్వవంతుడికీ ఆయనకూ యుద్ధం తప్పని సరి అనీ, ఆ యుద్ధంలో మహారాజు పక్షాన చేరి, మాల్వవంతుడి ప్రాణాలు తీయాలనీ, నా ఆశ. నా ఆశ అడియాసకాదని నాకు నేనే ధైర్యం చెప్పుకుంటూ, నమ్మకస్థురాలైన ఒక చెలికత్తె ఇంట్లో తలదాచుకుని రోజులు గడిపాను.

మహారాజు చందనవర్మ నేను ఆశించినట్టే త్వరలోనే తిరిగి వచ్చారు. అయితే, జరి

గిందేమిటి? ఎక్కడా యుద్ధం చేసే ఆస్కారమూ, అవకాశమూ కూడా లేకుండా, మాల్వవంతుడి ద్రోహచింతన తెలుసుకున్న మరుక్షణం, మహారాజు గుండె ఆగి మరణించాడు. ఒక్క రక్తపు బొట్టు చిందించనవసరం లేకుండానే, కుశద్వీపపు సింహాసనం మాల్వవంతుడి సొత్తు అయింది. ఎవరు ఆత్మీయులో, ఎవరు ద్రోహులో తెలుసుకోలేని అయోమయ పరిస్థితిలో మహారాణి, కుమార్తె జ్యోత్స్నను తీసుకుని పరార్చింది.

మహారాణి తిరిగి మలయద్వీపానికి చేరుకుని వుంటుందని, మాల్వవంతుడితో సహా, అందరూ ఊహించారు. కన్నుమూసి తెరిచేంతలో జరిగిపోయిన, ఈ అనూహ్యమైన సంఘటనలన్నీ, నా ఆశలన్నిటినీ అడియాసలు చేశాయి.

ఆ పరిస్థితుల్లో నాకు మొదట ఏం చెయ్యాలో తోచలేదు. మనసు కుదుటపరచుకుని బాగా ఆలోచించాను. అప్పటికే మీ శౌర్యపరాక్రమాలను గురించిన వీరగాథలు, నా చెవులదాకా వచ్చాయి. అటువంటి మీరు, మీ తండ్రి మరణానంతరం, మిమ్మల్ని తండ్రిలా ఆదరించిన మేనమామ దారుణ మృతి పట్ల, తప్పక ప్రతీకారం తీర్చుకోకుండా వుండరనిపించింది. ఇంకనేను మారాలోచన చెయ్యలేదు. భగవంతుడి మీద భారం వేసి, మళ్ళీ ఆ చిట్టడవికే చేరుకున్నాను. కుశద్వీపానికి రావాలంటే, ఆ అడవిలో నుంచే రావాలి! ఏ నాటికైనా మీరు రావాలనీ, మీ సైన్యంలో చేరి, నా ప్రతీకారజ్వాలను చల్లార్చుకోవాలనీ ఆశిస్తూ, భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తూ కాలం గడిపాను.

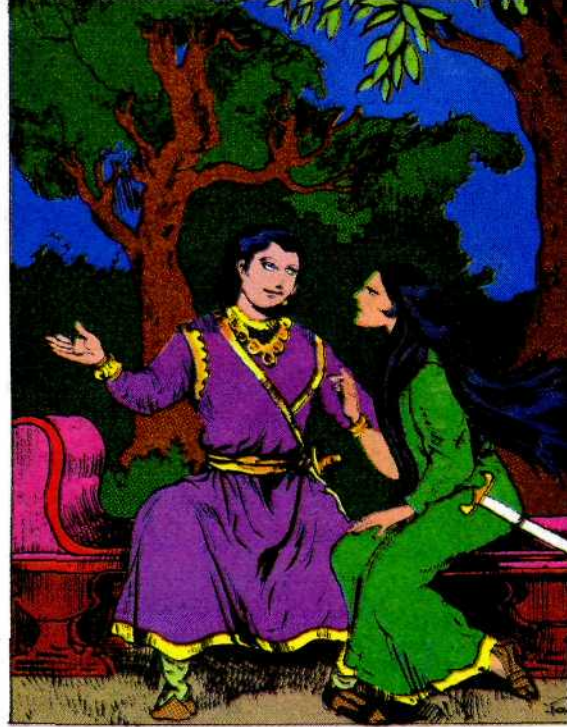

భగవదనుగ్రహంవల్ల, అట్టే కాలంగడవ కుండానే మీరు, చామర, కల్వార ద్వీపాలను జయించి, అపారసేనావాహినితో తరలి వస్తున్నారన్న వార్త తెలిసి, ఆనందంతో పొంగి పోయాను. ఆ తర్వాత మీరు సైన్యంతో అడవిలో విడిది చేయడం, నేను వచ్చి మిమ్మల్ని కలుసుకోవడం - ఇవన్నీ మీకు తెలిసినవే! నేను ఒంటరిగా చేయలేని పనిని, మీ సహాయంతో చేయగలిగాను. నన్ను ఆదినుంచీ ఆదరించి, నాకీ అవకాశం కల్పించిన మీకు సర్వదా కృతజ్ఞురాలిని!” అంటూ తన కథను ముగించింది, కళాకౌముది.

ఆమె చెప్పినదంతా ఎంతో ఆసక్తికరంగా విన్న కృష్ణభూపతి, “తెలిసో తెలియకో, నీ ఆశయం నెరవేరడానికి, నావంతు సహాయం చేశాను. ఆ సహాయానికి నోటి మాటలతో కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తే సరిపోతుందా?” అంటూ ప్రశ్నించాడు.

రాజు మాటలకు కళాకౌముది కాస్త కలవరపడుతూ, “లేదు, ప్రభూ! అంతటితో మీరు ణం తీరిపోయిందని, నేను ఎన్నటికీ భావించను. మీ సహాయానికి, మీరు నా పట్ల చూపించిన ఆదరభావానికి, మీకు ఆజన్మాంతం కృతజ్ఞురాలినైవుంటాను. మీరు ఏం చేయమని ఆజ్ఞాపిస్తే, ఆ పని చేయడానికి సిద్ధంగా వున్నాను,” అన్నది.

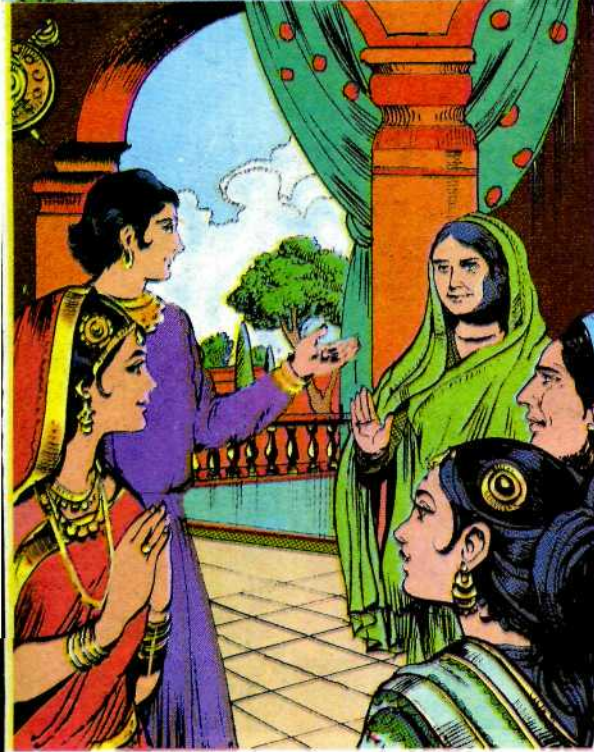
కృష్ణభూపతి, ఆ మాటలకు చిరునవ్వు నవ్వి, “నేను కృష్ణభూపతిని! కళారంగంలోనూ, యుద్ధరంగంలోనూ కూడా అసమాన ప్రజ్ఞా పాటవాల్ని ప్రదర్శించే, నీ వంటి అపర సత్కథామను, ఏం చేయమని ఆజ్ఞాపించాలో కూడా నువ్వే చెప్పు!” అన్నాడు.

అతడి మాటల్లో సత్యాకృష్టల ఉపమానులో ధ్వనించిన ధ్వంద్వార్థానికి, కళాకౌముది చిన్నగా నవ్వి తలవంచుకుంటూ, మృదువుగా, “మీ ఇష్టం! మీరేమి ఆజ్ఞాపించినా సరే, ఆ ఆజ్ఞ నాకు శిరోధార్యం!” అన్నది.

ఆ జవాబుకు కృష్ణభూపతి తృప్తిగా తలాడించి, “కౌముదీ! నా మనసుకు నచ్చిన కన్యవు నువ్వు! నిన్ను పట్టమహిషిగా పొందటం కంటే, నాకు కావలసిందేమీ లేదు. అయితే, నా తండ్రి మరణించిన క్షణం నుంచీ, నన్ను ఎంతగానో ఆదరించి మంచి చెడూ తెలియపరచిన, నా మేనమామ కూతురు జ్యోత్స్న, నాకు పట్టమహిషి కావాలన్నది, నా తల్లి కోరిక. ఆమె కోర్కెను నెరవేరుస్తానని, ఆమెకు మాట ఇచ్చాను. అందుచేత, నేను ఈ క్షణంలో నిన్ను గాంధర్వ విధిగా వివాహమాడినా, నువ్వు నా పట్టమహిషివి మాత్రం కాలేవు; నా ఇష్ట

దేవేరి మాత్రమే కాగలవు! నీకిది సమృతమైతే, ఈ క్షణానే మనం దంపతులం కావచ్చు,” అన్నాడు.

అతడి మాటలకు కళాకౌముది చిరు నవ్వుతో, “నాకు పట్టమహిషిగా మీ సింహా సనంలో సగభాగం అక్కర్లేదు, ప్రభూ! మీ హృదయంలో నాకు చెరగని స్థానం లభిస్తే, అదే గొప్ప భాగ్యం అనుకుంటాను,” అన్నది.

కళాకౌముది మాటలకు అమితానందం చెందిన కృష్ణభూపతి, తక్షణం ఆమెను గాంధర్వ వివాహం చేసుకున్నాడు. అయితే, వారి ఆ వివాహవార్త రహస్యంగానే వుండి పోయింది.

మలయద్వీపానికి తిరిగివస్తూ, కళా కౌముదిని తన వెంట తీసుకువచ్చిన కృష్ణ భూపతి, ఆమెను గోపాలసేనుడి కుమార్తెగా తల్లికి పరిచయం చేశాడు. ఆ సమయంలో

రాజమాత సునందాదేవి దగ్గరవున్న జ్యోత్స్న, ఆమె తల్లి, కళాకౌముదిని పలకరించి కుశల ప్రశ్నలు వేశారు.

ఆ తర్వాత రెండు మూడు రోజులు గడవనిచ్చి, కళాకౌముదిని వివాహమాడాలన్న తన కోర్కెను తల్లి దగ్గర వెల్లడించాడు కృష్ణ భూపతి.

కళాకౌముదిని తనకు పరిచయం చేసిన క్షణానే, ఇటువంటిదేదో జరగగలదని అను మానించిన సునందాదేవి, కొద్దిసేపు మౌనంగా వుండిపోయి తర్వాత, “నాయనా! నీ నిర్ణయం నాకు చాలా సంతోష కారణం. కాని, జ్యోత్స్న పరిస్థితే నన్ను కొంత కలవర పరుస్తున్నది. నువ్వు యుద్ధాల నుంచి తిరిగి వచ్చాక, జ్యోత్స్నతో వాళ్ళ కుశద్వీపం గురించి మాట్లా డావా?” అని అడిగింది.

“మాట్లాడనమ్మా? కాని, ముఖంలో ఏ మాత్రం ఆనందచ్ఛాయలు కనిపించలేదు. కారణం ఏమైవుంటుందా అని తీవ్రంగా ఆలోచించాను, తోచిందికాదు. ఇవ్యాళ, ఆమె విషయమై నిన్నడుగుదామనుకుంటూండగా, నువ్వే ఆ ప్రస్తావన తెచ్చావు!” అన్నాడు కృష్ణ భూపతి.

సునందాదేవి ఒకటి, రెండు క్షణాలు కొడుకు ముఖంలోకి పరీక్షగా చూసి, “కృష్ణా! జ్యోత్స్నను వివాహమాడాలన్న కోర్కె నీదీ కాదు, జ్యోత్స్నదీ కాదు; నా అన్న చందన వర్మది! ఆయన కోర్కె విన్నాక, నాకూ అలా జరగడం అన్నివిధాలా ఉత్తమం అనిపిం చింది. అయితే, కృష్ణా! ఒక మాట అడుగు తాను. కాని, నిజం చెప్పమని మాత్రం అనను. ఎందుకంటే, నువ్వు తల్లినిన నాదగ్గర

ఎలాంటి పరిస్థితిలోనూ అబద్ధమాడవని, నాకు తెలుసు! ఏనాడైనా నీ మనసులో, జ్యోత్స్నును వివాహమాడాలన్న కోర్కెగాని కనీసం ఆమె పట్ల ప్రేమ అనురాగాల్లాంటివి కలగడంగాని జరిగిందా?” అని అడిగింది.

తల్లి ప్రశ్నకు నిర్ధాంతపోయిన కృష్ణ భూపతి, ఒక నిండు నిమిషకాలం స్థాణువులావుండిపోయి, తర్వాత తుప్పరిల్లి, “అమ్మా! అలాంటివేలేవు. ఆమెతో నా వివాహ ప్రసక్తి తెచ్చింది, నువ్వేగదా! అది కన్నతల్లి కోర్కెగనక నేను అంగీకారంగా తల ఊపాను, అంతే! ఇంతకూ జ్యోత్స్ను విషయమై నువ్వేదో చెప్పడానికి శంకిస్తున్నావన్న అనుమానం కలుగుతున్నది, అవునా?” అని ప్రశ్నించాడు.

జ్యోత్స్నును గురించి కొడుకు ఇచ్చిన జవాబు వింటూనే, సునుదాదేవి తల మీదినుంచి పెద్ద భారం దిగిపోయిన దానిలా తేలిగ్గా నిట్టూర్చి, “నువ్వు చాలా అదృష్టవంతుడివి, నాయనా! నీ మనసుకు నచ్చిన కన్యను మెంటెచ్చుకున్నావు. ముఖ్యంగా జ్యోత్స్నుకూ... ఆమెవైపు రాచ బంధువులకూ, జ్యోత్స్ను మరోదో రాజుకు పట్టమహిషికాక, తమ కుశ ద్వీపానికి మహారాణి కావాలన్న కోర్కె బలంగా వున్నది,” అన్నది.

తల్లి ఇలా అనగానే కృష్ణభూపతి పరమానందభరితుడైపోతూ, “అమ్మా! నువ్వన్నట్టు నేనే కాదు, మహారాణి జ్యోత్స్నుకూడా అదృష్టవంతురాలు! ఆమె ఏరోజున బయలుదేరి కుశద్వీపం వెళతానంటే, ఆ రోజున తగిన పరివారాన్నీ, కొంత సైన్యాన్నీ వెంట పంపుతాను. సైన్యం ఎందుకంటే, అక్కడ ఇంకా ఏమైనా శత్రుశేషం మిగిలి వుండవచ్చు!” అన్నాడు.

“ఎదురైన ఈ గడ్డు సమస్య ఇంత తేలిగ్గా పరిష్కారమవుతుందనుకోలేదు, కృష్ణా!” అన్నది సునందాదేవి. అప్పుడు కృష్ణభూపతి చిరునవ్వుతో, “అమ్మా! దీనితో పాటు నాదొక ముఖ్యసమస్యకూడా పరిష్కారమైపోయింది. అప్పటి పరిస్థితుల కారణంగా కౌముదితో, పట్టమహిషిగా వివాహమాడలేననీ, ఇష్టదేవేరిగా మాత్రమే మంగళసూత్రధారణ చేయగలననీ చెప్పాను. ఇప్పుడొక మె ఇష్టదేవేరి కాదు; పట్టమహిషికూడా! ఈ వార్త ఆమెకు చెప్పి వస్తాను,” అంటూ అక్కడి నుంచి బయలుదేరాడు.

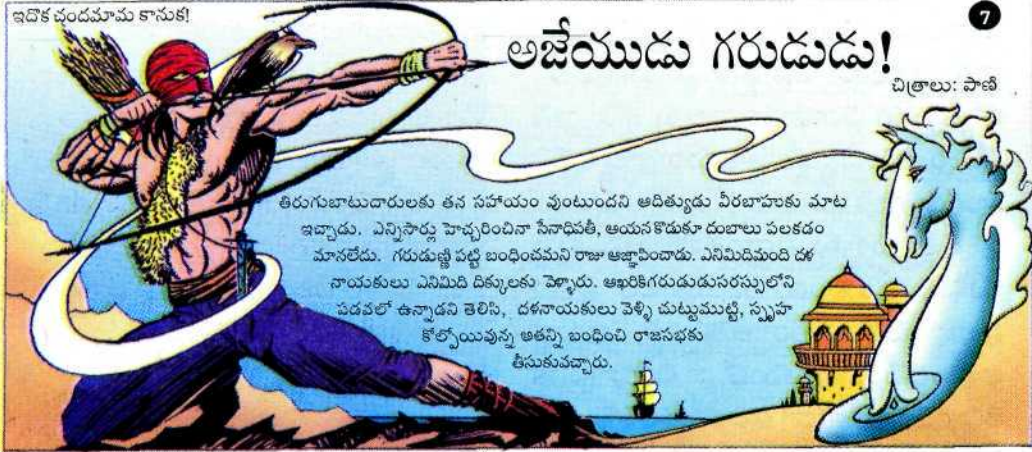
“శుభం, నాయనా!” అంటూ సునందాదేవి, కొడుకును దీవించింది.

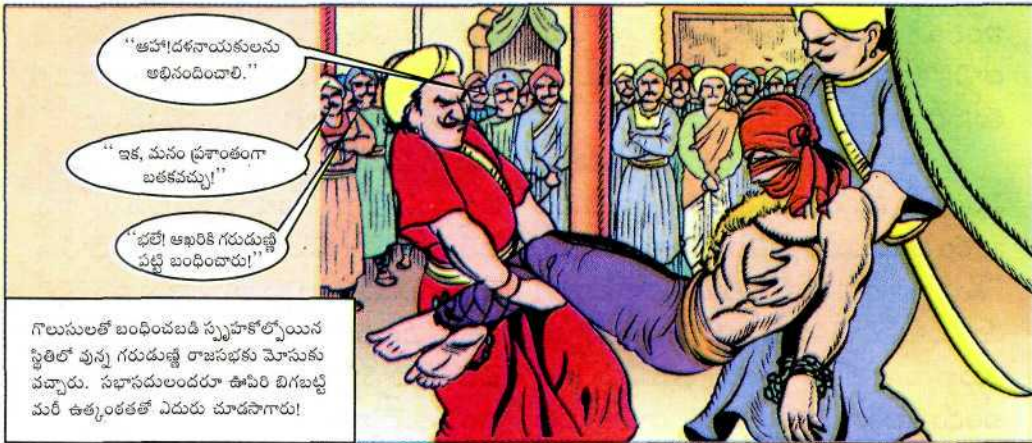

అజేయుడు గరుడుడు!

చిత్రాలు: పాణి

తిరుగుబాటుదారులకు తన సహాయం వుంటుందని అడితుడు వీరబాహుకు మాట ఇచ్చాడు. ఎన్నిసార్లు హెచ్చరించినా సేనాధిపతి, ఆయన కొడుకు దుబాలు పలకడం మానలేదు. గరుడుణ్ణి పట్టి బంధించమని రాజు ఆజ్ఞాపించాడు. ఎనిమిదిమంది దళ నాయకులు ఎనిమిది దిక్కులకు వెళ్ళారు. అఖరికి గరుడుడు సరస్సులోని పడవలో ఉన్నాడని తెలిసి, దళనాయకులు వెళ్ళి చుట్టుముట్టి, స్వహ కోల్పోయివున్న అతన్ని బంధించి రాజసభకు తీసుకువచ్చారు.

“అహ! దళనాయకులను అభినందించాలి.”

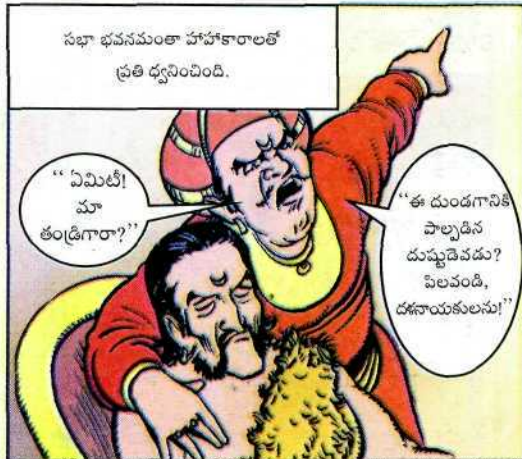
“ఇక, మనం ప్రశాంతంగా బతకవచ్చు!”

“భలే! అఖరికి గరుడుణ్ణి పట్టి బంధించారు!”

గొలుసులతో బంధించబడి స్వహకోల్పోయిన స్థితిలో వున్న గరుడుణ్ణి రాజసభకు మోసుకు వచ్చారు. సభాసదులందరూ ఊపిరి బిగబట్టి మరీ ఉత్సంఠతతో ఎదురు చూడసాగారు!

“నేనే ముసుగు తొలగిస్తాను!”

సభా భవనమంతా హాహాకారాలతో ప్రతి ధ్వనించింది.

“ఎమిటి! మా తండ్రిగారా?”

“ఈ దుండగానికి పాల్పడిన దుష్టుడెవడు? పిలవండి, దళనాయకులను!”

రాజు దిగ్భాంతి చెందాడు!

“గరుడుడి రూపంలో
నంద్రుడవుడే నాటకం
ఆడుతున్నాడా? ఏమిటి
సిగ్గుచేటు వ్యవహారం!”

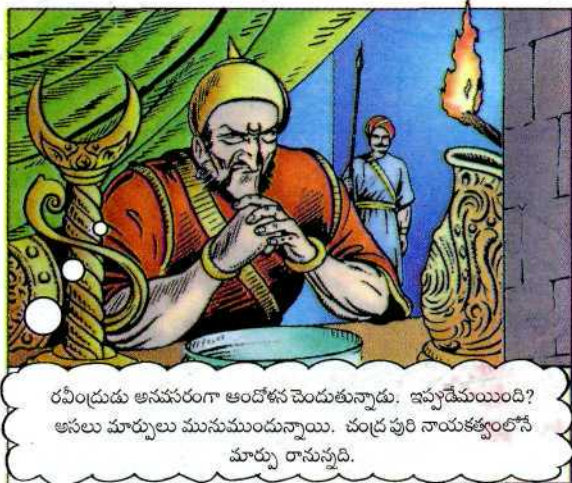
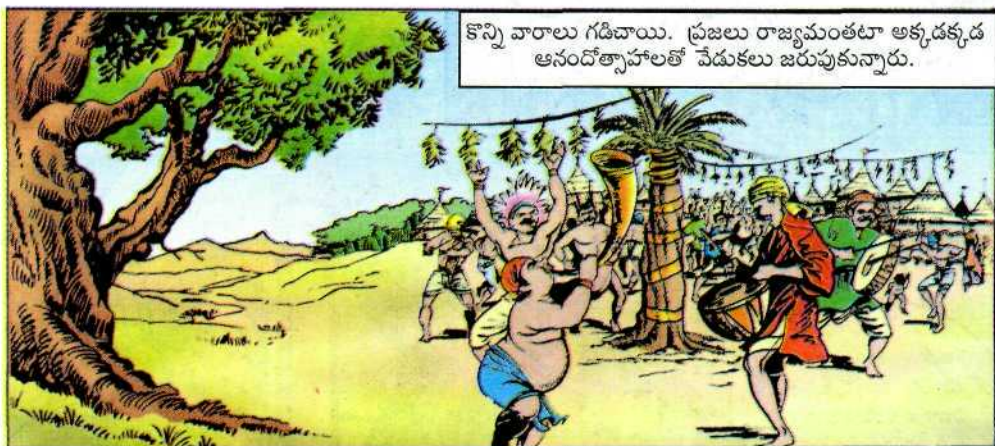
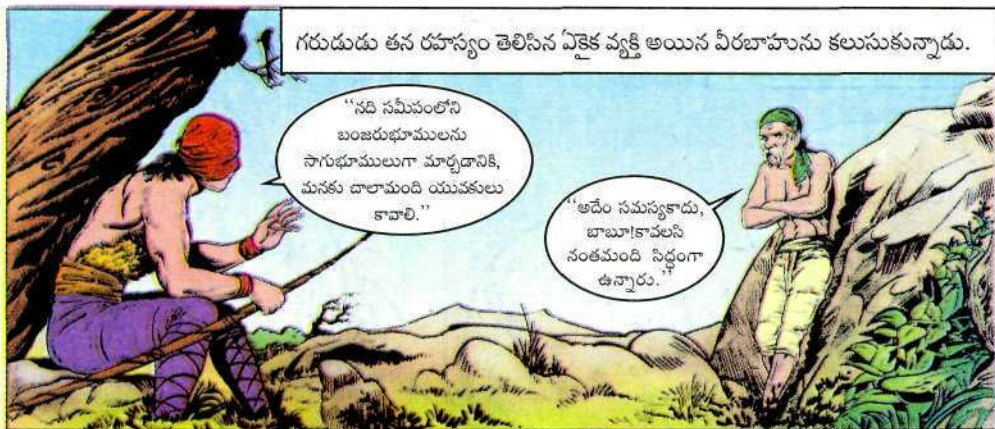
“అలాగా! అయితే దానిని
గురించి దర్బాస్తు జరపాలి!
విచారణ జరిపి నివేదికను
సమర్పించు!”

“చిత్రం, ప్రభూ! ప్రజలు
నిజంగానే పీడించ
బడుతున్నప్పుడు, మనం నితిలేని
శాసనాలను రద్దుచేయవలసి
వుంటుంది!”

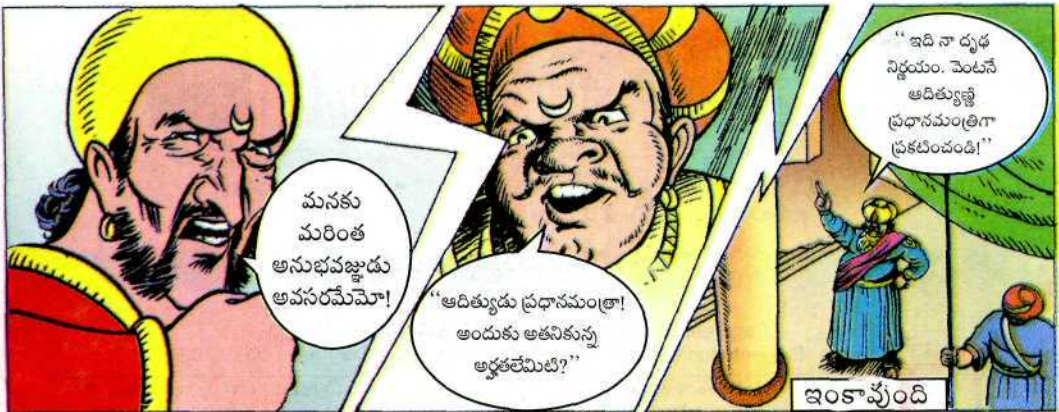
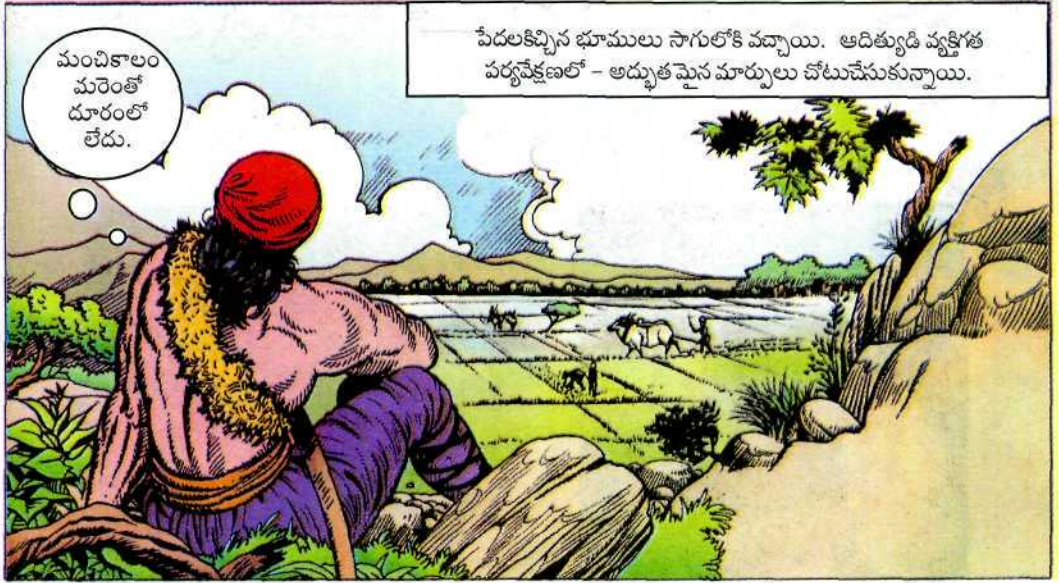
“అలాగే, అధిష్టా
ఇప్పడే సీసని
ప్రారంభించు!”

“అయితే, పూర్తి
వివరాలు సేకరించడానికి
కొంత సమయం
కావాలి. ఆరు నెలలు
పట్టవచ్చు.”

వ్యాఖ్యలు
రాయండి!

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ

ఈ ఫోటోలకు ఒక్క మాటలోగాని, చిన్న వాక్యంలోగాని వ్యాఖ్యలు రాయగలరా? రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.

వ్యాఖ్యలను కాంపిటీషన్ పోస్ట్ కార్డుపైన రాసి ఈ నెల 20వ తేదీలోగా మాకు అందేలా పంపాలి. పోటీ ఫలితాలు అక్టోబర్ 2001 సంచికలో ప్రచురిస్తాం. ఉత్తమమైన వ్యాఖ్యకు రూ. 100 బహుమానం.

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ: చందమామ, 82, డిఫెన్స్ ఆఫీసర్స్ కాలనీ,
ఈకాట్టుతాంగల్, చెన్నయ్ - 600 097.

అభినందనలు

జూన్ 2001 సంచికలో బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్యలు పంపినవారు:

శ్రీ పి.ఎన్.ఎస్.కిరణ్

కేరాఫ్ పి.ఎస్.ఎన్.మూర్తి

స్టేట్ బ్యాంక్ లేన్,

అమలాపురం-533 201.(ఆం.ప్ర)

“మోడువారాక బండినయ్యాను!”
“రాలిపోయాక రక్షణనిచ్చాను!!”

చందమామ సంవత్సరచందా:

ఇండియాలో రూ. 120లు

Payment in favour of CHANDAMAMA INDIA LIMITED

No. 82, Defence Officers Colony, Ekkatuthangal, Chennai - 600 097

Printed and Published by B. Viswanatha Reddi at B.N.K. Press Pvt. Ltd., Chennai - 600 026 on behalf of Chandamama India Limited, No. 82, Defence Officers Colony, Ekkatuthangal, Chennai - 600 097. Editor : Viswam

Are you a fan of Garuda, the masked hero
with magical powers?

*Enjoy the exciting
exploits of Garuda!*

Don't miss the Garuda comics in Chandamama anymore!
Subscribe to Chandamama today!

Chandamama Annual Subscription within India Rs. 120/-
Send your remittances by DD or MO favouring CHANDAMAMA INDIA LIMITED, to

MAHA LACTO MAHA MAZAA!

The Best Lacto in Town

India's largest selling sweets and toffees.